

Programa d'educació ambiental dels parcs i les zones verdes urbanes d'Arenys de Mar

Document final

Data de lliurament: 29 de maig de 2026
Núm Expedient: 2025/0034058

Equip redactor

Evelyn Segura Cortijos

Biòloga i Divulgadora científica

evelyn.h2o@gmail.com

625930346

Mireia Querol

Biòloga i Divulgadora científica

mireia@biologueando.com

604543748

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	5
1. MARC CONCEPTUAL I DIAGNOSI: ON SOM?	7
2.1 MARC CONCEPTUAL DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL.....	7
2.1.1 Definició de l'educació ambiental.....	7
2.1.2 Les visions de l'EA	8
2.1.3 L'agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible	12
2.1.4 Els ODS.....	14
2.1.5 Educació per als ODS. Objectius d'aprenentatge.....	15
2.1.6. El Pla Clima o Pla d'Acció Climàtica	18
2.2. MARC AMBIENTAL DEL MUNICIPI.....	19
2.2.1 Plans locals ambientals.....	19
2.2.2 Context sociogeogràfic	21
2.3. DIAGNOSI DE L'ESTAT DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL A NIVELL LOCAL.....	31
2.3.1 Antecedents en la realització d'activitats d'Educació Ambiental	31
2.3.2 Taula resum de les activitats existents	43
2.3.3 Proposta d'activitats a mantenir, mirada de futur	47
2.4 CONCLUSIONS – DAFO.....	49
3. CONCEPTUALITZACIÓ: ON VOLEM ARRIBAR?	51
3.1. MISSIÓ I VISIÓ	51
3.2. OBJECTIUS	52
3.3. ÀMBITS TEMÀTICS	53
3.4. METODOLOGIES.....	55
3.5. PÚBLICS	57
3.6. ACCIONS DEL PLA O PROGRAMA	58
3.6.1 Accions transversals	59
3.6.2 Accions específiques per cada eix.....	63
4. IMPLEMENTACIÓ: COM HO FAREM?	121
4.1. PLA D'ACCIÓ	122
4.2. GOVERNANÇA	132
4.3. PLA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ	135
4.4. PLA DE COMUNICACIÓ	140

1. INTRODUCCIÓ

Els parcs i les zones verdes urbanes d'Arenys de Mar constitueixen una infraestructura essencial per al benestar de la ciutadania i per a la salut ambiental del municipi. Aquests espais, tot i formar part de la vida quotidiana i de la trama urbana, són ecosistemes que desenvolupen funcions ecològiques rellevants, aporten qualitat paisatgística, faciliten la connectivitat biològica i ofereixen espais de refugi climàtic i de convivència. Al mateix temps, són elements fràgils que requereixen una gestió acurada i una ciutadania informada i corresponsable.

En els darrers anys, l'Ajuntament d'Arenys de Mar ha impulsat diferents línies de treball que han permès millorar la planificació, la qualitat i la naturalització del verd urbà: el **Pla de Millora del Verd Urbà** (2014), l'estratègia **Naturalitza't Arenys** (2024) i el futur **Pla d'Infraestructura Verda d'Arenys de Mar** (2025), actualment en redacció. Aquestes eines han establert les bases per avançar cap a una vila més verda, més resilient i més sostenible, reforçant el paper del verd urbà com a element clau en l'adaptació al canvi climàtic.

En aquest context, i amb la voluntat de consolidar i ampliar l'educació ambiental vinculada a aquesta infraestructura verda, l'Ajuntament d'Arenys de Mar ha sol·licitat, en el marc del Catàleg de Serveis 2025 de l'Oficina d'Educació per la Transició Ecològica de la Diputació de Barcelona (OTEPa), el suport tècnic per a la redacció del **Programa d'educació ambiental dels parcs i les zones verdes urbanes**. El Programa vol posar en valor aquests espais, donar a conèixer els seus valors ecològics, patrimonials, culturals i de salut, i oferir una oferta estructurada d'activitats educatives adreçades a diferents públics del municipi.

Aquest document té com a finalitat facilitar una mirada integrada sobre el verd urbà d'Arenys de Mar i promoure coneixement, sensibilització i implicació ciutadana en la seva conservació. Mitjançant propostes educatives rigoroses i adaptades a diferents edats i interessos, el Programa pretén contribuir a generar consciència ambiental, fomentar l'aprenentatge sobre els serveis ecosistèmics i impulsar pràctiques quotidianes respectuoses amb el medi natural i urbà.

El Programa s'adreça a tota la ciutadania - infants, joves, famílies i adults - i vol oferir eines que permetin comprendre la importància de la infraestructura verda en el context actual d'emergència climàtica. L'aprenentatge en contacte amb l'entorn, la descoberta del patrimoni natural i cultural i la comprensió dels beneficis socials i de salut associats al verd urbà són pilars fonamentals del seu plantejament.

Pel que fa a la seva estructura, el document s'organitza en tres grans blocs:

Bloc I.- Marc conceptual i diagnosi: On som?

Inclou el marc teòric de referència en educació ambiental, l'Agenda 2030, els ODS i el Pla d'Acció Climàtica, així com el context ambiental local i la diagnosi de les activitats existents al municipi.

Bloc II.- Conceptualització: On volem arribar?

Recull la missió i la visió del Programa, els objectius generals i específics, els àmbits temàtics, les metodologies i els públics destinataris. S'hi defineixen les accions proposades, tant les transversals com les específiques per eix temàtic.

Bloc III.- Implementació: Com ho farem?

Inclou el pla d'acció, la governança, el sistema de seguiment i avaluació i el pla de comunicació que ha de permetre desplegar el Programa de manera ordenada, coherent i operativa.

L'objectiu final és disposar d'un document útil, aplicable i adaptat a les necessitats d'Arenys de Mar, que reforci la relació entre la ciutadania i la seva infraestructura verda i que contribueixi a la conservació i millora d'aquests espais essencials per a la vida al municipi.

1. MARC CONCEPTUAL I DIAGNOSI: ON SOM?

2.1 MARC CONCEPTUAL DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Aquest apartat descriu el marc conceptual en el qual es fonamenta el Programa d'Educació Ambiental dels parcs i les zones verdes urbanes d'Arenys de Mar. El contingut teòric que s'hi presenta és el que estableix la Diputació de Barcelona i constitueix el punt de partida per orientar el disseny d'accions educatives coherents amb els objectius municipals i amb les polítiques ambientals vigents.

En aquest Programa, l'educació ambiental es vincula especialment amb la infraestructura verda urbana del municipi: espais que combinen valors ecològics, paisatgístics, patrimonials i socials, i que tenen un paper rellevant en la qualitat de vida i en l'adaptació al canvi climàtic. Per això, els enfocaments i definicions recollits a continuació es consideren claus per orientar les accions educatives adreçades a la ciutadania, als centres educatius i a les entitats d'Arenys de Mar.

2.1.1 Definició de l'educació ambiental

Documents d'àmbit internacional, com la Carta de Belgrad (Seminari Internacional d'Educació Ambiental, 1975) o la Declaració de Moscou (Congrés Internacional d'Educació i Formació sobre Medi Ambient, 1987) defineixen **l'educació ambiental** com aquella que ha d'ajudar les persones a prendre consciència, a aprendre coneixements, destreses i valors i a adquirir experiència i determinació, tot plegat a fi de «**capacitar per actuar**, individualment i col·lectivament, **en la resolució dels problemes ambientals** presents i futurs».

La UNESCO, per la seva banda, defineix **l'educació per a la sostenibilitat** com aquella que té per objectiu ajudar a les persones a desenvolupar les actituds, competències, perspectives i coneixements per a prendre decisions ben fonamentades i actuar en pro del seu propi benestar i dels altres, ara i en el futur. Aquesta definició la realitza en el marc dels **Objectius per al Desenvolupament Sostenible**, concretament el número 4: Educació de qualitat.

Al fil d'aquesta definició i objectiu, un programa d'educació ambiental municipal ha de capacitar a la ciutadania per prendre decisions, incorporar nous hàbits de consum i models socials, prendre consciència de la petjada ecològica vinculada a l'activitat diària i per fer-ho és necessari aportar

coneixements científics i rigorosos, fugint dels missatges catastrofistes i fomentant aquells que aporten accions que la ciutadania pot implementar en el seu dia a dia.

2.1.2 Les visions de l'EA

L'aplicació del concepte sempre ha implicat l'existència d'un enfocament **instrumental**, vinculant l'educació ambiental amb la gestió ambiental local i al servei de, centrada en la naturalesa biofísica de l'entorn, i un enfocament **emancipador**, que cerca reconstruir les relacions entre la societat, les persones, l'economia i la naturalesa, i que vincula l'educació ambiental amb l'acció política més transformadora o reformadora.

L'educació ambiental té un enfocament instrumental, però també emancipador.

Per tant, a la definició anterior, caldria afegir avui en dia una concepció més àmplia dels problemes ambientals en termes de relació amb elements socials, econòmics i culturals, i una relació amb la natura basada en la interdependència.

Així doncs, es poden establir cinc maneres principals d'entendre i de fer educació ambiental en el marc de les infraestructures verdes urbanes del municipi d'Arenys de Mar, a partir del model de referència que van crear Jaume Terrades i altres als anys 70 i posteriors sobre educació ambiental a la natura i l'adaptació del model al context urbà a càrrec de Teresa Franquesa.¹

Es resumeixen en:

- *L'entorn urbà com a aula*: parcs, jardins i zones verdes com a espais d'aprenentatge directe sobre flora, fauna i serveis ecosistèmics.
- *L'entorn urbà com a ecosistema*: comprensió del funcionament del verd urbà en el context del canvi climàtic, el cicle de l'aigua, l'ombra, la regulació tèrmica o la connectivitat biològica.
- *Els problemes ambientals del municipi*: reptes com la manca d'ombra, les onades de calor, el consum híbrid, l'erosió del sòl o la pèrdua de biodiversitat.
- *La gestió ambiental local*: treballar el paper municipal en el manteniment, naturalització i ampliació del verd urbà i en la gestió sostenible de l'aigua.
- *La transformació del municipi*: implicar la ciutadania en processos de millora del verd, accions comunitàries, horts urbans o projectes de renaturalització d'espais escolars i urbans.

L'entorn urbà com a aula

Els programes que es poden agrupar en aquest enfocament són aquells que veuen l'entorn urbà, les ciutats i els pobles des del punt de vista del conjunt, com un **objecte de coneixement i que l'usen com a recurs, escenari i aula**. Aquests programes posen al “poble”, el “barri” a disposició de

¹ PER SABER-NE MÉS: Aquest apartat està adaptat del capítol “Sobre educació ambiental urbana. Una visió des de Barcelona”. Teresa Franquesa i Codinach. Ajuntament de Barcelona Del llibre Educació ambiental. D'on venim? Cap a on anem? . Diputació de Barcelona (2017)

l'educació, entenent que tot el que hi ha a en aquest entorn – més enllà d'una aula - que es pugui relacionar amb temàtiques ambientals diverses de forma aïllada i concreta ha de servir com a font d'aprenentatge directa, de manera que els educadors **usen elements de l'entorn natural i urbà per facilitar els aprenentatges que cal fer a l'escola i en àmbits d'educació no formal.**

Per sintetitzar, “cal conèixer per estimar”.

L'entorn urbà com a ecosistema

El fet de mirar les ciutats i els pobles com un territori físic delimitat i identificable i com un ecosistema ens permet **entendre el seu metabolisme**. Amb aquest enfocament posem l'accent en que les ciutats i pobles no son alienes a la natura ni al canvi climàtic, i són sistemes ecològics complexos que funcionen en base a un intercanvi d'energia i material. Per això, es considera clau estendre aquesta visió ecosistèmica entre la ciutadania, per tal que tinguí criteri i pugui influir en les decisions sobre gestió dels recursos, la planificació i altres aspectes de la governança.

En síntesi, «si entenc el funcionament del sistema, sabré viure-hi de manera que eviti disfuncions».

Els problemes ambientals de les ciutats i pobles

Els programes educatius que s'hi emmarquen pretenen donar a conèixer aquestes problemàtiques per tal que la gent en prengui consciència i contribueixi a evitar-les. Es tractava d'**evidenciar els problemes i la necessitat de trobar-hi solució**, una solució que comporta sempre canvis d'hàbits personals i col·lectius. Actualment, en molts dels programes d'educació ambiental urbana que els ens locals ofereixen i que inclouen activitats on es poden llegir intencionalitats relacionades amb el fet de «conscienciar els alumnes sobre els problemes ambientals de l'entorn urbà».

En síntesi, «si conec els problemes, els voldré resoldre».

La gestió ambiental local

Una línia de programes formatius destinats a **explicar la gestió ambiental que fan les administracions** i a demanar a la ciutadania que faci la part que li pertoca. Hi ha propostes educatives que susciten la reflexió dels destinataris entorn de la complexitat de la gestió dels residus; del consum d'energia o d'aigua; de la gestió i manteniment del verd urbà; i apunten a incrementar la seva responsabilitat. La major part de la resta d'iniciatives se centren a divulgar normes i bones pràctiques, justificar i descriure els comportaments esperats per part del destinatari i instruir-lo sobre maneres concretes d'actuar. El nou repte que suposa l'emergència climàtica i els canvis individuals que implica assumir per part de la ciutadania, tant en accions de mitigació com d'adaptació, també formarien part d'aquest enfocament.

En resum, «si sé què he de fer i com fer-ho, ho faré bé».

La transformació de la “ciutat” o el “poble”

Assumir la corresponsabilitat ens portarà a crear conjuntament una visió de futur i a dissenyar les ciutats, els pobles que volem, en un procés que fem entre tots i en el qual aprenem conjuntament. Només si comprenem parcialment la manera com s’han de gestionar les ciutats i els pobles en el seu conjunt i que tothom pot participar en la construcció de noves maneres de dissenyar fer. Es tracta d’un plantejament ambiciós, en el qual **acció comunitària i educació ambiental es vinculen**, de manera que, tant com el resultat de l’acció, interessa l’aprenentatge del procés per identificar el problema, cercar alternatives, crear consens, dissenyar la solució, planificar, executar i avaluar.

En síntesi, «si em sento part del meu entorn i me’n faig responsable, m’implicaré en la recerca de solucions a problemes canviants».

Amb aquest objectiu, segurament, el darrer dels cinc enfocaments ens proposa la millor estratègia: **acompanyar les persones en processos d’aprenentatge/acció, en els quals aprenem tot fent.**

Una estratègia que necessàriament ha d’estar **acompanyada dels millors elements de totes les altres**: la curiositat per la descoberta de l’entorn (quins elements generen més emissions de gasos d’efectes hivernacle i quins reben més impactes del canvi climàtic), la valoració del patrimoni, la comprensió de l’entorn urbà com a sistema complex (els fluxos de d’energia, aigua i residus), la identificació dels impactes que els humans provoquen en els sistemes naturals i dels problemes que el deteriorament del medi ambient causa en els humans (emergència climàtica, pèrdua de biodiversitat, salut i qualitat de vida), la formació de bons hàbits quotidians i la discussió crítica dels valors que guien el nostre estil de vida (estalvi, eficiència energètica, transició energètica justa...).

Enfocament	Objectiu	Rerefons	Concepte clau	Resultat esperat
El municipi com a aula	Millorar el coneixement del propi entorn.	Si conec el meu entorn, l’estimaré.	Valoració	Defensa i conservació del patrimoni.
El municipi com a ecosistema	Ajudar a comprendre el funcionament de la ciutat des de la ciència.	Si entenc el funcionament del sistema, podré evitar disfuncions.	Comprensió	Comportament basat en el coneixement científic.
Els problemes ambientals del municipi	Fer prendre consciència dels problemes ambientals.	Si conec els problemes, els voldré resoldre.	Conscienciació	Denúncia. Activisme.
La gestió ambiental del municipi	Ensenyar comportaments adequats i promoure canvis d’hàbits.	Si conec solucions concretes, col·laboraré per implementar-les.	Col·laboració	Canvis en accions quotidianes i estil de vida personal.
La transformació del municipi	Apoderar per participar en processos de canvi.	Si em sento partícip del meu entorn, m’implicaré en explorar solucions.	Participació	Corresponsabilitat. Proactivitat. Innovació.

Tot i que aquests cinc enfocaments de fer educació ambiental urbana han anat sorgint successivament en el temps, no s'han substituït l'un a l'altre, sinó que conviuen en el moment actual.

Tots els enfocaments es vinculen a l'objectiu de prendre consciència del medi del qual formem part i dels seus problemes. També es vinculen amb l'objectiu d'adquirir coneixements. El primer enfocament cerca sobretot el coneixement general de l'entorn, el segon persegueix una comprensió fonamental de l'entorn en la seva globalitat, com a sistema, i el tercer enfoca cap als problemes que hi tenen relació, així com al paper de la ciutadania en aquest entorn. El quart, anomenat gestió de la ciutat, se centra especialment en l'aprenentatge de destreses i de pràctiques destinades a evitar o resoldre problemes concrets i també a promoure valors socials favorables a aquests comportaments. El cinquè hi afegeix l'aprenentatge de destreses relatives a desenvolupar un procés d'innovació i de transformació col·lectiva, i és el que més clarament apunta a guanyar experiència i determinació, ja que proposa aprendre a través de la participació en projectes reals o en situacions d'aprenentatge.

Ara bé, tots aquests coneixements, destreses i valors, com també l'experiència i la determinació guanyada, han de servir per «capacitar per actuar, individual i col·lectivament, en la resolució dels problemes ambientals presents i futurs». Aquest és un criteri fonamental per mesurar la validesa dels programes educatius i és, segon Teresa Franquesa, el propòsit que ha de motivar i orientar la intervenció com a educadores ambientals: capacitar per actuar.

Amb aquest objectiu, segurament el darrer dels cinc enfocaments ens proposa la millor estratègia: acompanyar les persones en processos d'aprenentatge/acció, en els quals aprenem tot fent. Una estratègia que necessàriament ha d'estar acompanyada dels millors elements de totes les altres: la curiositat per la descoberta de l'entorn, la valoració del patrimoni, la comprensió del poble com a sistema complex, la identificació dels impactes que les persones provoquen en els sistemes naturals i de les conseqüències que això té sobre la vida a la Terra, la formació de bons hàbits quotidians i la discussió crítica dels valors que guien el nostre estil de vida, la capacitació per imaginar i redefinir com viure millor.

Un programa d'Educació Ambiental Municipal ha d'incorporar activitats i recursos amb enfocaments diferents, fent que aquest sigui accessible per a persones amb nivells de coneixements i sensibilització diferents.

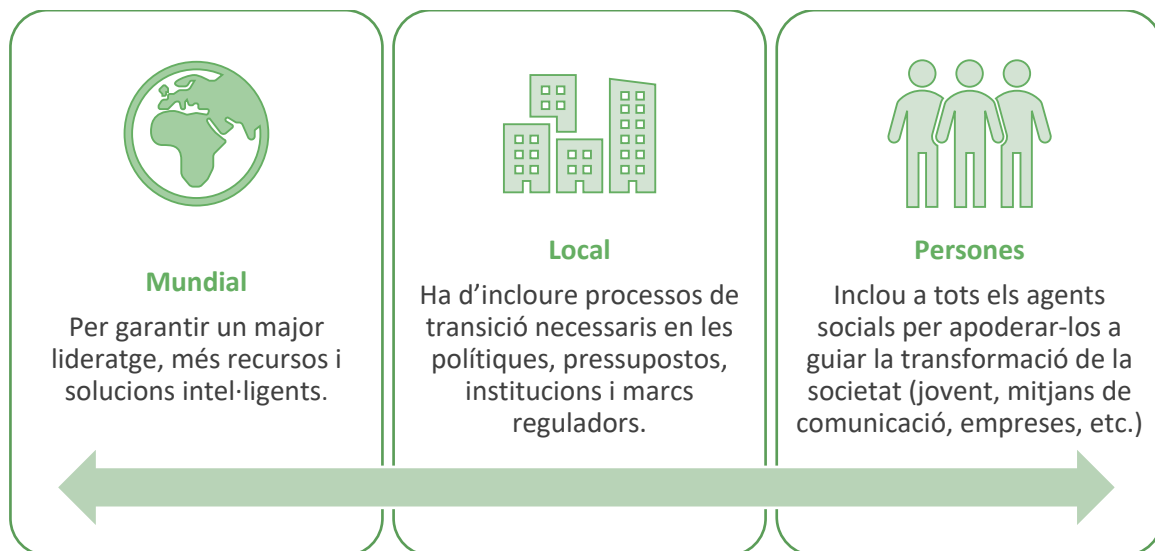
2.1.3 L'agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible

Al setembre de 2015, i amb l'acord històric de 193 països, l'Assemblea General de les Nacions Unides va aprovar l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible i els seus 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS), com a instrument global amb un ampli abast i una importància sense precedents.

Com a compromís mundial, busca que tots els estats es proposin fermament posar fi a la pobresa i la fam, a combatre les desigualtats, protegir els drets humans, especialment de les persones més excloses i de major vulnerabilitat, promoure la igualtat de gènere i l'empoderament de les dones i les nenes, construir societats pacífiques, justes i inclusives i garantir una protecció resilient del planeta i dels seus recursos naturals.

Aquesta agenda marcarà l'acció global pel desenvolupament fins a l'any 2030 i configura un full de ruta d'actuació connectat entre sí per a assolir un objectiu comú: el desenvolupament mundial sostenible.

Ahora, estableix tres nivells d'acció:

L'Agenda 2030 es caracteritza pels següents principis fonamentals:

UNIVERSALITAT

- Té un **abast universal** i encomana a tots els països, independentment dels seus nivells de renda i la seva situació en matèria de desenvolupament, que contribueixin a un esforç global a favor del desenvolupament sostenible. L'Agenda s'aplica amb caràcter permanent i a tots els països i contextos.

NO DEIXAR NINGÚ ENRERE

- Pretén redundar en **benefici de tots i totes** i es compromet a no deixar ningú enrere, arribant a totes aquelles persones necessitades i marginades, siguin on siguin, per tal de respondre a problemes i vulnerabilitats específics. Aquesta missió genera una demanda sense precedents de dades locals desglossades per analitzar els resultats i fer un seguiment dels progressos.

INTERCONNEXIÓ I INDIVISIBILITAT

- Se sustenta a la **natura interconnectada i indivisible dels seus 17 ODS**. És crucial que totes les entitats responsables de la consecució dels ODS els abordin íntegrament, en comptes d'enfocar-los com una llista d'objectius individuals entre els quals es pot triar.

INCLUSIÓ

- Fa una **crida a la participació** de tots els segments de la societat, independentment de la seva raça, gènere, grup ètnic i identitat, perquè contribueixin a la seva aplicació.

COOPERACIÓ I ALIANCES

- Fa una crida a la **creació d'aliances entre múltiples parts** interessades per a la mobilització i l'intercanvi de coneixements, experiència, tecnologia i recursos financers que contribueixin a la consecució dels ODS a tots els països.

Però, què entenem per “**desenvolupament sostenible**”? Les Nacions Unides el defineixen com “el desenvolupament capaç de satisfer les necessitat del present sense comprometre la capacitat de les futures generacions per satisfer les seves necessitats i, exigeix per tant, esforça concentrat en construir un futur inclusiu, sostenible i resiliència per a les persones i el planeta”.²

Així mateix indica que per aconseguir-ho són necessaris tres pilars bàsics: el creixement econòmic, la inclusió social i la protecció del medi ambient. Aquests tres pilars, en realitat estan estretament vinculats i per aconseguir el benestar de les persones i la societat, tots tres són essencials.

² Nacions Unides. Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible

2.1.4 Els ODS

Els Objectius per al Desenvolupament Sostenible (ODS) són disset objectius de caràcter ambiental, social i econòmic que guien la implementació de l'Agenda 2030. Tots els objectius estan relacionats entre sí, és a dir, per avançar en un cal avançar també en d'altres. Volen ser unes fites concises, fàcils de comunicar, orientades a l'acció i aplicables a tots els països.

Els ODS incideixen en **cinc esferes** d'importància crítica de l'Agenda, les anomenades **5 P**:

- **Persones (People).** Posar fi a la pobresa i la fam en totes les seves formes i assegurar la dignitat i la igualtat de totes les persones.
 - ODS 1. Fi de la pobresa; ODS 2. Fam zero; ODS 3. Salut i benestar; ODS 4. Educació de qualitat; ODS 5. Igualtat de gènere
- **Planeta (Planet).** L'Agenda 2030 pretén protegir els recursos naturals del planeta i combatre el canvi climàtic per assegurar un ambient digne per a les generacions futures.
 - ODS 6. Aigua neta i sanejament; ODS 12. Producció i consum responsables; ODS 13. Acció pel clima; ODS 14. Vida submarina; ODS 15. Vida d'ecosistemes terrestres
- **Prosperitat (Prosperity).** Assegurar que tothom pugui gaudir d'una vida pròspera i plena en harmonia amb la natura.
 - ODS 7. energia neta i assequible; ODS 8. Treball decent i creixement econòmic; ODS 9. Indústria, innovació i infraestructures; ODS 10. Reducció de desigualtats; ODS 11. Ciutats i comunitats sostenibles
- **Pau (Peace).** Fomentar societats pacífiques, justes i inclusives.
 - ODS 16. Pau, justícia i institucions sòlides
- **Partenariat (Partnership).** Implementar l'Agenda 2030 a través d'aliances globals sòlides.
 - ODS 17. Aliança per assolir els Objectius

Cada ODS inclou unes fites (en total 169) que contribueixen al seu compliment.

A trets generals, els principals ODS que poden relacionar-se amb el Programa d'Educació Ambiental Municipal d'Arenys de Mar es definiran més endavant, quan es defineixin els àmbits temàtics del Programa.

2.1.5 Educació per als ODS. Objectius d'aprenentatge

Les accions d'educació ambiental vinculades als parcs i a les zones verdes urbanes tenen un alt potencial per contribuir al desenvolupament de competències associades als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), especialment en l'àmbit de la sostenibilitat, la salut i el benestar, la qualitat de vida urbana i la conservació de la biodiversitat.

Aquest Programa, en fases posteriors, definirà quins ODS es treballaran de manera prioritària; però en aquest estadi inicial és necessari establir un marc general que orienti la futura tasca educativa.

L'educació per als ODS promou eines perquè la ciutadania compregui els reptes ambientals i socials i pugui participar activament en la seva resolució. En el context del verd urbà d'Arenys de Mar, aquesta educació permetrà valorar els serveis ecosistèmics, comprendre el paper del verd en l'adaptació al canvi climàtic i reconèixer la importància d'una infraestructura verda saludable per al benestar col·lectiu.

Competències clau per a la sostenibilitat

Les competències clau per a la sostenibilitat defineixen els sabers, habilitats i actituds necessaris perquè la ciutadania pugui entendre i afrontar els reptes socioambientals actuals. Aquestes competències serviran de guia en el desenvolupament de les futures accions educatives del Programa, independentment dels eixos temàtics que es concretin en fases posteriors.

A continuació es presenten les competències, amb una breu descripció alineada amb el context del verd urbà i aplicable a totes les franges d'edat.

COMPETÈNCIES DE PENSAMENT SISTÈMIC

Definició:

Capacitat de comprendre els espais verds urbans com a sistemes interconnectats, on els elements naturals, socials i físics interactuen.

Aplicació general:

Interpretar com la biodiversitat, el sòl, l'aigua, el clima i l'activitat humana formen un sistema integrat en el municipi.

COMPETÈNCIA PREVENTIVA

Definició:

Habilitat per anticipar problemes ambientals i valorar solucions que evitin o minimitzin impactes.

Aplicació general:

Identificar riscos vinculats al deteriorament dels espais verds, com la pèrdua d'ombres, l'erosió o la disminució de biodiversitat.

COMPETÈNCIA NORMATIVA

Definició:

Capacitat per avaluar valors, prendre decisions i identificar criteris ètics vinculats a la sostenibilitat.

Aplicació general:

Reflexionar sobre les implicacions ambientals i socials de l'ús i la gestió dels parcs i zones verdes.

COMPETÈNCIA ESTRATÈGICA

Definició:

Capacitat per dissenyar i implementar accions que promoguin un futur més sostenible.

Aplicació general:

Proposar i aplicar millores en l'ús dels espais verds, en la mobilitat, en la cura col·lectiva o en les pràctiques quotidianes.

COMPETÈNCIA DE COL·LABORACIÓ

Definició:

Habilitat per treballar conjuntament amb altres persones o grups per assolir objectius ambientals compartits.

Aplicació general:

Participar en activitats col·laboratives a l'espai públic, projectes comunitaris o iniciatives de voluntariat.

COMPETÈNCIA DE PENSAMENT CRÍTIC

Definició:

Capacitat d'analitzar informació, contrastar fonts i valorar propostes de manera rigorosa.

Aplicació general:

Interpretar dades ambientals bàsiques (temperatura, ombra, vegetació, fauna) i extreure conclusions informades.

COMPETÈNCIA DE CONSCIÈNCIA D'UN MATEIX

Definició:

Capacitat per reconèixer la relació pròpia amb l'entorn i l'impacte de les pròpies accions.

Aplicació general:

Entendre com els hàbits personals afecten els espais verds i la salut ambiental del municipi.

COMPETÈNCIA DE RESOLUCIÓ DE CONFLICTES INTEGRADA

Definició:

Habilitat per gestionar i actuar davant conflictes socioambientals de manera dialogada i constructiva.

Aplicació general:

Detectar conflictes d'ús o percepció als parcs (soroll, gestió, convivència) i contribuir a solucions compartides.

Objectius d'aprenentatge

Els objectius d'aprenentatge vinculats als ODS tenen com a finalitat desenvolupar coneixements, habilitats i valors que permetin a la ciutadania comprendre la importància dels espais verds urbans i actuar de manera responsable envers el seu entorn. En aquesta fase inicial del Programa, els objectius s'estableixen de manera general i transversal, a l'espera de definir els eixos temàtics i les accions específiques en etapes posteriors.

Aquests objectius s'estructuren en tres àmbits —cognitiu, socioemocional i comportamental— que han de guiar el disseny de les futures propostes educatives del Programa.

OBJECTIUS D'APRENTATGE COGNITIU

- Comprendre què són els espais verds urbans i quin paper exerceixen dins la infraestructura verda del municipi.
- Conèixer conceptes bàsics de biodiversitat, serveis ecosistèmics, salut urbana i funcionament dels ecosistemes urbans.
- Identificar els beneficis ambientals associats al verd urbà, com la regulació del clima, la millora de la qualitat de l'aire, la infiltració d'aigua o el confort tèrmic.
- Reconèixer els principals reptes ambientals vinculats al canvi climàtic i a la gestió dels espais verds en contextos urbans.
- Relacionar els espais verds amb determinats Objectius de Desenvolupament Sostenible i amb les polítiques municipals vinculades a la sostenibilitat.

OBJECTIUS D'APRENTATGE SOCIOEMOCIONAL

- Desenvolupar una actitud positiva envers la natura urbana i els espais verds del municipi.
- Fomentar el sentiment de pertinença, responsabilitat i cura cap als parcs i zones verdes que formen part de la vida quotidiana.
- Reconèixer els valors culturals, patrimonials i socials associats a aquests espais.
- Potenciar el benestar emocional, la salut i la convivència a través del contacte amb la natura.
- Valorar la importància de la cooperació i la corresponsabilitat per a la conservació

dels espais verds.
OBJECTIUS D'APRENENTATGE COMPORTAMENTAL
- Adoptar hàbits sostenibles en l'ús i gaudi dels espais verds, promovent pràctiques respectuoses amb el medi. - Participar activament en iniciatives de millora, manteniment o naturalització del verd urbà quan sigui possible. - Contribuir a la conservació dels parcs i zones verdes a través d'accions quotidianes senzilles però significatives. - Actuar de manera responsable en la gestió dels residus, el consum d'aigua i la convivència a l'espai públic. - Implicar-se en iniciatives comunitàries que reforcin valors d'aprenentatge, col·laboració i sostenibilitat.

2.1.6. El Pla Clima o Pla d'Acció Climàtica

El Pla Clima Local és una eina amb què les administracions locals assumeixen la seva responsabilitat enfront l'emergència. Aquest pla pretén recollir un conjunt d'accions que es distribueix en dos àmbits i amb uns objectius molt clars:

- La transició energètica, relacionada amb la mitigació dels efectes del canvi climàtic, amb l'objectiu d'assolir l'autosuficiència energètica i la neutralitat climàtica l'any 2030, amb zero emissions directes de gasos d'efecte hivernacle.
- L'adaptació als efectes del canvi climàtic, amb l'objectiu d'enfortir la resiliència del municipi enfront els impactes del canvi climàtic.

Aquest pla és una estratègia que permet aterrar a nivell local l'Agenda 2030 i els ODS. Els espais verds urbans hi tenen un paper destacat, ja que contribueixen a regular la temperatura, millorar la qualitat de l'aire, afavorir la infiltració d'aigua, proporcionar ombra i confort climàtic i, en conjunt, reduir l'efecte d'illa de calor urbana.

El municipi d'Arenys de Mar està adherit al Pacte d'Alcaldies per al Clima i l'Energia i **disposa d'un Pla d'Acció per a l'Energia Sostenible (PAES), aprovat l'any 2010**, que és el principal instrument municipal disponible en aquest àmbit. Aquest document reflecteix els compromisos locals en matèria de reducció d'emissions i sostenibilitat energètica, si bé no incorpora un desenvolupament específic de les accions d'adaptació al canvi climàtic ni de la infraestructura verda urbana.

En el marc del present Programa es tindran en compte les línies generals del PAES i el conjunt d'estratègies municipals recents vinculades al verd urbà i a l'adaptació climàtica. **A mesura que avanci el treball, s'ampliarà i concretarà la informació relativa al marc climàtic local** segons la documentació que faciliti l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona.

2.2. MARC AMBIENTAL DEL MUNICIPI

2.2.1 Plans locals ambientals

Arenys de Mar disposa d'un conjunt de plans, estratègies i documents tècnics que estableixen les bases per a la gestió del verd urbà, la naturalització i l'educació ambiental. Aquest Programa s'alinea amb tots aquests instruments, amb la voluntat de reforçar-ne les línies estratègiques i contribuir a la seva difusió i aplicació a través d'accions educatives adreçades a la ciutadania, els centres educatius i les entitats locals.

Pla de Millora del Verd Urbà (2014)

És el document de referència en matèria de verd urbà al municipi. Caracteritza els espais verds existents, estableix criteris de planificació i manteniment i identifica reptes vinculats a biodiversitat, arbrat, disseny d'espais i gestió de l'aigua. Tot i la seva antiguitat, continua essent una base útil per explicar a la ciutadania el funcionament del verd urbà i per elaborar materials educatius vinculats a la gestió municipal d'aquests espais.

Naturalitza't Arenys (2024)

Estratègia municipal orientada a la naturalització d'espais urbans i periurbans, la millora de la biodiversitat i l'adaptació al canvi climàtic. Inclou línies de treball vinculades a:

- renaturalització d'espais escolars
- augment de zones d'ombra i confort climàtic
- participació ciutadana
- foment de la infraestructura verda

Aquest Programa d'EA n'esdevé la peça educativa, facilitant la divulgació de les actuacions que s'hi desenvolupen i reforçant la implicació comunitària.

Pla d'Infraestructura Verda d'Arenys de Mar (2025)

El Pla d'Infraestructura Verda d'Arenys de Mar (2025) ha estat redactat per la Diputació i finalitzat el juny de 2025. Actualment és en possessió de l'Àrea de Medi Ambient i pendent de tramitació interna i aprovació municipal. El contingut no és públic, però se sap que inclou elements vinculats al paisatge agrari tradicional (barraques de vinya, murs de pedra seca, mines i pous, basses de rec, etc.) i criteris per reforçar la infraestructura verda urbana i periurbana.

Programes municipals d'Educació Ambiental existents

Arenys de Mar ja disposa de dos programes municipals d'educació ambiental elaborats en anys recents:

- **Programa d'Educació Ambiental de les Platges i el Litoral** (finalitzat)
- **Programa d'Educació Ambiental de Rials i Rieres** (finalitzat)

El Programa d'Educació Ambiental dels parcs i les zones verdes urbanes representa el tercer bloc d'aquesta estratègia municipal integral. Un dels objectius és **vincular els tres programes entre sí**, mostrant la continuïtat entre litoral, rials i rieres i verd urbà com a parts d'una mateixa infraestructura ecològica. Aquest Programa d'EA preveu accions per divulgar el Programa d'Educació Ambiental dels parcs i les zones verdes urbanes a la ciutadania mitjançant itineraris, recursos educatius i rutes autoguiades amb codis QR o sistemes de geocaching.

Altres documents i projectes municipals rellevants

Des de l'Ajuntament s'ha facilitat documentació addicional que també forma part del marc ambiental local:

- Infraestructura verda periurbana d'Arenys de Mar
- Pla de gestió del verd urbà
- Pla de gestió del cementiri d'Arenys de Mar
- Projecte Tècnic del Parc Països Catalans
- Proposta de remodelació del Parc Fèlix Cucurull

Tots aquests documents aporten informació rellevant sobre espais, gestió, patrimoni natural i cultural, i futur desenvolupament de la xarxa verda, i es tindran en compte en la definició d'activitats educatives i itineraris.

Alineació general del Programa d'EA amb els plans municipals

El Programa d'EA contribuirà a:

- Divulgar les actuacions municipals en verd urbà i naturalització,
- Apropar la ciutadania a la infraestructura verda (urbana i periurbana),
- Potenciar els horts urbans com a espais d'aprenentatge,
- Crear rutes autoguiades i materials interpretatius,
- Reforçar la connexió entre els tres programes municipals d'EA,
- Acompanyar l'aplicació del Pla d'Infraestructura Verda.

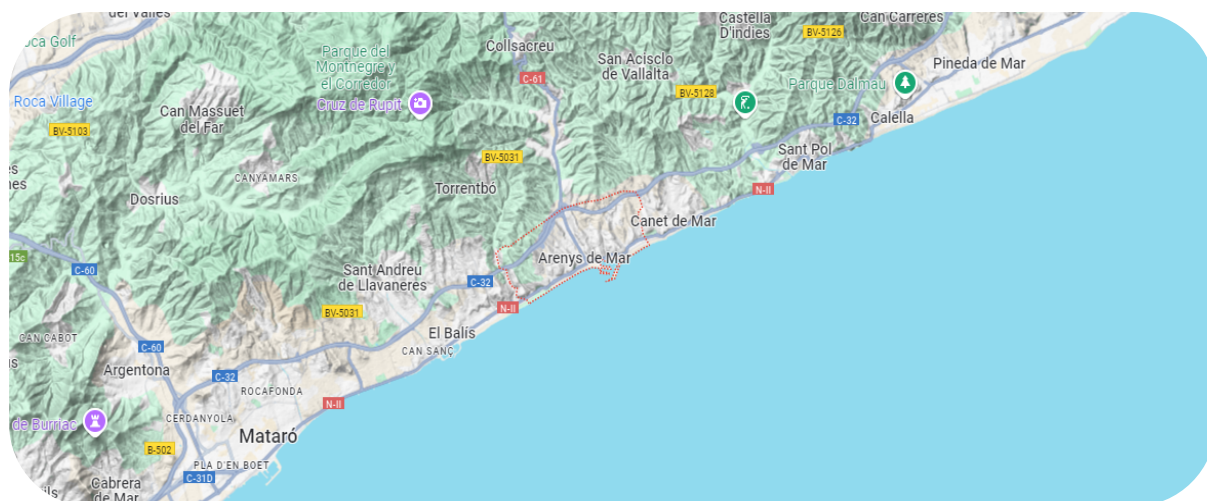
2.2.2 Context sociogeogràfic

El municipi d'Arenys de Mar presenta un context sociogeogràfic singular, amb una combinació d'espais urbans densos, zones verdes distribuïdes per diferents barris, una franja litoral molt present en la identitat local i un conjunt d'elements naturals i patrimonials que configuren una infraestructura verda diversa i amb potencial educatiu.

Aquest apartat té per objectiu identificar els espais, recursos i trets territorials més rellevants, de manera que puguin integrar-se en el Programa com a escenaris d'aprenentatge, rutes autoguiades, activitats educatives i espais de participació comunitària.

2.2.2.1 Característiques bàsiques del municipi: context socioeconòmic

Arenys de Mar és un municipi costaner del Maresme, situat entre la riera d'Arenys i els primers contraforts de la Serralada Litoral. Ocupa una superfície de 6,75 km² i està situat a 44 kilòmetres de Barcelona. Limita amb els termes de Caldes d'Estrac, Arenys de Munt i Canet. Compta amb una població de 16.280 hab. (2023).

El creixement sostingut que ha experimentat es deu a la migració interna i externa. La proximitat a Barcelona ha fet que moltes famílies i treballadors triïn Arenys com a lloc de residència, impulsant el sector immobiliari. No obstant això, aquest fenomen també ha portat a un augment del preu de l'habitatge, fet que pot afectar l'accés a la vivenda.

El nombre total d'habitatges és aproximadament de 8.475, dels quals 1.128 (13 %) són segones residències i un 16 % són habitatges buits.

Pel que fa a l'activitat econòmica, a Arenys de Mar té una forta tradició marinera, amb un dels ports més importants de la comarca del Maresme, a més de ser el principal de la província de Barcelona. Tradicionalment, el sector pesquer i les activitats relacionades amb el mar han estat centrals en

l'economia local. Tot i que la pesca ha perdut pes amb el temps, el port continua sent un focus d'activitat, incloent-hi la nàutica esportiva i les activitats turístiques.

Una altra activitat econòmica important és el turisme, especialment durant els mesos d'estiu. L'atractiu de les seves platges, la proximitat a Barcelona (a uns 40 km) i la presència de monuments i esdeveniments culturals (com el Cementiri d'Arenys, immortalitzat per Salvador Espriu, o les festes tradicionals) fan que la vila sigui una destinació popular. Hi ha bona oferta d'allotjaments turístics, tenint 7 hotels amb 123 places i 3 càmpings amb 1.302 places.

Arenys de Mar compta amb un teixit comercial actiu, format principalment per petits comerços i negocis familiars que atenen tant la població local com els visitants. També hi ha una àmplia oferta de serveis, com ara restauració i allotjament, orientada principalment al turisme.

Pel que fa a l'agricultura i ramaderia, Arenys de Mar té predomini d'agricultura de regadiu, tenint 25 hectàrees ocupades i 10 hectàrees amb agricultura de secà. En canvi, en tema ramaderia hi ha poca activitat, essent principalment ramaderia d'aviram i conills. El sector primari, en general, està en clar retrocés per la terciarització de l'economia.

Per últim, el sector industrial no destaca entre els seus motors econòmics. Existeixen petites indústries i tallers, sovint vinculats a sectors tradicionals com la confecció, la fusteria i el manteniment d'embarcacions. Això es complementa amb un creixement de sectors més moderns, com ara serveis tecnològics i logístics.

2.2.2.2 Característiques bàsiques del municipi: context natural

El municipi d'Arenys de Mar combina:

- Nucli urbà compacte
- Zones verdes urbanes (parcs, jardins, places arbrades)
- Espais periurbans i agraris vinculats als antics sistemes de vinya i regadiu
- Rials i rieres que actuen com a corredors naturals
- Franja litoral amb valors ambientals, socials i paisatgístics.

Espais i elements d'interès ambiental

Els parcs i les zones verdes urbanes constitueixen la base del Programa. Tot i això, el municipi disposa d'altres elements d'interès que s'han de tenir en compte en el disseny d'activitats i itineraris.

Parcs i zones verdes urbanes principals

- Parc Països Catalans
- Parc Fèlix Cucurull
- Parc de Lurdes
- Parc de Can Quintana
- Parc de l'Asil Torrent
- Jardins i places arbrades del centre: la vegetació és present a moltes places i ajardinaments d'equipaments del municipi (jardins de l'edifici Xifré, la plaça Mare Paula, la plaça Bernat Cabrera, etc.), mereixent especial atenció l'entorn del cementiri Sinera.

- Arbrat viari: entre l'arbrat viari que trobem al municipi (plàtans, moreres, til·lers, lledoners, etc.) destaca el Tell de l'Edifici Xifré, arbre d'interès comarcal, així com, la plataneda monumental de la riera i els xipressos del Camí de la Pietat.

Aquests espais, amb usos socials diversos, ofereixen ocasions per treballar biodiversitat urbana, adaptació climàtica, convivència, gestió del verd o serveis ecosistèmics.

Infraestructura verda periurbana

El municipi inclou diversos espais naturals i semi-naturals que contribueixen a la connectivitat ecològica:

- Marges i talussos amb vegetació espontània
- Franges forestals properes al municipi
- Camins i espais oberts que connecten amb la Serralada Litoral
- Rials i rieres com a connectors naturals i biològics

Patrimoni agrari i cultural associat al paisatge

El territori conserva elements tradicionals que tenen un alt valor pedagògic i patrimonial:

- Barraques de vinya
- Murs de pedra seca
- Mines i pous d'aigua
- Basses de rec i elements històrics vinculats al sistema agrícola

Aquests elements poden integrar-se en rutes interpretatives, activitats de descoberta o projectes educatius sobre història ambiental i gestió de l'aigua.

Horts urbans municipals

Els horts urbans representen un espai educatiu estratègic, tant per treballar sostenibilitat i alimentació com per reforçar el vincle comunitari. El Programa incorporarà accions específiques vinculades a aquests espais, tal com sol·licita l'Àrea de Medi Ambient.

Biodiversitat dels espais verds urbans d'Arenys de Mar

Els parcs i zones verdes urbanes d'Arenys de Mar formen un mosaic d'hàbitats petits però diversos que acullen una biodiversitat molt representativa dels ecosistemes mediterranis. Tot i trobar-se en un entorn urbà dens, aquests espais funcionen com a refugis de fauna, punts de dispersió de flora i corredors ecològics que connecten el nucli urbà amb els rials, els talussos i les zones periurbanes del municipi.

Aquests espais acullen comunitats d'ocells, invertebrats, petits mamífers, rèptils i amfibis que aprofiten la vegetació ornamental, els arbres madurs i els marges naturalitzats per alimentar-se, nidificar-hi o desplaçar-se entre fragments d'hàbitat.

Vegetació i estrats vegetals

Els espais verds urbans combinen vegetació ornamental, plantacions recents i arbres madurs de gran valor patrimonial. Aquests estrats vegetals creen gradients ecològics que afavoreixen la presència de fauna diversa.

Entre la vegetació més característica trobem:

- **Pins (*Pinus pinea*, *Pinus halepensis*) i alzines (*Quercus ilex*)**, que també apareixen als rials i a les zones periurbanes.
- **Espècies arbòries de jardineria mediterrània:** moreres, oms, lledoners, plàtans i tipuanes, que aporten ombra i suport per a ocells i invertebrats.
- **Arbustives mediterrànies naturalitzades:** llentiscle, romaní, farigola, lligabosc i arboç, especialment en parcs amb zones no trepitjades o marges.
- **Vegetació de ribera residual als trams urbans de rials i zones humides properes:** joncs (*Juncus* spp.), canyís (*Phragmites australis*) i 'aloc (*Vitex agnus-castus*)
- **A horts urbans i espais comunitaris:** presència d'aromàtiques, verdures, fruiters i plantes associades als pol·linitzadors.

Aloc

Alzina

Fauna dels espais verds:

Ocells

Els ocells són el grup més visible i representatiu dels parcs urbans d'Arenys. Moltes espècies utilitzen els parcs com a zones de refugi o alimentació.

Moltes espècies citades als rials també són habituals als parcs urbans, com:

- Gafarró (*Serinus serinus*)
- Cadenera (*Carduelis carduelis*)
- Verdum (*Chloris chloris*)
- Mallerengues (*Parus major*, *Cyanistes caeruleus*)
- Pinsans (*Fringilla coelebs*)

- Merla (*Turdus merula*)
- Estornell (*Sturnus vulgaris*)
- Gaig (*Garrulus glandarius*)
- Garsa (*Pica pica*)

Cadenera

Gafarró

Aquests ocells aprofiten arbres madurs, gespes, arbustos i zones de pas. Són espècies molt útils per treballar educativament migracions, alimentació, funció ecològica i adaptació urbana.

Gràcies a la proximitat amb el Corredor i el Montnegre, també és possible observar espècies que habitualment viuen en marges, rials o boscos propers:

- Rossinyol (*Luscinia megarhynchos*)
- Pardal xarrec (*Passer montanus*)
- Cargolet (*Troglodytes troglodytes*)
- Mussol comú (*Athene noctua*)

Aquestes espècies utilitzen zones més tranquil·les de parcs, talussos i marges, i són indicadors de bona connectivitat ecològica.

Amfibis i rèptils

En zones amb punts d'aigua, basses de rec o marges humits és possible observar la granota verda (*Pelophylax perezi*) i la serp d'aigua (*Natrix maura*).

Tot i que la seva presència és més habitual als rials, poden ocupar horts urbans, basses i jardins humits, especialment si es mantenen espais naturalitzats i sense productes químics.

Invertebrats i pol·linitzadors

Els parcs amb flors, aromàtiques, horts o marges naturalitzats acullen una gran diversitat d'invertebrats: papallones, abelles solitàries i mel·líferes, sírfids, marietes, formigues, aranyes, coleòpters diversos...

Aquestes espècies permeten treballar pol·linització, cicles vitals, control biològic i biodiversitat útil als horts.

Migradora dels cards

Marieta de set punts

Mamífers

Encara que més discrets, es poden trobar eriçons a la zona periurbana, ratolins de camp i rates i ratolins urbans.

2.2.2.3 Equipaments i recursos ambientals existents

A Arenys de Mar no existeixen equipaments específics destinats a l'Educació ambiental. Està previst la construcció d'una aula de Natura, però encara és un projecte molt incipient sense data prevista. Actualment hi ha alguns equipaments que podrien ser utilitzats per a determinades activitats:

Els espais vinculats al Programa inclouen:

- **Equipaments municipals** amb sales aptes per formació o tallers: Biblioteca Pare Fidel Fita, Centre Cultural Calisay, Teatre Principal, Sala municipal d'exposicions Lloveras.
- **Altres instal·lacions municipals** com el cementiri.
- **Horts urbans.**
- **Parcs, jardins, places i corredors verds.**

El conjunt d'aquests equipaments permetrà oferir activitats diverses, tant interiors com exteriors, i donar estabilitat a la programació anual.

2.2.2.4 Situació ambiental del municipi

Els espais verds urbans d'Arenys de Mar es troben immersos en un context ambiental marcat per reptes característics dels municipis mediterranis densament urbanitzats. L'augment de temperatures, la pressió humana, la fragmentació del territori i la necessitat de gestionar el verd de manera sostenible condicionen l'estat ecològic d'aquests espais i la seva capacitat per oferir serveis ecosistèmics a la població, especialment en un context de canvi climàtic i elevada pressió d'ús.

Tot i això, el municipi disposa d'una infraestructura verda urbana i periurbana amb un gran potencial, reforçada per iniciatives municipals de naturalització i per una ciutadania cada vegada més sensibilitzada en matèria ambiental.

A continuació es detallen els principals factors ambientals que afecten les zones verdes urbanes:

1. Canvi climàtic i increment d'episodis de calor extrema: Arenys de Mar, com molts municipis mediterranis, experimenta un augment progressiu de temperatures i onades de calor més freqüents i intenses, fet que afecta especialment els espais urbans. Els parcs i zones verdes actuen com a refugis climàtics, però sovint la manca d'ombra suficient, l'escassetat de sòls sans i l'ús d'espècies vulnerables redueixen la seva eficàcia termoreguladora.

Aquest fenomen obliga a repensar la planificació, incrementant superfícies d'ombra, presència d'arbrat, diversitat de cobertes vegetals i gestió intel·ligent de l'aigua.

2. Variabilitat climàtica, episodis extrems i impactes sobre el verd urbà i les infraestructures:

En el context actual de canvi climàtic, Arenys de Mar es veu afectat per una creixent variabilitat climàtica, que es manifesta tant en períodes d'estrès hídric i sequera com en episodis de pluges intenses i temporals marítimes. Aquesta alternança d'extrems condiciona tant la gestió del verd urbà com el funcionament de les infraestructures del municipi.

La presència de nombroses rieres i rials, característiques del relleu i de la dinàmica hidrològica d'Arenys de Mar, fa que els episodis de precipitacions intenses puguin generar impactes significatius. Aquests poden afectar la vegetació urbana —per arrossegament de sòls, erosió, danys a l'arbrat o saturació hídrica— però també infraestructures humanes com parcs, espais públics, carreteres, edificacions o sistemes de canalització, especialment en trams de torrents parcialment o totalment artificialitzats.

Alhora, els períodes secs i de manca de precipitacions continuen condicionant la disponibilitat d'aigua i la salut de la vegetació, especialment en espais verds amb espècies poc adaptades o amb sistemes de reg poc eficients. Aquest escenari posa de manifest la necessitat d'interpretar la gestió del verd urbà en un marc ampli d'adaptació climàtica, tenint en compte tant la manca d'aigua com l'excés puntual associat a episodis meteorològics extrems.

3. Pressió sobre la biodiversitat urbana i fragmentació d'hàbitats: la biodiversitat dels parcs d'Arenys és rica però vulnerable. La presència humana constant, la poda irrespectuosa amb la fauna i l'aïllament entre espais verds dificulten l'establiment de fauna i flora autòctona.

A diferència del litoral, on els principals riscos estan associats als temporals i a l'erosió, als espais urbans el repte principal és mantenir una continuïtat ecològica que permeti el moviment d'ocells i invertebrats, la presència de pol·linitzadors, la regeneració natural de plantes i la reducció d'espècies oportunistes i invasores.

La proximitat de rials, horts urbans i zones periurbanes ofereix una oportunitat per reforçar aquesta connectivitat.

4. Degradació del sòl urbà i compactació: els sòls dels parcs urbans solen patir compactació per trepig, manca de matèria orgànica, baixa biodiversitat del sòl (fongs, bacteris, invertebrats del sòl) i escassa infiltració d'aigua. Això limita el creixement d'arbrat i arbustives, redueix la capacitat de refrigeració natural i incrementa el consum d'aigua. La millora biològica dels sòls és clau per fer front a aquests reptes.

5. Espècies vegetals vulnerables i increment de plagues: els canvis climàtics, juntament amb la selecció d'espècies poc adaptades, generen problemes de: decaïment d'arbrat, plagues de nova aparició o més agressives, vulnerabilitat a fongs i bacteriosis i menor resiliència davant episodis de calor i sequera.

Igual que al litoral es feia constar la fragilitat de les comunitats vegetals davant els canvis ambientals, als espais verds urbans aquesta fragilitat s'expressa en la disminució de vigor, la mortalitat prematura i l'entrada d'espècies invasores.

6. Pressió d'ús social i convivència d'usos: els parcs urbans d'Arenys són espais de convivència, lleure i dinamització social. L'ús intens pot generar: erosió puntual, residus, soroll i pertorbació de fauna, conflictes entre activitats (joc infantil, esport, descans, passeig de gossos...).

A diferència del litoral, on la pressió és estacional, a les zones verdes urbanes és contínua durant tot l'any i requereix una planificació acurada d'ús i manteniment.

Malgrat aquests reptes, Arenys de Mar disposa de factors estructurals molt favorables, entre els quals destaquen:

- Iniciatives municipals de naturalització i gestió sostenible del verd.
- Existència d'hortos urbans amb potencial educatiu i comunitari.
- Presència de rials i espais periurbans que actuen com a connectors ecològics.
- Implicació creixent de la ciutadania en la cura del territori.
- Capacitat dels espais verds per actuar com a refugis climàtics, espais de salut i aules obertes.

El Programa d'Educació Ambiental es planteja com un possible eix vertebrador per millorar la percepció, la gestió i la corresponsabilitat ciutadana envers aquests espais, contribuint a una infraestructura verda més saludable, resilient i pedagògica.

2.2.2.5 Interessos i necessitats de la ciutadania

Les demandes recollides en processos previs (PEA del litoral i PEA de rials i rieres) mostren interès per activitats familiars, itineraris guiats, rutes naturalistes, materials autoguiats, projectes participatius de millora del verd, coneixement sobre fauna i flora local, i implicació en processos de renaturalització escolar i comunitària.

En aquest Programa es tindran en compte aquestes preferències, així com l'interès específic expressat per l'Ajuntament d'incorporar rutes amb codis QR, oferir opcions de *geocaching* o itineraris interactius i divulgar les actuacions realitzades en naturalització i gestió del verd urbà.

2.2.3.6 Possibles col·laboracions i sinèrgies

El desenvolupament d'un Pla d'Educació Ambiental vinculat als parcs i zones verdes urbanes requereix la implicació de diferents àrees municipals i la col·laboració amb agents socials i professionals del territori. A partir de l'anàlisi de les activitats identificades i dels espais on s'han desenvolupat, es poden identificar diversos àmbits municipals i actors potencials que podrien formar part del Pla.

Sinèrgies amb àrees de l'Ajuntament

Diverses àrees municipals poden contribuir al desenvolupament del Pla d'Educació Ambiental, tant des del punt de vista tècnic com en la dinamització d'activitats i la difusió del programa. Entre les àrees que potencialment podrien col·laborar-hi destaquen:

- **Àrea o servei de medi ambient**, especialment pel que fa a la gestió del verd urbà, la biodiversitat i les polítiques ambientals municipals.
- **Serveis municipals vinculats al manteniment de parcs i jardins**, que disposen de coneixement tècnic sobre la gestió quotidiana dels espais verds i poden facilitar activitats demostratives o divulgatives.
- **Àrees d'educació i cultura**, especialment en relació amb activitats divulgatives, conferències, tallers o programes educatius vinculats al territori.
- **Serveis vinculats a equipaments municipals**, com biblioteques o centres culturals, que ja han acollit activitats de divulgació ambiental i poden actuar com a espais de programació educativa.

La implicació d'aquestes àrees pot facilitar la coordinació institucional del Pla i permetre integrar l'educació ambiental en diferents polítiques municipals.

Sinèrgies amb entitats i agents del territori

A més de les àrees municipals, el Pla d'Educació Ambiental pot comptar amb la col·laboració d'altres actors del territori que contribueixin al desenvolupament d'activitats o aportin coneixement especialitzat. Entre aquests agents potencials es poden identificar:

- **Centres educatius del municipi**, que poden participar en activitats educatives vinculades als parcs i espais verds urbans.
- **Usuaris i comunitats vinculades als horts urbans**, especialment en activitats relacionades amb horticultura, agroecologia i alimentació sostenible.
- **Professionals de l'educació ambiental i de la divulgació científica**, que poden dinamitzar tallers, sortides interpretatives o activitats de descoberta del medi.
- **Persones expertes en biodiversitat, naturalisme o patrimoni natural**, que poden aportar coneixement especialitzat en activitats divulgatives o formatives.
- **Ciutadania interessada en activitats ambientals**, especialment en accions participatives com jornades de neteja, plantades populars o activitats comunitàries de millora dels espais verds.

El contingut que es presenta respon a una proposta de caràcter orientatiu, elaborada a partir de la informació disponible. La concreció del mapa d'actors locals i la definició detallada de les possibles sinergies institucionals i socials vinculades al programa haurà de ser completada per l'Ajuntament, d'acord amb el seu coneixement del territori i la seva organització interna.

2.3. DIAGNOSI DE L'ESTAT DE L'EDUCACIÓ AMBIENTAL A NIVELL LOCAL

2.3.1 Antecedents en la realització d'activitats d'Educació Ambiental

Al llarg dels darrers anys, a Arenys de Mar s'han dut a terme diverses accions d'educació ambiental vinculades al verd urbà, la biodiversitat i els horts municipals. Aquestes activitats han contribuït a introduir temes com la gestió dels horts urbans, la importància de la biodiversitat i la naturalització de l'espai públic dins l'agenda cultural i ambiental del municipi.

A continuació es fa un resum d'aquestes activitats:

Taller de construcció amb pedra seca als horts municipals del Bareu

Dates de realització: 13 desembre de 2025

Estat: finalitzada

Objectius: construcció d'un marge de pedra seca des d'origen als horts municipals del Bareu.

Temàtica: etnologia

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general i famílies.

Nombre de persones participants: desconegut.

Conferència: Ocells que van i venen. Les migracions dels ocells i l'efecte del canvi climàtic i del paisatge en llurs poblacions

Dates de realització: 30 octubre 2025

Estat: Finalitzada

Objectius: conèixer les migracions dels ocells i els canvis en la seva distribució territorial a Catalunya i a Europa arran del canvi climàtic i dels grans canvis en els usos del sòl.

Temàtica: biodiversitat

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general.

Nombre de persones participants: Desconegut.

JORNADA OBERTA ALS HORTS

VINE A FER DE PAGÈS/A PER UN DIA

Ens trobem:
19 de juny, de 18:00h a 20:30h (berenar inclòs)
 Horts Municipals del Bareu

Qui pot participar:
Tothom es benvingut!
 Proveïm el material necessari per fer la pràctica

Guiats per un formador aprendrem a preparar la terra, sembrar llavors i plantar tomaqueres amb sistema de reg

Per més informació contacteu amb
 mediambient@arenysdemar.cat o al telèfon de l'Ajuntament 93 795 89 00

Ajuntament d'Arenys de Mar
 ÀREA DE MEDI AMBIENT

Vine a fer de pagès/a per un dia!

Dates de realització: 19 de juny de 2025

Estat: Finalitzada

Objectius: cultivar una parcel·la, sembrar llavors i muntar el sistema de reg.

Temàtica: horticultura

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general.

Nombre de persones participants: Desconegut.

Cicle de Natura. Biblioplatja 2025

Dates de realització: 18 i 25 de juliol, 1, 8, 22, 29 d'agost, 5 de setembre.

Estat: Finalitzada

Objectius: diverses activitats, algunes relacionades amb el verd urbà: espècies invasores del Maresme, els ocells i la nostra cultura, naturalitza't Arenys, seguiment i conservació del duc a la Costa Brava.

Temàtica: biodiversitat i verd urbà.

Accions de la campanya: Fitxes diverses a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general.

Nombre de persones participants: Desconegut.

Jornada de neteja popular (Let's clean up Arenys)

Data de realització: 16 de juny del 2024

Estat: Finalitzada

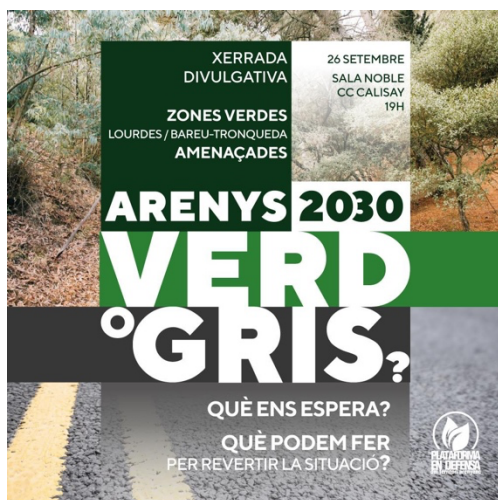
Objectius: recollir residus a l'entorn del Bareu. Millorar l'entorn i conscienciar de la problemàtica dels residus abocats al medi ambient.

Temàtica: residus

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general.

Nombre de persones participants: Desconegut.

Arenys 2030: Verd o Gris?

Data de realització: 26 de setembre del 2024

Estat: Finalitzada

Objectius: donar a conèixer el Pla D'Ordenació Urbanística Municipal.

Temàtica: urbanisme

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general

Nombre de persones participants: Desconegut.

Avaluació del risc de la plataneda monumental de la Riera

Data de realització: 26 de setembre del 2024

Estat: Finalitzada

Objectius: presentar l'informe de l'avaluació dels risc de la plataneda monumental de la riera d'Arenys de Mar

Temàtica: verd urbà

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general

Nombre de persones participants: Desconegut.

Inauguració horts municipals del Bareu

Data de realització: 13 d'abril del 2025

Estat: Finalitzada

Objectius: inauguració dels horts municipals amb plantada d'aromàtiques.

Temàtica: horticultura

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general.

Nombre de persones participants: Desconegut.

Vine a conèixer les plantes remeieres del nostre poble! Plantes medicinals a cor que vols

Data de realització: 25 de maig de 2024

Estat: Finalitzada

Objectius: conèixer les plantes medicinals del municipi

Temàtica: verd urbà

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general.

Nombre de persones participants: Desconegut

Gimcana de rastres naturals

Data de realització: 26 de maig de 2024

Estat: Finalitzada

Objectius: identificar els rastres que deixen els animals i relacionar-los amb quin animal pertoca

Temàtica: biodiversitat

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic familiar.

Nombre de persones participants: Desconegut.

Punts d'aigua per la biodiversitat. Com construir un abeurador i una bassa per aguait de fauna

Data de realització: 30 de maig de 2024

Estat: Finalitzada

Objectius: Implicar i fer partícip a la ciutadania és per sensibilitzar sobre la necessitat de tenir connectivitat entre basses d'aigua naturalitzades.

Temàtica: biodiversitat

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general.

Nombre de persones participants: Desconegut.

Sortida naturalista per l'entorn arenyenc: Del carbó al quad: usos del bosc

Data de realització: 1 de juny de 2024

Estat: Finalitzada

Objectius: Conèixer els usos del bosc i la seva evolució

Interpretar el paisatge forestal

Fomentar la sensibilització ambiental

Temàtica: Biodiversitat i Medi ambient

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general.

Nombre de persones participants: Desconegut.

XERRADA

ALIADES I VEÏNES

"Conèixer ocells urbans que crien als nostres edificis i com protegir-los"

DIJOUS 6 DE JUNY - 18:30H

BIBLIOTECA PARE FIDEL FITA

Elena i Nat Argullós (agents rurals)

mediambient@arenysdemar.cat

No cal inscripció prèvia

Ajuntament d'Arenys de Mar

ÀREA DE MEDI AMBIENT

Amb tu
#ConnectemLaNatura

Setmana de la Natura
Del 22 de maig al 5 de juny

Aliades i veïnes

Data de realització: 6 de juny de 2024

Estat: Finalitzada

Objectius: Conèixer ocells urbans que crien als nostres edificis i com protegir-los

Temàtica: biodiversitat

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general.

Nombre de persones participants: Desconegut.

Taller de construcció de caixes niu per a ocells insectívors

Data de realització: 6 d'abril de 2019

Estat: Finalitzada

Objectius: construcció de caixes niu.

Temàtica: biodiversitat

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic familiar.

Nombre de persones participants: Desconegut.

Portes obertes als Horts del Bareu

Data de realització: 10 de març de 2019

Estat: Finalitzada

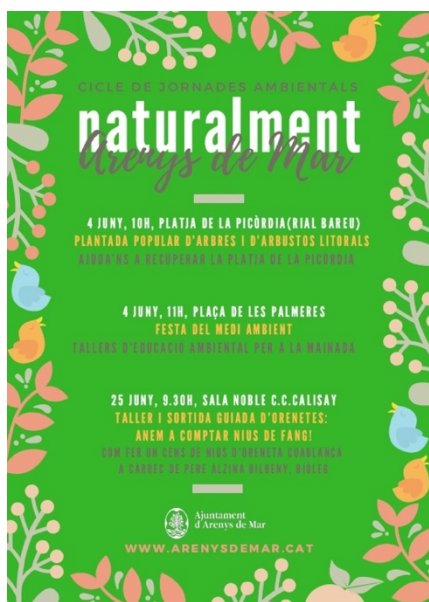
Objectius: Presentació dels nous espais d'hortos ecològics i les seves instal·lacions per poder ser cultivats per veïns i veïnes d'Arenys

Temàtica: horticultura

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general.

Nombre de persones participants: Desconegut.

Taller i sortida guiada d'orenetes. Anem a comptar nius de fang!

Data de realització: 25 de juny de 2017, 16 de juny de 2013

Estat: Finalitzada

Objectius: donar a conèixer les orenetes si fer un cens dels seus nius.

Temàtica: biodiversitat

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic familiar

Nombre de persones participants: Desconegut.

Nombre de persones participants: Desconegut.

Ajuda'ns a recuperar... el Parc de Lurdes!

Data de realització: 13 d'abril de 2008

Estat: Finalitzada

Objectius: Plantada popular d'arbres i arbustos mediterranis al Parc de Lurdes

Temàtica: verd urbà

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general

Nombre de persones participants: Desconegut.

Plantada popular d'arbres i d'arbustos a la zona verda de l'Hort del Bisbe - Can Quintana (costat tanatori)

Data de realització: 11 de març de 2007

Estat: Finalitzada

Objectius: Plantada popular d'arbres i arbustos mediterranis a l'Hort del Bisbe

Temàtica: verd urbà

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic familiar

Nombre de persones participants: Desconegut.

Escoltem els ocells del parc de Lourdes

Data de realització: 7 de juny de 2003

Estat: Finalitzada

Objectius: reconèixer ocells pel cant

Temàtica: verd urbà

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general

Nombre de persones participants: Desconegut.

L'hort urbà

Data de realització: 19 d'octubre de 2021

Estat: Finalitzada

Objectius: aprendre sobre horts urbans

Temàtica: horticultura

Accions de la campanya: Fitxa a la web de l'Ajuntament

Públic a qui va dirigit: públic general

Nombre de persones participants: Desconegut.

2.3.1.1 Activitats dinamitzades per persones o empreses expertes en la matèria

El recull d'activitats identificades mostra un predomini clar d'accions dinamitzades per persones expertes, tècniques o divulgadores especialitzades en els àmbits del medi ambient, la biodiversitat, l'horticultura, l'etnologia o l'urbanisme. Aquestes activitats adopten principalment el format de tallers guiats, conferències, sortides interpretatives o jornades divulgatives, i requereixen una mediació experta per garantir la transmissió de coneixements i l'assoliment dels objectius educatius.

En formen part, entre d'altres, conferències sobre biodiversitat i canvi climàtic, tallers pràctics als horts urbans, activitats de construcció amb tècniques tradicionals (com la pedra seca), sortides guiades d'observació de fauna, tallers de construcció de caixes niu o activitats divulgatives sobre gestió del verd urbà i riscos associats a l'arbrat.

Aquest tipus d'activitats evidencia una aposta municipal per la qualitat dels continguts i el rigor tècnic, però també posa de manifest una certa dependència de la presència de persones expertes, fet que pot limitar la continuïtat o la replicabilitat de les activitats si no es consoliden formats estables o recursos complementaris.

2.3.1.2 Activitats de realització autònoma per part dels participants.

En el conjunt d'activitats analitzades, la presència d'accions concebudes específicament per a la realització autònoma per part dels participants és limitada. La majoria de propostes requereixen dinamització directa, guiatge o acompanyament per part de personal expert o tècnic.

Algunes activitats puntuals, com gimcanes o accions de descoberta en espais verds, poden incorporar elements d'autonomia, però no es detecta una oferta estructurada d'itineraris autoguiats, materials d'autoaprenentatge o recursos permanents que permetin a la ciutadania interactuar amb els espais verds de manera independent i continuada.

Aquesta absència constitueix un element rellevant de la diagnosi, ja que limita l'accés lliure i espontani a continguts educatius en el dia a dia dels parcs i zones verdes.

2.3.1.3 Recursos: maletes didàctiques, exposicions, material en préstec, etc.

A partir de la informació recollida, no es constata l'existència d'un fons estable de recursos educatius específics vinculats als parcs i zones verdes urbanes, com ara maletes didàctiques, exposicions itinerants, materials interpretatius en préstec o recursos pedagògics reutilitzables.

Les activitats d'educació ambiental identificades es basen principalment en accions puntuals i en materials creats ad hoc per a cada activitat, fet que dificulta la continuïtat dels continguts i la seva reutilització per part de centres educatius, entitats o ciutadania.

Aquesta situació posa de manifest una oportunitat de millora en relació amb la creació i sistematització de recursos educatius permanents que reforcin l'ús pedagògic dels espais verds urbans.

2.3.1.4 Campanyes d'educació ambiental

El municipi ha impulsat diverses campanyes d'educació ambiental que inclouen, parcialment o totalment, activitats relacionades amb el verd urbà i els espais naturals del municipi. Destaquen iniciatives com el **Cicle de Natura – Biblioplatja**, la jornada **Let's Clean Up Arenys**, o activitats vinculades a processos de reflexió urbanística i ambiental com **Arenys 2030: Verd o Gris?**.

Aquestes campanyes permeten agrupar activitats sota un mateix paraigua comunicatiu i faciliten la visibilització de l'educació ambiental en determinats moments de l'any. Tanmateix, sovint tenen un caràcter puntual o estacional i no sempre garanteixen una continuïtat temporal ni una relació directa amb una programació anual estructurada dels parcs i zones verdes.

2.3.1.5 Activitats participatives (per exemple clean up day)

Entre les activitats identificades, es detecten diverses accions amb un component clarament participatiu, especialment aquelles vinculades a jornades de neteja popular, plantades comunitàries o accions col·lectives de millora de l'espai públic verd. En són exemples la **Jornada de neteja popular (Let's Clean Up Arenys)**, les **plantades populars d'arbres i arbustos** o les jornades de recuperació i millora de parcs urbans.

Aquest tipus d'activitats fomenten la implicació directa de la ciutadania i contribueixen a generar sentiment de pertinença i corresponsabilitat envers els espais verds. No obstant això, la seva presència és esporàdica i sovint vinculada a dates concretes o a iniciatives puntuals, més que no pas a un programa continuat de participació ambiental.

2.3.2 Taula resum de les activitats existents

A continuació es presenta una taula resum de les activitats d'educació ambiental identificades al municipi en els darrers anys. Aquesta síntesi permet visualitzar de manera àgil les característiques principals de les activitats detectades i facilita la seva anàlisi posterior.

Amb l'objectiu de facilitar la interpretació de la informació, les activitats s'han agrupat segons diversos àmbits temàtics que responen a la seva temàtica principal. Aquesta classificació té un caràcter analític i permet identificar tendències, tipologies d'activitats i possibles àrees de desenvolupament del futur Programa d'Educació Ambiental.

TÍTOL DEL RECURS/ACTIVITAT	FORMAT	PUBLIC DESTINATARI	ESPAI ON ES REALITZA	AGENTS IMPLICATS	VISIÓ DE L'EA	RELACIÓ AMB ODS	PARAULA CLAU DE LA PROPOSTA	RESUM DE L'ACCIÓ ESPECÍFICA A REALITZAR
EIX TEMÀTIC 1								
Biodiversitat urbana i descoberta de la natura								
1.1 Escoltem els ocells del Parc de Lourdes	Amb educador ambiental	Públic general	Espai urbà públic (Parc de Lourdes)	Naturalistes / Ajuntament	Sensibilització ambiental	ODS 15	Complementar	Sortida per identificar ocells pel seu cant
1.2 Taller i sortida guiada d'orenetes. Comptatge de nius	Amb educador ambiental	Famílies	Espai urbà	Naturalistes	Ciència ciutadana	ODS 15	Consolidar	Activitat participativa per conèixer les orenetes i fer el cens de nius
ACTIVITAT 1.3 – Taller de construcció de	Amb educador ambiental	Famílies	Espai urbà / equipament	Educadors ambientals	Acció ambiental	ODS 15	Ampliar	Construcció de refugis per a ocells

caixes niu per a ocells insectívors								
ACTIVITAT 1.4 – Gimcana de rastres naturals	Amb educador ambiental	Famílies	Espai urbà públic (Parc de Lourdes)	Educadors ambientals	Aprenentatge experiencial	ODS 15	Ampliar	Identificació de rastres d'animals en entorn urbà
ACTIVITAT 1.5 – Punts d'aigua per la biodiversitat	Amb educador ambiental	Públic general	Espai natural / urbà	Experts biodiversitat	Acció ambiental	ODS 15	Ampliar	Construcció de basses i abeuradors per fauna
ACTIVITAT 1.6 – Aliades i veïnes (ocells urbans)	Amb educador ambiental	Públic general	Equipament municipal	Experts fauna urbana	Sensibilització ambiental	ODS 15	Ampliar	Coneixement dels ocells que viuen als edificis
ACTIVITAT 1.7 – Ocells que van i venen	Amb educador ambiental	Públic general	Equipament municipal (C.C. Calisay)	Experts ornitologia	Coneixement científic	ODS 13,15	Ampliar	Conferència sobre migració i canvi climàtic
ACTIVITAT 1.8 – Sortida naturalista: Del carbó al quad: usos del bosc	Amb educador ambiental	Públic general	Espai natural (entorn forestal)	Experts ambientals	Interpretació del medi	ODS 15	Ampliar	Sortida per conèixer els usos del bosc i el paisatge forestal
EIX TEMÀTIC 2								
Horticultura urbana i plantes								
ACTIVITAT 2.1 – Portes obertes als horts del Bareu	Sense educador	Públic general	Horts municipals del Bareu	Ajuntament	Sensibilització ambiental	ODS 12,15	Complementar	Jornada de presentació dels horts ecològics

ACTIVITAT 2.2 – L’hort urbà	Amb educador ambiental	Públic general	Horts urbans	Educadors ambientals	Aprenentatge pràctic	ODS 12	Ampliar	Activitat educativa sobre horticultura urbana
ACTIVITAT 2.3 – Plantes remeieres del nostre poble	Amb educador ambiental	Públic general	Espais verds municipals	Experts botànica	Coneixement tradicional	ODS 15	Ampliar	Descoberta de plantes medicinals del municipi
ACTIVITAT 2.4 – Vine a fer de pagès per un dia	Amb educador ambiental	Públic general	Horts municipals del Bareu	Educadors ambientals	Aprenentatge experiencial	ODS 12	Ampliar	Activitat pràctica de cultiu i reg
ACTIVITAT 2.5 – Taller de construcció amb pedra seca als horts del Bareu	Amb educador ambiental	Famílies / públic general	Horts municipals del Bareu	Experts pedra seca	Patrimoni natural	ODS 11,15	Ampliar	Construcció d’un marge amb tècnica tradicional
ACTIVITAT 2.6 – Inauguració dels horts municipals del Bareu	Amb educador ambiental	Públic general	Horts municipals del Bareu	Ajuntament	Sensibilització ambiental	ODS 12,15	Complementar	Inauguració amb plantada d’aromàtiques
EIX TEMÀTIC 3								
Participació ciutadana i acció ambiental								
ACTIVITAT 3.1 – Plantada popular d’arbres i arbustos a l’Hort del Bisbe	Amb educador ambiental	Famílies	Espai verd municipal	Ajuntament / ciutadania	Acció comunitària	ODS 11,15	Complementar	Plantada popular d’espècies mediterrànies

ACTIVITAT 3.2 – Ajuda'ns a recuperar el Parc de Lourdes	Amb educador ambiental	Públic general	Parc de Lourdes	Ajuntament / voluntariat	Acció comunitària	ODS 11,15	Complementar	Jornada participativa de restauració del parc
ACTIVITAT 3.3 – Jornada de neteja popular Let's Clean Up Arenys	Amb educador ambiental	Públic general	Entorn natural / urbà	Ajuntament / voluntariat	Responsabilitat ambiental	ODS 12,15	Ampliar	Jornada de neteja i sensibilització sobre residus

La relació d'activitats identificades no es considera exhaustiva, però sí representativa de la tipologia d'accions d'educació ambiental desenvolupades al municipi en els darrers anys. Aquesta selecció s'ha elaborat a partir de la informació pública disponible en canals municipals i altres fonts accessibles, prioritzant aquelles activitats amb un mínim de descripció i traçabilitat.

Durant el procés de revisió també s'han identificat altres iniciatives puntuals vinculades a l'educació ambiental, com activitats emmarcades en la Setmana de la Natura (per exemple, tallers com *bossetes d'olor* o activitats de descoberta del medi), així com altres accions de caràcter divulgatiu o participatiu vinculades a espais verds del municipi.

Tanmateix, en molts casos es tracta d'activitats amb informació limitada o no sistematitzada, fet que dificulta la seva anàlisi detallada i la seva incorporació en la diagnosi. En aquest sentit, aquestes iniciatives s'han tingut en consideració a nivell qualitatiu, però no s'han inclòs de manera detallada en la taula resum, amb l'objectiu de garantir la coherència i la comparabilitat de la informació analitzada.

Amb l'objectiu de facilitar la lectura i anàlisi de les activitats identificades, aquestes s'han agrupat en diversos àmbits temàtics segons la seva temàtica principal. Aquesta classificació té un caràcter analític i no correspon necessàriament als eixos temàtics definitius del futur Programa d'Educació Ambiental.

2.3.3 Proposta d'activitats a mantenir, mirada de futur

L'anàlisi de les activitats d'educació ambiental desenvolupades al municipi en els darrers anys permet identificar un conjunt d'iniciatives diverses, principalment vinculades a la biodiversitat urbana, l'horticultura i la participació ciutadana. Tot i no disposar de dades sistematitzades de participació o d'avaluació, la revisió qualitativa de les activitats permet extreure conclusions rellevants sobre el seu potencial de continuïtat i desenvolupament.

Activitats que han funcionat i punts forts

Les activitats identificades presenten, en general, una bona adequació als objectius de l'educació ambiental i una clara vinculació amb el territori.

Destaquen especialment:

- **Activitats de descoberta de la biodiversitat urbana**, com sortides naturalistes, observació d'ocells o gimcanes, que permeten una connexió directa amb els espais verds del municipi i són fàcilment adaptables a diferents públics.
- **Tallers pràctics i experiencials**, com la construcció de caixes niu o la creació de punts d'aigua per a la fauna, que fomenten la implicació activa i l'aprenentatge significatiu.
- **Activitats vinculades als horts urbans**, que permeten treballar la relació amb la natura, l'alimentació sostenible i el coneixement dels cicles naturals.
- **Accions participatives**, com jornades de neteja o plantades populars, que afavoreixen la corresponsabilitat ciutadana i el vincle amb els espais públics.

Els principals punts forts d'aquestes experiències són:

- el seu **caràcter pràctic i vivencial**
- la **vinculació directa amb l'entorn local**
- la seva **capacitat de sensibilització i implicació**
- la **diversitat de formats i temàtiques**

Activitats a revisar o aspectes a millorar

Malgrat la qualitat de les iniciatives, s'identifiquen alguns elements que poden limitar el seu impacte:

- **Caràcter puntual i no continuat** de moltes activitats
- **Manca d'estructura de programa** o planificació a llarg termini
- **Dependència de dinamitzacions externes**
- **Escassa presència de recursos autònoms o permanents**
- **Manca de sistematització i registre de dades** (participació, impacte, etc.)

Aquests aspectes no indiquen necessàriament que les activitats no hagin funcionat, sinó que posen de manifest la necessitat de **millorar-ne l'organització, continuïtat i seguiment**.

Conclusions i orientacions de futur

A partir de l'anàlisi realitzada, es considera que una part important de les activitats identificades poden formar part del futur Programa d'Educació Ambiental, especialment aquelles amb component pràctic, vinculació territorial i capacitat d'adaptació a diferents públics.

En aquest sentit, es proposa:

- **Mantenir i potenciar** les activitats relacionades amb la biodiversitat urbana, els horts i la participació ciutadana
- **Transformar activitats puntuals en propostes recurrents**, integrades en una programació estable
- **Ampliar i diversificar els públics destinataris**, especialment en l'àmbit educatiu
- **Incorporar recursos educatius permanents** (itineraris, materials, etc.)
- **Millorar la sistematització i avaluació de les activitats**

Pel que fa als àmbits temàtics, es detecta una major representació de les activitats vinculades a la biodiversitat i, en menor mesura, a l'horticultura i la participació ciutadana.

En conjunt, el municipi disposa d'una base d'activitats sòlida, però el repte principal és **estructurar-les, donar-los continuïtat i integrar-les dins d'un programa coherent** que permeti augmentar el seu impacte educatiu i social.

2.4 CONCLUSIONS – DAFO

El diagnòstic realitzat permet identificar els principals factors interns i externs que poden influir en el desenvolupament del futur Programa d'Educació Ambiental dels espais verds urbans d'Arenys de Mar.

L'anàlisi posa de manifest l'existència d'una base d'activitats rellevant, però també la necessitat d'estructurar, reforçar i donar coherència a les accions existents.

	DIFICULTATS	FORTALESES
A NIVELL INTERN	• Manca d'una programació estructurada i continuada d'activitats d'educació ambiental al llarg de l'any • Predomini d'activitats puntuals i desconnectades entre si • Absència de sistematització i registre de dades (participació, impacte, etc.) • Dependència de persones o entitats externes per a la dinamització • Escassa presència de recursos educatius permanents o autònoms • Limitada integració de les activitats dins d'un marc estratègic comú • Limitació de recursos humans destinats a l'educació ambiental • Limitació de recursos econòmics per al desenvolupament i continuïtat de les activitats • Absència d'una figura o equip de referència que lideri i coordini el programa d'educació ambiental	• Existència d'una base d'activitats d'educació ambiental variada i sostinguda en el temps • Presència d'activitats amb un fort component pràctic, vivencial i participatiu • Bona adaptació al context local, amb activitats vinculades directament als espais verds i al territori • Existència d'espais amb alt potencial educatiu: parcs, horts urbans, rieres i entorns periurbans • Diversitat temàtica ja iniciada: biodiversitat urbana, horticultura, acció comunitària • Capacitat de mobilitzar participació ciutadana en activitats puntuals • Experiència prèvia de l'Ajuntament en l'organització d'activitats ambientals • Existència d'iniciatives que incorporen elements de ciència ciutadana i acció directa

	AMENACES	OPORTUNITATS
A NIVELL EXTERN	• Context de canvi climàtic amb augment d'episodis extrems (onades de calor, pluges intenses, temporals), que poden afectar els espais verds i dificultar-ne la gestió i ús educatiu • Pressió urbana i intensitat d'ús dels espais verds, que pot generar degradació, conflictes d'usos i pèrdua de qualitat ecològica • Possible desconnexió progressiva de la ciutadania amb la natura urbana, especialment en entorns densament urbanitzats • Dependència de subvencions o programes externs per impulsar activitats puntuals • Risc de baixa continuïtat de la participació si no hi ha una oferta estable i atractiva • Competència amb altres ofertes de lleure que poden reduir l'interès en activitats ambientals • Possible manca de prioritització política de l'educació ambiental davant d'altres necessitats municipals	• Creixent interès social per la sostenibilitat, la natura i la salut ambiental • Context favorable per impulsar accions vinculades a la crisi climàtica i la biodiversitat • Existència d'un entorn amb alt potencial educatiu: espais verds urbans, rieres, zones periurbanes i connexió amb el litoral • Possibilitat de vincular-se a campanyes i programes supramunicipals (Setmana de la Natura, projectes de Diputació, etc.) • Potencial de col·laboració amb centres educatius, especialment per integrar activitats en el currículum • Existència potencial d'un teixit social i comunitari susceptible d'implicar-se en accions ambientals • Oportunitat de transformar els espais verds en refugis climàtics, espais de salut i educació • Possibilitat d'incorporar noves metodologies: ciència ciutadana, aprenentatge servei, educació basada en l'experiència

3. CONCEPTUALITZACIÓ: ON VOLEM ARRIBAR?

La conceptualització del Programa d'Educació Ambiental dels espais verds urbans d'Arenys de Mar defineix el marc estratègic i els criteris generals que orientaran el desenvolupament del programa. Aquest apartat estableix la visió global, els objectius, els àmbits temàtics, les metodologies i els principals públics destinataris, amb l'objectiu de construir una proposta coherent, realista i adaptada al context local.

La definició d'aquest marc conceptual parteix dels resultats de la diagnosi prèvia i dels principals reptes ambientals i socials detectats al municipi, així com de la necessitat de consolidar una estructura estable d'educació ambiental vinculada als espais verds urbans.

3.1. MISSIÓ I VISIÓ

El Programa d'Educació Ambiental dels espais verds urbans d'Arenys de Mar es planteja com una eina per avançar cap a un model de municipi més resiliència, saludable i connectat amb el seu entorn natural.

Més enllà de la realització d'activitats puntuals, el programa vol consolidar una proposta estructurada, coherent i amb continuïtat, capaç d'integrar l'educació ambiental com a part essencial de la gestió del verd urbà i de la vida comunitària. Es tracta de passar d'un conjunt d'iniciatives disperses a un programa amb capacitat real d'incidència.

En aquest marc, els espais verds urbans es conceben com una **infraestructura verda amb funcions ecològiques, socials i educatives**, i esdevenen espais d'aprenentatge on la ciutadania pot comprendre els processos naturals, els efectes del canvi climàtic i el seu paper en la conservació del medi.

El programa aspira a fomentar una ciutadania més informada, crítica i implicada, promovent una relació més conscient amb la natura urbana. Això implica no només transmetre coneixement, sinó també generar experiències significatives, facilitar la participació i afavorir la corresponsabilitat.

Tanmateix, per garantir la viabilitat i l'impacte del programa, es considera imprescindible abordar alguns **elements estructurals clau**:

- la definició d'una **planificació a mig i llarg termini**, que permeti consolidar una oferta estable d'activitats

- la **dotació de recursos econòmics suficients**, que assegurin la qualitat, continuïtat i diversificació de les accions
- l'establiment d'un **equip o figura de coordinació responsable**, que lideri el programa i en garanteixi el seguiment
- la definició d'unes **bases clares de programació**, que orientin els continguts, formats i públics

Sense aquests elements, el programa corre el risc de mantenir-se en una dinàmica d'accions puntuals, amb un impacte limitat i difícilment sostenible en el temps.

En coherència amb el diagnòstic realitzat, es posa especial èmfasi en la necessitat de dotar el programa de continuïtat, coherència i capacitat organitzativa, per tal de convertir-lo en una eina realment transformadora.

En definitiva, es vol avançar cap a un model d'educació ambiental que no sigui accessori, sinó **estructural i vertebrador**, capaç d'enfortir el vincle entre la ciutadania i el seu entorn i de contribuir activament a la sostenibilitat local.

3.2. OBJECTIUS

Objectiu general

Impulsar un Programa d'Educació Ambiental dels espais verds urbans d'Arenys de Mar que promogui una ciutadania informada, implicada i corresponsable en la conservació i millora del medi urbà, mitjançant una proposta estructurada, coherent i adaptada al context local.

Objectius específics

- Estructurar i donar continuïtat a les activitats d'educació ambiental existents
- Incrementar el coneixement de la biodiversitat urbana i dels processos ecològics locals
- Fomentar una relació més conscient i respectuosa amb els espais verds del municipi
- Promoure la participació activa de la ciutadania en accions ambientals
- Integrar l'educació ambiental en diferents àmbits (educatiu, comunitari i institucional)
- Desenvolupar recursos educatius permanents que complementin les activitats puntuals
- Millorar la coordinació i transversalitat dins de l'Ajuntament

3.3. ÀMBITS TEMÀTICS

Els àmbits temàtics del Programa d'Educació Ambiental dels espais verds urbans d'Arenys de Mar s'han definit a partir de la diagnosi ambiental i social del municipi, de les activitats identificades durant l'anàlisi prèvia i dels principals reptes ambientals vinculats al verd urbà i al context climàtic actual.

La seva definició respon a la voluntat de donar coherència i continuïtat a les accions d'educació ambiental del municipi, superant el model d'activitats puntuals i avançant cap a una estructura de treball estable, transversal i adaptada a la realitat local.

A partir de la diagnosi realitzada, s'han identificat tres àmbits temàtics principals presents en les activitats desenvolupades fins ara al municipi: la biodiversitat urbana, l'horticultura urbana i la participació ciutadana. Tanmateix, amb la voluntat de construir un programa més complet, coherent i alineat amb els reptes ambientals actuals, es proposa ampliar aquests àmbits incorporant noves línies de treball vinculades al canvi climàtic, la infraestructura verda urbana i la relació entre salut, benestar i espais verds.

Els àmbits temàtics proposats també tenen en compte els principals marcs estratègics vinculats a la sostenibilitat local, com l'Agenda 2030, el Pla d'Acció per a l'Energia Sostenible i el Clima (PAESC), així com altres línies municipals relacionades amb el verd urbà, la biodiversitat, la salut ambiental i la participació ciutadana.

Tot i que el programa s'estructura en aquests àmbits principals, moltes de les temàtiques ambientals associades a la sostenibilitat urbana —com la gestió de residus, la qualitat de l'aire, l'energia o la mobilitat sostenible— es treballaran de manera transversal, integrades en els diferents eixos segons la seva relació amb els espais verds urbans i el context local.

Els àmbits temàtics principals són:

1. Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Coneixement de la fauna i flora presents als espais verds urbans i periurbans del municipi, així com dels processos ecològics que hi tenen lloc. Posada en valor de la biodiversitat urbana, les espècies autòctones i la funció ecològica dels parcs, jardins, rieres i altres espais naturalitzats. Inclou activitats de descoberta de fauna urbana, observació d'ocells, ciència ciutadana, seguiment d'espècies, interpretació del paisatge i sensibilització envers la conservació de la biodiversitat local.
--	--

2. Horticultura urbana, alimentació i coneixement tradicional	Aproximació als horts urbans com a espais educatius, comunitaris i de connexió amb la natura. Coneixement dels cicles naturals, l'agricultura urbana, l'alimentació sostenible i els sabers tradicionals vinculats al territori. Aquest àmbit incorpora activitats relacionades amb els horts municipals, les plantes remeieres, la pedra seca, els usos tradicionals del paisatge i altres pràctiques vinculades al coneixement ecològic local.
3. Canvi climàtic, refugis climàtics i adaptació urbana	Comprensió dels impactes del canvi climàtic sobre els espais urbans i els ecosistemes verds del municipi: augment de temperatures, episodis de calor extrema, sequeres, pluges intenses o temporals. Es treballarà el paper dels espais verds com a refugis climàtics, la importància de la infraestructura verda urbana, les solucions basades en la natura i les estratègies d'adaptació i resiliència davant els nous escenaris climàtics.
4. Ús social, salut i benestar als espais verds	Reflexió sobre la relació entre natura, salut i qualitat de vida, així com sobre els diferents usos socials dels espais verds urbans. Aquest àmbit inclou aspectes relacionats amb el benestar emocional, els beneficis del verd urbà per a la salut mental i física de les persones, la convivència, l'accessibilitat, els usos recreatius dels parcs i la necessitat d'una relació respectuosa i equilibrada amb els espais públics naturalitzats.
5. Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària	Impuls de processos participatius, activitats col·laboratives i iniciatives comunitàries vinculades a la cura i millora dels espais verds urbans. Inclou jornades de neteja, plantades populars, voluntariat ambiental, projectes de ciència ciutadana i

	altres accions que fomentin la implicació activa de la ciutadania en la conservació del territori i la construcció d'una cultura ambiental compartida.
--	--

3.4. METODOLOGIES

El Programa d'Educació Ambiental dels espais verds urbans d'Arenys de Mar es fonamenta en metodologies actives, participatives i contextualitzades, orientades a afavorir un aprenentatge significatiu i una vinculació real de la ciutadania amb els espais verds del municipi.

Les metodologies proposades busquen adaptar-se a la diversitat de públics, edats, interessos i nivells de sensibilització ambiental, combinant formats educatius clàssics amb propostes més vivencials, participatives i innovadores. L'objectiu és fomentar experiències motivadores, properes i connectades amb la realitat quotidiana dels participants.

En aquest sentit, el programa prioritzarà activitats que fomentin la participació activa i l'experiència directa, connectin els continguts amb l'entorn proper, promoguin la reflexió crítica i la corresponsabilitat, incorporin la dimensió emocional i vivencial de l'aprenentatge i facilitin la transversalitat entre temàtiques ambientals i socials.

També es tindran en compte els principis del currículum educatiu vigent (LOMLOE), especialment pel que fa a les situacions d'aprenentatge, el treball competencial i l'aprenentatge amb sentit.

Les principals metodologies previstes són:

1. Activitats estàndard

Tallers, xerrades i activitats guiades desenvolupades en equipaments municipals, centres educatius o espais verds del municipi.

Aquestes activitats permeten introduir continguts ambientals adaptats als diferents públics i treballar conceptes vinculats a la biodiversitat urbana, el canvi climàtic, els usos dels espais verds o l'horticultura urbana.

2. Visites guiades i itineraris de descoberta

Sortides interpretatives als parcs, horts urbans, rieres i altres espais verds d'Arenys de Mar, orientades a l'observació directa, el reconeixement d'espècies i la comprensió dels processos ecològics i socials vinculats al verd urbà.

Aquestes activitats permeten contextualitzar els continguts i reforçar el vincle emocional amb el territori.

3. Aprenentatge experiencial i activitats pràctiques

Activitats basades en l'experimentació i la participació activa, com construcció de caixes niu, plantades, creació de punts d'aigua, treball als horts urbans o accions de naturalització.

Aquest tipus de metodologies afavoreixen un aprenentatge més significatiu i vivencial.

4. Treball cooperatiu i metodologies participatives

Dinàmiques en grup que promoguin la col·laboració, la presa de decisions compartida i la construcció col·lectiva del coneixement.

S'inclouen activitats de debat, reflexió, diagnosi participativa o resolució de reptes vinculats a problemàtiques ambientals locals.

5. Gamificació i aprenentatge lúdic

Incorporació de jocs, gimcanes, geocaching, reptes ambientals, escape rooms o activitats teatralitzades per augmentar la motivació i facilitar l'aprenentatge de continguts ambientals d'una manera atractiva i accessible.

Aquestes metodologies permeten arribar especialment al públic infantil, juvenil i familiar.

6. Aprenentatge servei i projectes comunitaris

Desenvolupament de projectes vinculats a necessitats reals del municipi, especialment amb centres educatius, entitats i col·lectius locals.

Aquestes iniciatives permeten combinar aprenentatge i servei a la comunitat mitjançant accions de millora, sensibilització o seguiment ambiental.

7. Ciència ciutadana i voluntariat ambiental

Impuls de projectes de seguiment de biodiversitat urbana, observació d'espècies, recollida de dades ambientals o accions col·laboratives de conservació i manteniment dels espais verds.

Aquestes metodologies afavoreixen la implicació activa de la ciutadania i el sentiment de corresponsabilitat envers el territori.

8. Recursos educatius autònoms

Desenvolupament progressiu de materials i recursos permanents que permetin complementar les activitats guiades: itineraris autoguiats, plafons interpretatius, materials digitals, recursos descarregables o propostes autònomes de descoberta.

Aquests recursos permeten ampliar l'abast del programa i afavorir l'accés autònom als continguts educatius.

3.5. PÚBLICS

Un dels objectius principals del Programa d'Educació Ambiental dels espais verds urbans d'Arenys de Mar és garantir que les propostes educatives arribin a una diversitat real de públics i col·lectius, no només als ja sensibilitzats ambientalment.

Per aquest motiu, el programa es planteja com una estructura flexible i adaptable, capaç d'oferir activitats diverses segons les necessitats, interessos i nivells d'implicació dels diferents grups de població. Les activitats es dissenyaran tenint en compte les característiques específiques de cada públic, prioritzant formats propers, participatius i vinculats a l'experiència directa amb els espais verds del municipi.

Tot i que el programa manté una vocació oberta i transversal, es preveu prioritzar inicialment aquells col·lectius amb major potencial d'implantació i participació, amb la voluntat d'ampliar progressivament l'abast de les propostes educatives.

Sota aquesta premissa, les activitats proposades s'adrecen principalment a públics de formació no reglada i ciutadania resident, entenent els espais verds urbans com a espais quotidians de convivència, aprenentatge i participació comunitària.

Els diferents públics destinataris no s'entenen com a categories tancades ni excloents. Moltes de les activitats proposades podran adaptar-se o adreçar-se simultàniament a diversos perfils de participants, especialment en aquelles propostes amb un component comunitari, intergeneracional o transversal.

Pel que fa a la formació reglada, tot i que el programa no es planteja específicament com un programa escolar, moltes de les activitats i recursos desenvolupats podran ser aprofitats i adaptats pels centres educatius del municipi segons les seves necessitats i objectius curriculars.

Els principals públics destinataris del programa són:

Públic familiar

Inclou infants acompanyats de les seves famílies o persones adultes de referència. Es plantegen activitats vivencials, lúdiques i participatives orientades a la descoberta de la natura urbana i a la generació de vincles positius amb els espais verds del municipi.

Infants

Activitats adaptades a les primeres etapes de descoberta de l'entorn natural, basades en l'experimentació, l'observació i el joc com a eina d'aprenentatge.

Joves

Inclou adolescents i jovent, especialment en activitats amb component participatiu, de descoberta, voluntariat, ciència ciutadana o acció comunitària. Es prioritzaran metodologies dinàmiques i experiencials que afavoreixin la implicació activa i la reflexió crítica.

Persones adultes

Inclou població adulta interessada en temàtiques vinculades a la biodiversitat urbana, l'horticultura urbana, el canvi climàtic o els usos dels espais verds. Es combinaran activitats divulgatives, pràctiques i participatives.

Gent gran

Activitats adaptades a persones grans, especialment aquelles vinculades a la memòria ecològica local, els coneixements tradicionals, les plantes remeieres, els horts urbans o el benestar associat als espais verds.

Ciutadania en general

Inclou activitats obertes de sensibilització, participació i descoberta dels espais verds urbans dirigides al conjunt de la població, especialment en el marc de jornades, campanyes o activitats comunitàries.

3.6. ACCIONS DEL PLA O PROGRAMA

Aquest apartat recull el conjunt d'accions que conformen el Programa d'Educació Ambiental dels espais verds urbans d'Arenys de Mar. Es tracta de propostes concretes, estructurades i realitzables, alineades amb els objectius definits prèviament i orientades a donar resposta a les necessitats detectades durant la diagnosi.

Les accions plantejades busquen consolidar una estructura estable d'educació ambiental vinculada als espais verds urbans del municipi, superant el model d'activitats puntuals i disperses detectat durant l'anàlisi prèvia.

Les propostes també responen als principals reptes ambientals i socials identificats al municipi, especialment aquells relacionats amb la biodiversitat urbana, el canvi climàtic, la participació ciutadana, la salut ambiental i la necessitat de reforçar el vincle entre la ciutadania i els espais verds.

Les accions s'han organitzat amb l'objectiu de facilitar-ne la implementació, seguiment i coherència global, tot afavorint:

- la continuïtat i estabilitat del programa
- la diversificació de formats i públics
- la incorporació progressiva de recursos permanents
- la vinculació de les activitats amb els espais verds i el context local
- i la participació activa de la ciutadania

Les propostes inclouen tant accions orientades a reforçar i consolidar iniciatives ja existents al municipi, com noves activitats i recursos destinats a ampliar els àmbits de treball detectats com a prioritaris.

Les accions del programa s'organitzen en dues grans tipologies:

- **Accions transversals:** Són aquelles accions que estructuren, articulen i donen coherència al conjunt del programa. Inclouen aspectes relacionats amb la coordinació, la comunicació, el seguiment, l'avaluació i la consolidació de recursos compartits. Aquestes accions no s'associen a un únic àmbit temàtic, sinó que donen suport al conjunt del programa i en garanteixen la continuïtat i funcionalitat.
- **Accions específiques:** Són les activitats, recursos i propostes educatives vinculades als diferents àmbits temàtics del programa. Inclouen activitats de descoberta, participació, sensibilització, formació i acció comunitària adaptades als diferents públics destinataris. Aquestes accions es plantegen amb formats flexibles i adaptables, i poden adreçar-se simultàniament a diversos perfils de participants segons les característiques de cada proposta.

A més, les accions proposades poden classificar-se segons la seva naturalesa en:

- **Accions de consolidació i millora:** Accions orientades a reforçar, estabilitzar o ampliar iniciatives ja existents al municipi, integrant-les dins d'una estructura més coherent i continuada.
- **Accions de nova creació:** Propostes dissenyades per donar resposta a necessitats detectades durant la diagnosi o per incorporar nous àmbits de treball poc desenvolupats fins ara, especialment aquells vinculats al canvi climàtic, la infraestructura verda urbana, la salut ambiental i la participació ciutadana.

3.6.1 Accions transversals

Les accions transversals són aquelles que articulen, estructuren i donen coherència al conjunt del programa. La seva funció principal és garantir la continuïtat, coordinació, visibilitat i capacitat d'adaptació de les diferents accions educatives desenvolupades al municipi.

Aquestes accions es consideren imprescindibles per assegurar la viabilitat i consolidació del Programa d'Educació Ambiental dels espais verds urbans d'Arenys de Mar, especialment tenint en compte les necessitats detectades durant la diagnosi, com la manca d'estructura estable, la limitada sistematització de les activitats o l'absència de mecanismes de seguiment i coordinació continuada.

En aquest sentit, es considera necessari que el desplegament del programa vagi acompanyat d'una dotació mínima de recursos humans, tècnics i econòmics que permetin garantir-ne la implementació

i sostenibilitat en el temps. Sense aquests elements estructurals, el programa corre el risc de mantenir-se en una dinàmica d'accions puntuals amb dificultats de consolidació i impacte real.

Les accions transversals proposades comparteixen, en gran part, la mateixa lògica i necessitats identificades en el Programa d'Educació Ambiental del litoral i el medi marí desenvolupat prèviament al municipi. Per aquest motiu, es planteja que ambdues línies de treball puguin aprofitar estructures, recursos i mecanismes comuns de coordinació, comunicació i seguiment, evitant duplicitats i afavorint una estratègia global d'educació ambiental municipal.

A la fase inicial de desplegament del programa es prioritzen tres accions transversals bàsiques, considerades essencials per al seu funcionament. Aquestes accions transversals proposades es codifiquen amb una T:

Acció: Creació d'un espai de seguiment i coordinació del programa		CODI T1
Necessitat a la qual dona resposta	Garantir que el programa disposi d'una estructura mínima de coordinació i lideratge Facilitar el seguiment estable de les accions desenvolupades Afavorir la presa de decisions compartida i la coherència global del programa Millorar la coordinació entre activitats, agents implicats i àmbits de treball Evitar que les accions es desenvolupin de manera aïllada o puntual	
Visió d'educació ambiental	Participació Corresponsabilitat Transversalitat Millora contínua	
Destinatari	Ajuntament Agents implicats en el desenvolupament del programa Col·lectius i participants vinculats a les diferents accions segons les necessitats de coordinació i seguiment	
Format / metodologia	Creació d'un espai estable de coordinació i seguiment del programa, amb reunions periòdiques i una figura o referència tècnica municipal encarregada de centralitzar la informació, fer seguiment de les accions i facilitar la coordinació entre els diferents agents implicats.	

	Aquest espai haurà de permetre fer seguiment de la implementació del programa, detectar necessitats, valorar possibles millores i garantir una mínima continuïtat i coherència entre les diferents actuacions desenvolupades.
--	---

Acció: Sistema de comunicació i difusió del programa		CODI T2
Necessitat a la qual dona resposta	Centralitzar i fer accessibles les activitats i recursos del programa Millorar la comunicació amb la ciutadania Donar visibilitat a les accions desenvolupades als espais verds urbans Facilitar l'accés a la informació i la participació Generar identitat i coherència global del programa	
Visió d'educació ambiental	Comunicació Sensibilització Accés a la informació Participació	
Destinatari	Ciutadania Públic familiar Joves Persones adultes i gent gran Comunitat educativa	
Format / metodologia	• Espai específic del programa dins del web de l'Ajuntament, amb informació centralitzada i actualitzada de les activitats i recursos disponibles • Difusió periòdica de les activitats a través dels canals municipals existents (agenda, xarxes socials, cartelleria i altres canals de proximitat) • Ús de Ràdio Arenys com a canal regular de difusió de les activitats, projectes i iniciatives vinculades als espais verds urbans • Coordinació amb altres programes municipals d'educació ambiental per compartir eines i canals de comunicació comuns	

Acció: Sistema de recollida d'informació i valoració participativa		CODI T3
Necessitat a la qual dona resposta	Disposar d'informació bàsica sobre participació, tipologia de públics i activitats realitzades Permetre fer seguiment de la implementació i impacte del programa Detectar necessitats, mancances i possibles millores Facilitar l'adaptació progressiva de les activitats segons la resposta dels participants Generar criteris compartits d'avaluació i seguiment	
Visió d'educació ambiental	Reflexió Participació Millora contínua Corresponsabilitat	
Destinataris	Ajuntament Participants de les activitats Agents implicats en el desenvolupament del programa	
Format / metodologia	Registre bàsic de les activitats realitzades, espais utilitzats i tipologia de participants Recollida de dades bàsiques de participació i assistència Enquestes breus de valoració postactivitat adaptades als diferents públics Espais periòdics de retorn i revisió de les accions desenvolupades Elaboració d'un seguiment anual simplificat del programa i de les activitats implementades	

3.6.2 Accions específiques per cada eix

Les accions específiques constitueixen el nucli pedagògic i operatiu del Programa d'Educació Ambiental dels espais verds urbans d'Arenys de Mar. Es tracta de les propostes educatives concretes que es plantegen per fomentar el coneixement, la participació i la corresponsabilitat ciutadana envers els espais verds del municipi.

Les accions s'han organitzat segons els àmbits temàtics definits a la conceptualització del programa, amb l'objectiu de facilitar-ne la comprensió, implementació i seguiment. Tot i això, moltes de les activitats tenen un caràcter transversal i poden abordar simultàniament diferents temàtiques ambientals i socials.

Tenint en compte els recursos, estructures i capacitats detectades actualment al municipi, així com la voluntat de plantejar un programa viable, realista i progressivament consolidable, la proposta combina la revisió i millora d'activitats ja desenvolupades anteriorment al municipi amb la incorporació de noves accions destinades a ampliar els àmbits de treball, els formats educatius i els públics participants. En aquest sentit, algunes de les activitats identificades durant la diagnosi es recuperen i es reformulen per reforçar-ne el potencial educatiu, millorar-ne la continuïtat o adaptar-les als objectius generals del programa. Aquestes activitats existents s'indiquen amb un asterisc (*).

Paral·lelament, es plantegen noves propostes que permeten incorporar temàtiques, metodologies i línies de treball fins ara poc desenvolupades al municipi, especialment en relació amb el canvi climàtic, la infraestructura verda urbana, la salut ambiental i la participació ciutadana.

Les accions proposades s'han definit a partir dels resultats de la diagnosi, les necessitats detectades i el potencial educatiu dels espais verds urbans d'Arenys de Mar.

Fitxes de les accions específiques

ÀMBIT 1. BIODIVERSITAT URBANA I DESCOBERTA DE LA NATURA

ESCOLTEM ELS OCELLS DEL PARC DE LOURDES*		CODI A1.1
Destinatari recomanat	Públic familiar Persones adultes i gent gran Comunitat educativa (adaptable a cicle superior de primària, ESO i batxillerat)	
Àmbits temàtics a més del principal	- Biodiversitat urbana i descoberta de la natura - Participació ciutadana i acció comunitària	
Format i durada	Itinerari naturalista i taller d'identificació de cants d'ocells 1 sessió de 2 hores	
Lloc de realització	Parc de Lourdes i entorn immediat	
Visions d'Educació Ambiental	- El municipi com a aula - Descoberta i vinculació amb l'entorn - Participació i corresponsabilitat ciutadana	
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 13 i 15	
Objectius específics de l'activitat o recurs	- Aprendre a identificar alguns dels ocells urbans més habituals del municipi - Descobrir la biodiversitat present als espais verds urbans - Fomentar l'observació, l'escolta activa i la connexió emocional amb la natura urbana - Sensibilitzar sobre la importància ecològica dels espais verds urbans per a la fauna - Promoure actituds de respecte i	

	corresponsabilitat envers la biodiversitat local
Descripció	Activitat de descoberta de la biodiversitat urbana centrada en l'observació i identificació dels ocells presents al Parc de Lourdes a través del cant, l'observació directa i petites dinàmiques d'escolta activa. L'activitat es plantejaria amb una breu introducció sobre els ocells urbans més habituals del municipi i sobre la importància dels espais verds urbans com a refugi de biodiversitat. A continuació, els participants realitzarien un itinerari guiat pel parc on aprendrien a identificar diferents espècies tant visualment com auditivament. Per facilitar la identificació visual, es podrien utilitzar làmines senzilles amb les espècies més comunes del municipi, destacant característiques bàsiques com la mida, els colors, el comportament o la forma de moure's. Paral·lelament, el guia introduiria els principals cants i reclams dels ocells més habituals, explicant com cada espècie utilitza sons diferents per comunicar-se, marcar territori o relacionar-se. Durant l'activitat es proposarien petites dinàmiques participatives, com moments d'escolta amb els ulls tancats per intentar identificar quants ocells diferents se senten, jocs d'associació entre cant i espècie o petites proves d'observació de comportaments. També es podria presentar l'aplicació gratuïta Merlin Bird ID com a eina de suport per reconèixer cants d'ocells, mostrant-ne el funcionament bàsic perquè els participants poguessin continuar utilitzant-la de manera autònoma en altres espais verds del municipi. L'activitat es complementaria amb curiositats sobre les espècies observades, aspectes relacionats amb el seu comportament i reflexions sobre la importància de conservar els espais verds urbans per afavorir la biodiversitat.
Ancoratge curricular	• Competències vinculades a observació científica,

	consciència ambiental i descoberta de l'entorn • Àrees: Coneixement del medi natural, Biologia i Geologia, Educació en valors • Sabers bàsics: biodiversitat urbana, ecosistemes, identificació d'espècies i sostenibilitat
Temporització del disseny i producció	Gener-febrer
Temporització de la difusió	Febrer-març i setembre-octubre
Temporització de la implementació	Primavera i tardor (especialment en períodes de major activitat acústica dels ocells)
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental o naturalista especialitzat/ada en fauna urbana Suport puntual de voluntariat o entitats naturalistes locals (opcional)
Estimació pressupostària	250-400 € per sessió (segons nombre de participants i necessitats de material o suport tècnic)

Observacions

* Activitat recuperada a partir d'una proposta desenvolupada anteriorment al municipi. Es proposa actualitzar-ne el format incorporant metodologies més participatives, eines d'identificació digital i possibles elements de ciència ciutadana, així com integrar-la dins d'una programació estable vinculada a la biodiversitat urbana.

Tot i que l'activitat s'ha desenvolupat anteriorment al Parc de Lourdes, es considera una proposta fàcilment replicable en altres espais verds del municipi que presentin interès naturalista, prou cobertura vegetal o una diversitat suficient d'espècies d'ocells que permeti desenvolupar adequadament l'activitat. Aquesta adaptabilitat pot afavorir la descoberta d'altres espais verds urbans i ampliar l'abast territorial del programa.

CODI A1.2	ALIADES I VEÏNES*
Destinatari recomanat	Públic general Públic familiar Comunitat educativa (cicle superior de primària, ESO i batxillerat) Comunitats veïnals i persones responsables d'edificis o equipaments municipals
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Ús social, salut i benestar als espais verds Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària
Format i durada	Xerrada-taller participativa i, si és possible, petit itinerari urbà 1 sessió d'1 hora i 30 minuts a 2 hores
Lloc de realització	Equipament municipal, escola o espai cívic Carrers i edificis propers amb presència potencial d'ocells urbans nidificants
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula El municipi com a ecosistema La gestió ambiental del municipi La transformació del municipi
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 13 i 15
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Donar a conèixer els ocells urbans que conviuen amb les persones i crieu en edificis, façanes, ràfecs o altres estructures urbanes. • Explicar la importància ecològica d'espècies com orenetes, falciots, ballestes o pardals en el control d'insectes i en l'equilibri dels ecosistemes urbans. • Sensibilitzar sobre les amenaces que pateixen aquestes espècies, com la rehabilitació d'edificis sense criteris de conservació, la pèrdua de forats de cria o la destrucció de nius. • Promoure bones pràctiques veïnals i municipals per compatibilitzar el manteniment dels edificis amb la protecció de la biodiversitat urbana.
Descripció	Activitat divulgativa centrada en les espècies d'ocells que viuen molt a prop de les persones i que sovint passen desapercebudes malgrat el seu valor ecològic. La sessió combina explicació visual, conversa participativa i, si el context ho permet, una petita observació exterior al voltant de l'equipament o barri on es realitza.

CODI A1.2	ALIADES I VEÏNES*
	La primera part presenta les principals espècies urbanes associades als edificis i explica el seu cicle vital, les necessitats de nidificació, els beneficis que aporten i les problemàtiques que afronten. Es posa especial èmfasi en la idea que aquests animals no són una molèstia, sinó aliats naturals en un municipi més viu i equilibrat. La segona part treballa casos pràctics: què fer si hi ha nius en una façana, com planificar obres respectant la fauna, quines mesures es poden incorporar en edificis públics i privats, i com actuar davant dubtes o conflictes veïnals. L'activitat pot incloure una fitxa de bones pràctiques per a comunitats veïnals, escoles i equipaments.
Ancoratge curricular	Competències vinculades a l'observació científica, la consciència ambiental, la participació ciutadana i la descoberta de l'entorn. Àrees o matèries: Coneixement del medi natural, Biologia i Geologia, Educació en valors, Educació artística i Tecnologia, segons el format de cada activitat. Sabers bàsics: biodiversitat urbana, ecosistemes, identificació d'espècies, funcions ecològiques, sostenibilitat i relació entre activitat humana i medi.
Temporització del disseny i producció	Gener-febrer
Temporització de la difusió	Febrer-març, abans de l'inici del període de nidificació
Temporització de la implementació	Març-juny, coincidint amb l'arribada i nidificació de moltes espècies urbanes migradores
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental o naturalista especialitzat/ada en fauna urbana Materials visuals amb espècies i bones pràctiques Coordinació amb l'Ajuntament si es vol vincular a edificis o actuacions municipals
Estimació pressupostària	300-500 € per sessió, segons durada, materials i possible sortida urbana complementària

Observacions

Aquesta proposta parteix de l'activitat "Aliades i veïnes", realitzada l'any 2024 amb l'objectiu de donar a conèixer els ocells urbans que crien als edificis i com protegir-los. Es proposa mantenir-la i ampliar-la perquè connecta directament biodiversitat urbana, convivència veïnal i gestió municipal.

La millora principal és reforçar-ne la dimensió pràctica, incorporant recomanacions concretes per a comunitats veïnals, escoles, equipaments i obres de rehabilitació. Això permet que l'activitat no sigui només divulgativa, sinó també una eina de prevenció i gestió de conflictes entre biodiversitat i usos urbans.

CODI A1.3	GIMCANA DE RASTRES NATURALS*
Destinatari recomanat	Públic familiar Infants de 6 a 12 anys acompanyats d'adults Centres educatius (educació primària) Casals i espais
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Ús social, salut i benestar als espais verds
Format i durada	Gimcana naturalista per equips 1 sessió d'1 hora i 30 minuts
Lloc de realització	Parc de Lourdes, Parc Fèlix Cucurull, Parc Països Catalans o altres espais verds amb diversitat d'elements naturals
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula Descoberta i vinculació amb l'entorn Els problemes ambientals del municipi Participació i corresponsabilitat ciutadana
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 13 i 15
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Aprendre a identificar rastres i senyals de fauna i flora presents als espais verds urbans. • Fomentar l'observació atenta i el joc cooperatiu com a eines d'aprenentatge ambiental. • Comprendre que els animals sovint deixen pistes encara que no els veiem directament. • Afavorir una mirada respectuosa cap als parcs com a hàbitats i no només com a espais de lleure. • Promoure la curiositat naturalista en infants i famílies.
Descripció	Gimcana familiar i educativa basada en la descoberta de rastres naturals. Les persones participants, organitzades en petits equips, han de superar diferents proves distribuïdes per l'espai verd: identificar plomes, fulles, fruits, petjades, pinyes rosegades, forats, restes d'alimentació, nius antics, sons o altres senyals de presència d'éssers vius. Aquestes mostres/rastres estaran preparat prèviament per assegurar-ne la presència. Cada prova està pensada per estimular una habilitat diferent: observació, deducció, escolta, comparació, interpretació o treball en equip. No es tracta

CODI A1.3	GIMCANA DE RASTRES NATURALS*
	només d'encertar respostes, sinó d'aprendre a mirar el parc com un ecosistema on hi passen coses encara que no sempre siguin evidents. L'activitat pot incorporar targetes de pistes, lupes de mà, làmines d'identificació i petites mostres preparades. Al final es fa una posada en comú per relacionar els rastres trobats amb els animals o plantes que els generen i per reforçar bones pràctiques d'ús dels espais verds.
Ancoratge curricular	Competències vinculades a l'observació, la classificació, la formulació d'hipòtesis i el treball cooperatiu. Àrees: Coneixement del medi natural, Educació física, Educació en valors i Educació artística. Sabers bàsics: rastres i senyals de fauna, relacions entre éssers vius i hàbitat, biodiversitat urbana, respecte pels espais naturals propers.
Temporització del disseny i producció	Febrer-març
Temporització de la difusió	Març-abril i setembre
Temporització de la implementació	Primavera i tardor, quan hi ha més confort climàtic i activitat naturalista
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental 1 persona de suport per grups nombrosos Materials de joc, targetes, làmines, lupes i mostres de rastres
Estimació pressupostària	350-600 € per sessió, segons materials i nombre de grups participants

Observacions

Aquesta activitat parteix de la "Gimcana de rastres naturals", realitzada l'any 2024, que tenia com a objectiu identificar els rastres que deixen els animals i relacionar-los amb l'espècie corresponent. Es proposa mantenir-la perquè és una activitat molt adequada per a públic familiar i permet apropar la biodiversitat urbana d'una manera lúdica i accessible.

La millora proposada és estructurar-la com una activitat replicable en diferents parcs, amb materials reutilitzables i proves adaptables segons l'edat, l'estació i l'espai. Així pot convertir-se en una proposta estable de descoberta familiar del verd urbà.

CODI A1.4	TALLER DE CONSTRUCCIÓ DE CAIXES NIU PER A OCELLS INSECTÍVORS*
Destinataris recomanats	Públic familiar Centres educatius (cicle superior de primària i ESO) Entitats i voluntariat ambiental Persones usuàries d'horts urbans o espais comunitaris
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària
Format i durada	Taller pràctic de construcció i instal·lació 1 sessió de 2 hores, amb possible seguiment posterior
Lloc de realització	Equipament municipal, escola o espai dels horts urbans Instal·lació posterior en parcs, horts o equipaments municipals adequats
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula La gestió ambiental del municipi La transformació del municipi Participació i corresponsabilitat ciutadana
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 12, 13 i 15
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Conèixer el paper dels ocells insectívors en els ecosistemes urbans i en el control natural d'insectes. • Aprendre a construir caixes niu adequades per a espècies locals. • Entendre la importància de la ubicació, orientació, manteniment i seguiment de les caixes niu. • Fomentar l'acció directa en favor de la biodiversitat urbana. • Promoure la implicació de famílies, escoles i entitats en el seguiment dels refugis instal·lats.
Descripció	Taller pràctic orientat a la construcció de caixes niu per a ocells insectívors, com mallerengues i altres espècies que poden utilitzar cavitats artificials en entorns urbans. La sessió comença amb una explicació breu sobre les necessitats de nidificació dels ocells, la pèrdua de cavitats naturals, la funció ecològica dels ocells insectívors i els criteris bàsics per instal·lar caixes niu de manera responsable. A continuació, les persones participants construeixen una o diverses caixes niu amb materials preparats prèviament. Durant el procés s'expliquen les dimensions, el diàmetre del forat d'entrada, la importància d'evitar pintures o

CODI A1.4	TALLER DE CONSTRUCCIÓ DE CAIXES NIU PER A OCELLS INSECTÍVORS*
	vernissos inadequats i les pautes de manteniment. La proposta pot finalitzar amb la instal·lació de les caixes en espais acordats amb l'Ajuntament o amb el lliurament de caixes per a escoles i equipaments que es comprometin a fer-ne el seguiment. Es recomana incorporar una fitxa de revisió anual per registrar ocupació, manteniment i possibles incidències.
Ancoratge curricular	Competències vinculades a la cultura científica, la tecnologia, el treball manual, la cooperació i la responsabilitat ambiental. Àrees: Coneixement del medi natural, Tecnologia, Educació artística i Educació en valors. Sabers bàsics: fauna urbana, necessitats d'hàbitat, reproducció d'ocells, disseny funcional, ús responsable de materials i seguiment d'elements de biodiversitat.
Temporització del disseny i producció	Gener-febrer o setembre
Temporització de la difusió	Febrer-març o setembre-octubre
Temporització de la implementació	Finals d'hivern i inici de primavera, abans de l'època de nidificació; també a la tardor per preparar la temporada següent
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental amb coneixement d'ornitologia urbana 1 persona de suport tècnic o de taller Kits de fusta, eines senzilles, cargols, instruccions i fitxes de seguiment
Estimació pressupostària	500-900 € per sessió, segons nombre de caixes niu, materials i suport tècnic necessari

Observacions

Aquesta activitat parteix del "Taller de construcció de caixes niu per a ocells insectívors", realitzat l'any 2019. Es considera interessant mantenir-la perquè combina coneixement ecològic, participació activa i una millora tangible dels espais verds.

La reformulació proposada posa més èmfasi en la instal·lació responsable i el seguiment posterior, per evitar que la construcció de caixes niu sigui només una activitat manual puntual. La proposta guanya qualitat si s'integra en una xarxa municipal de refugis de fauna amb revisió anual.

CODI A1.5	TALLER I SORTIDA GUIADA D'ORENETES: ANEM A COMPTAR NIUS DE FANG!*
Destinatari recomanats	Públic familiar Centres educatius (cicle superior de primària, ESO i batxillerat) Públic general Entitats naturalistes i veïnals
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària
Format i durada	Taller introductori i sortida urbana de cens de nius 1 sessió de 2 hores o cicle curt de 2 sessions
Lloc de realització	Equipament municipal o centre educatiu Carrers, places i edificis del nucli urbà amb presència d'orenetes o nius
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula El municipi com a ecosistema La gestió ambiental del municipi Participació i corresponsabilitat ciutadana
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 13 i 15
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Donar a conèixer les orenetes i altres ocells urbans migradors vinculats als edificis. • Aprendre a identificar nius actius, nius antics i punts de nidificació potencial. • Fer un seguiment anual de nius de fang al municipi. • Sensibilitzar sobre la importància de respectar els nius i evitar-ne la destrucció. • Implicar la ciutadania en la recollida de dades de biodiversitat urbana.
Descripció	Activitat de ciència ciutadana centrada en les orenetes i els seus nius de fang. La sessió comença amb una introducció sobre la biologia de les orenetes, la seva migració, la construcció dels nius, l'alimentació insectívora i les amenaces que pateixen en entorns urbans. Després de la introducció, es realitza una sortida guiada pel municipi per localitzar, observar i registrar nius de fang. Les persones participants aprenen a diferenciar nius actius, nius deteriorats i possibles zones de nidificació,

CODI A1.5	TALLER I SORTIDA GUIADA D'ORENETES: ANEM A COMPTAR NIUS DE FANG!*
	sempre mantenint una distància respectuosa i sense interferir en el comportament dels animals. Les dades recollides poden integrar-se en un registre municipal o en plataformes de seguiment de fauna urbana, com nius.cat o orenetes.cat. Es recomana que l'activitat es repeteixi anualment per comparar resultats, detectar canvis en la distribució dels nius i reforçar la protecció d'aquestes espècies.
Ancoratge curricular	Competències vinculades a la ciència ciutadana, l'observació, la recollida de dades, la interpretació de mapes i la responsabilitat ambiental. Àrees: Coneixement del medi natural, Biologia i Geologia, Geografia, Educació en valors i Competència digital. Sabers bàsics: migració, reproducció, adaptació urbana, relació entre edificació i biodiversitat, censos de fauna i conservació d'espècies protegides.
Temporització del disseny i producció	Gener-març
Temporització de la difusió	Abril-maig
Temporització de la implementació	Maig-juny, coincidint amb el període de presència i nidificació de les orenetes
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental o ornitòleg/a Mapes o fitxes de registre Possibilitat de suport de voluntariat o entitats naturalistes locals
Estimació pressupostària	350-600 € per sessió, segons durada, materials de registre i tractament posterior de dades

Observacions

Aquesta activitat parteix del "Taller i sortida guiada d'orenetes. Anem a comptar nius de fang!", realitzat els anys 2013 i 2017, amb l'objectiu de donar a conèixer les orenetes i fer un cens dels seus nius.

Es proposa recuperar-la i consolidar-la com una acció anual perquè té un gran potencial de seguiment en el temps. La millora principal és convertir-la en una activitat estable de ciència

ciutadana, amb registre de dades i possible retorn anual a la ciutadania sobre l'estat dels nius d'oreneta al municipi.

CODI A1.6.	PUNTS D'AIGUA PER LA BIODIVERSITAT: CONSTRUCCIÓ D'ABEURADORS I BASSES NATURALITZADES*
Destinatari recomanat	Públic general Famílies Persones usuàries dels horts urbans Centres educatius (ESO i batxillerat) Entitats ambientals o veïnals
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Canvi climàtic, refugis climàtics i adaptació urbana Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària
Format i durada	Taller demostratiu i pràctic 1 sessió de 2 hores, amb possibilitat de seguiment posterior
Lloc de realització	Horts urbans del Bareu, parcs amb espais naturalitzats, escoles o equipaments municipals amb zones verdes adequades
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a ecosistema La gestió ambiental del municipi Els problemes ambientals del municipi La transformació del municipi
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 6, 11, 13 i 15
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Comprendre la importància de l'aigua per a la biodiversitat urbana, especialment en un context de sequera i canvi climàtic. • Aprendre criteris bàsics per construir abeuradors segurs i petites basses naturalitzades. • Afavorir la presència d'ocells, insectes, amfibis i altres petits animals en espais verds i horts. • Sensibilitzar sobre la necessitat de connectar punts d'aigua naturalitzats i evitar instal·lacions inadequades. • Promoure accions de millora ecològica als espais verds municipals.
Descripció	Taller pràctic sobre com crear petits punts d'aigua útils per a la biodiversitat urbana. L'activitat comença amb una explicació sobre el paper de l'aigua en els

CODI A1.6.	PUNTS D'AIGUA PER LA BIODIVERSITAT: CONSTRUCCIÓ D'ABEURADORS I BASSES NATURALITZADES*
	ecosistemes urbans, la importància de les basses i abeuradors en períodes secs, i els riscos associats a dissenys inadequats, com ofegaments, proliferació de mosquits o manca de manteniment. La part pràctica mostra com construir o adaptar abeuradors per a ocells i insectes, com crear una petita bassa naturalitzada, quins materials són recomanables, com garantir rampes de sortida per a fauna, com incorporar vegetació i com fer-ne el manteniment. L'activitat pot culminar amb la instal·lació d'un punt d'aigua pilot en un hort, escola o parc, sempre sota criteris tècnics i amb autorització municipal. També pot generar una fitxa de bones pràctiques perquè altres espais del municipi puguin replicar la proposta.
Ancoratge curricular	Competències vinculades al pensament sistèmic, la competència preventiva, la resolució de problemes i la participació ambiental. Àrees: Coneixement del medi natural, Biologia i Geologia, Tecnologia, Educació en valors i, si es treballa amb horts, Educació per a la sostenibilitat. Sabers bàsics: cicle de l'aigua, biodiversitat urbana, adaptació a la sequera, hàbitats per a fauna, manteniment responsable i solucions basades en la natura.
Temporització del disseny i producció	Febrer-març o setembre
Temporització de la difusió	Març-abril o setembre-octubre
Temporització de la implementació	Primavera i tardor, evitant els períodes de màxima calor i assegurant disponibilitat de manteniment
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental amb coneixement de fauna urbana i basses naturalitzades 1 persona de suport tècnic o jardineria municipal Materials per a abeuradors o bassa pilot Coordinació amb serveis municipals si s'instal·la en espai públic
Estimació pressupostària	600-1.200 € per sessió i instal·lació pilot, segons materials, espai i necessitats tècniques

Observacions

Aquesta proposta parteix de l'activitat "Punts d'aigua per la biodiversitat. Com construir un abeurador i una bassa per aguats de fauna", realitzada l'any 2024, amb l'objectiu d'implicar la ciutadania i sensibilitzar sobre la necessitat de connectivitat entre basses d'aigua naturalitzades.

Es proposa mantenir-la perquè respon molt bé als reptes actuals de biodiversitat urbana i canvi climàtic. La millora principal és convertir-la en una acció amb criteris tècnics clars, vinculada a espais concrets del municipi i amb seguiment posterior, per evitar que la construcció de punts d'aigua es faci de manera improvisada o sense manteniment.

CODI A1.7.	BIOBLITZ URBÀ D'ARENYS DE MAR
Destinatari recomanat	Públic general Famílies Naturalistes locals Centres educatius (ESO i batxillerat) Entitats ambientals i persones interessades en biodiversitat
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària
Format i durada	Jornada participativa de ciència ciutadana Format recomanat: matí de 3-4 hores o jornada distribuïda en diferents franges temàtiques
Lloc de realització	Diversos espais verds d'Arenys de Mar: Parc de Lourdes, Parc Països Catalans, Parc Fèlix Cucurull, horts urbans, jardins, rials urbans o entorns periurbans
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula El municipi com a ecosistema Participació i corresponsabilitat ciutadana La transformació del municipi
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 13 i 15
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Inventariar de manera participativa la biodiversitat present en diferents espais verds del municipi. • Donar a conèixer grups d'organismes sovint poc visibles, com invertebrats, plantes espontànies, líquens, ocells o rèptils. • Fomentar la ciència ciutadana i l'ús responsable d'eines digitals d'identificació. • Generar dades útils per conèixer millor la biodiversitat urbana d'Arenys. • Crear una experiència col·lectiva de descoberta i valoració del verd urbà.
Descripció	El Bioblitz és una jornada de descoberta i inventari naturalista en què persones expertes i ciutadania col·laboren per registrar el màxim nombre possible d'espècies en un període de temps concret. L'activitat es pot organitzar per grups temàtics: ocells, plantes, invertebrats, pol·linitzadors, rastres, arbres o fauna nocturna, segons els recursos disponibles. Les persones participants aprenen a observar, fotografiar i registrar espècies utilitzant guies, làmines o aplicacions de ciència ciutadana. L'activitat no busca

CODI A1.7.	BIOBLITZ URBÀ D'ARENYS DE MAR
	només obtenir un llistat d'espècies, sinó també explicar què ens diu aquesta biodiversitat sobre la qualitat dels espais verds, la connectivitat ecològica i les oportunitats de millora. Es recomana fer un retorn posterior amb els resultats: nombre d'espècies observades, grups més representats, espais amb més interès i possibles accions futures de conservació.
Ancoratge curricular	Competències vinculades a la recerca, la ciència ciutadana, el tractament de dades, la comunicació científica i la participació ambiental. Àrees: Biologia i Geologia, Coneixement del medi natural, Tecnologia i digitalització, Matemàtiques aplicades a dades i Educació en valors. Sabers bàsics: classificació d'éssers vius, biodiversitat urbana, ecosistemes, metodologia científica, registre i interpretació de dades.
Temporització del disseny i producció	Gener-març
Temporització de la difusió	Abril-maig
Temporització de la implementació	Primavera, preferentment entre abril i juny; també es pot fer una edició de tardor
Recursos humans necessaris	1 coordinador/a tècnica de biodiversitat Diverses persones expertes per grups taxonòmics, segons abast de la jornada Suport municipal per logística i comunicació Materials d'identificació i eines digitals de registre
Estimació pressupostària	1.200-2.500 € per jornada, segons nombre d'experts, durada, materials i retorn de resultats

Observacions

Activitat de nova creació dins del programa, pensada per cobrir la necessitat de generar dades i relat col·lectiu sobre la biodiversitat urbana d'Arenys. Tot i que no parteix d'una activitat prèvia concreta, s'alinea amb la voluntat del programa de fomentar la ciència ciutadana, el seguiment d'espècies i la descoberta de la natura urbana.

És una activitat especialment interessant perquè pot implicar públics diversos i deixar un resultat tangible: un inventari participatiu, un mapa d'observacions o un retorn públic que ajudi a valorar els espais verds del municipi

CODI A1.8.	OCELLS URBANS: SEGUIMENT PARTICIPATIU DE BIODIVERSITAT ALS ESPAIS VERDS
Destinatari recomanat	Públic general Gent gran Centres educatius (cicle superior de primària, ESO i batxillerat) Entitats naturalistes i persones aficionades a l'ornitologia
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària
Format i durada	Programa de seguiment participatiu amb sessions formatives i sortides periòdiques 2-4 sessions anuals, d'1 hora i 30 minuts a 2 hores cadascuna
Lloc de realització	Parc de Lourdes, Parc Països Catalans, Parc Fèlix Cucurull, horts urbans, rials urbans i altres espais verds d'Arenys
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula El municipi com a ecosistema La transformació del municipi Participació i corresponsabilitat ciutadana
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 13 i 15
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Consolidar un seguiment participatiu dels ocells presents als espais verds urbans. • Aprendre a identificar espècies comunes i a registrar observacions de manera ordenada. • Fer visible el paper dels ocells com a indicadors de qualitat ecològica i connectivitat urbana. • Fomentar la participació de la ciutadania en la recollida de dades de biodiversitat. • Comparar resultats entre estacions i espais del municipi.
Descripció	Programa de seguiment d'ocells urbans que transforma les sortides naturalistes puntuals en una acció de continuïtat. La proposta combina una sessió inicial de formació, on s'expliquen les espècies més habituals i la metodologia bàsica d'observació, amb diferents sortides al llarg de l'any per registrar espècies i abundàncies en diversos espais verds. Les observacions poden fer-se mitjançant fitxes senzilles o aplicacions com

CODI A1.8.	OCELLS URBANS: SEGUIMENT PARTICIPATIU DE BIODIVERSITAT ALS ESPAIS VERDS
	eBird, Ornitho o altres plataformes adequades. El seguiment pot centrar-se en espècies comunes i fàcils d'identificar, per facilitar la participació de persones sense coneixements previs. A final d'any es pot fer una sessió de retorn amb els resultats principals: quines espècies s'han detectat, quins espais tenen més diversitat, quines diferències hi ha entre estacions i quines mesures podrien afavorir els ocells urbans.
Ancoratge curricular	Competències vinculades a l'observació científica, el registre de dades, la interpretació de resultats i la participació ciutadana. Àrees: Biologia i Geologia, Coneixement del medi natural, Matemàtiques aplicades a dades, Geografia i Educació en valors. Sabers bàsics: fauna urbana, indicadors ecològics, metodologia de cens, estacionalitat, migració, hàbitats i connectivitat verda.
Temporització del disseny i producció	Gener-febrer
Temporització de la difusió	Febrer-març
Temporització de la implementació	Primavera, tardor i hivern, amb sessions distribuïdes durant l'any per comparar estacions
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental o ornitòleg/a Materials de registre i identificació Possibilitat de suport de voluntariat naturalista local
Estimació pressupostària	700-1.500 € anuals, segons nombre de sessions, materials i tractament de dades

Observacions

Activitat de nova formulació, però vinculada a les activitats prèvies d'observació d'ocells i a la fitxa "Escoltem els ocells del Parc de Lourdes". Es proposa com una manera de donar continuïtat i profunditat a aquesta línia de treball, evitant que les activitats d'ocells quedin reduïdes a sortides puntuals.

La seva aportació principal és el seguiment al llarg del temps, que permet generar dades comparables i reforçar la participació ciutadana en el coneixement de la biodiversitat urbana.

CODI A1.9.	NIT DE RATPENATS ALS PARCS URBANS
Destinatari recomanat	Públic general Famílies amb infants a partir de 8 anys Joves Centres educatius (ESO i batxillerat, en format adaptat)
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Ús social, salut i benestar als espais verds
Format i durada	Activitat de vespre amb xerrada breu i sortida d'escolta 1 sessió d'1 hora i 30 minuts a 2 hores
Lloc de realització	Parc de Lourdes, Parc Països Catalans, horts urbans o altres espais verds amb presència potencial de ratpenats i baixa contaminació lumínica relativa
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula El municipi com a ecosistema Els problemes ambientals del municipi Descoberta i vinculació amb l'entorn
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 13 i 15
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Donar a conèixer els ratpenats com a fauna urbana beneficiosa i sovint desconeguda. • Desmuntar mites i pors associades a aquests animals. • Explicar el seu paper en el control d'insectes i en l'equilibri dels ecosistemes. • Introduir l'ús de detectors d'ultrasons com a eina de descoberta naturalista, instal·lar-ne i fer-ne seguiment per part de la ciutadania. • Sensibilitzar sobre la importància de refugis, fosc i espais verds connectats per a la fauna nocturna.
Descripció	Activitat nocturna o de vespre dedicada als ratpenats urbans. La sessió comença amb una introducció accessible sobre la biologia dels ratpenats, les espècies més probables al municipi, la seva alimentació, el funcionament de l'ecolocalització i les amenaces que pateixen, com la pèrdua de refugis, la contaminació lumínica o l'ús de pesticides. Després de la introducció, es fa una sortida curta pel parc o espai verd escollit amb detectors d'ultrasons, que permeten escoltar les emissions dels ratpenats i descobrir una part de la biodiversitat que normalment no percebem.

CODI A1.9.	NIT DE RATPENATS ALS PARCS URBANS
	L'activitat pot complementar-se amb una explicació sobre refugis artificials per a ratpenats, criteris d'instal·lació i mesures per afavorir la fauna nocturna en parcs, horts i edificis municipals.
Ancoratge curricular	Competències vinculades a la comprensió dels éssers vius, l'ús d'instruments d'observació, la interpretació de dades i la revisió crítica de mites sobre fauna. Àrees: Biologia i Geologia, Coneixement del medi natural, Física en relació amb el so, Educació en valors i Competència digital. Sabers bàsics: mamífers, fauna nocturna, ecolocalització, hàbitats urbans, contaminació lumínica i funcions ecològiques.
Temporització del disseny i producció	Març-abril
Temporització de la difusió	Maig-juny
Temporització de la implementació	Juny-setembre, en horari de vespre i coincidint amb millor activitat dels ratpenats
Recursos humans necessaris	1 especialista en ratpenats o educador/a ambiental amb detectors d'ultrasons 1 persona de suport per seguretat i logística Detectors d'ultrasons i materials visuals
Estimació pressupostària	500-900 € per sessió, segons material tècnic i nombre de professionals

Observacions

Activitat de nova creació dins del programa, pensada per ampliar la mirada de la biodiversitat urbana més enllà dels ocells i els pol·linitzadors. Té un gran potencial de convocatòria perquè combina natura nocturna, tecnologia i descoberta d'un grup de fauna sovint desconegut.

Cobreix un buit temàtic important i pot generar molta sensibilització, ja que ajuda a canviar la percepció social d'uns animals sovint associats a pors o idees errònies.

CODI A1.10	EXPLORA LA BIODIVERSITAT URBANA: ITINERARIS NATURALISTES PELS ESPAIS VERDS D'ARENYS
Destinataris recomanats	Públic general Persones adultes Famílies Gent gran Visitants ocasionals interessats en natura urbana
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Ús social, salut i benestar als espais verds
Format i durada	Cicle d'itineraris naturalistes temàtics Sessions de 1 hora i 30 minuts a 2 hores
Lloc de realització	Diferents espais verds d'Arenys de Mar: Parc de Lourdes, Parc Països Catalans, Parc Fèlix Cucurull, horts urbans, jardins del Xifré, cementiri, rials urbans i entorns periurbans
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula El municipi com a ecosistema Descoberta i vinculació amb l'entorn La gestió ambiental del municipi
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 13 i 15
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Donar a conèixer la biodiversitat urbana dels diferents espais verds del municipi. • Interpretar el paisatge urbà i periurbà com una xarxa d'espais connectats. • Explicar la funció ecològica de parcs, jardins, rials, horts i arbres singulars. • Donar a conèixer els beneficis de la natura per la salut a nivell físic, mental i emocional. • Afavorir el vincle emocional amb la natura de proximitat. • Crear una programació regular de descoberta naturalista al llarg de l'any.
Descripció	Cicle d'itineraris naturalistes que permet descobrir la biodiversitat urbana d'Arenys de Mar a través de diferents recorreguts temàtics. Cada itinerari pot centrar-se en un espai o en un grup d'elements: arbres singulars, ocells, plantes espontànies, pol·linitzadors, rials urbans, horts, flora ornamental o

CODI A1.10	EXPLORA LA BIODIVERSITAT URBANA: ITINERARIS NATURALISTES PELS ESPAIS VERDS D'ARENYS
	relació entre natura i patrimoni. Les sortides combinen observació directa, explicacions interpretatives i petites dinàmiques de descoberta. L'objectiu és que la ciutadania aprengui a mirar els espais verds com a ecosistemes vius, no només com a zones de pas, lleure o ornamentació. El cicle pot programar-se de manera estacional, aprofitant moments d'interès naturalista: floració primaveral, activitat de pol·linitzadors, fruits de tardor, ocells d'hivern o ombra i confort climàtic a l'estiu.
Ancoratge curricular	Competències vinculades a la interpretació de l'entorn, l'observació naturalista, el pensament sistèmic i la valoració del patrimoni natural. Àrees: Coneixement del medi natural i social, Biologia i Geologia, Geografia, Educació en valors i Educació física en entorns propers. Sabers bàsics: biodiversitat urbana, paisatge, espais verds, connectivitat ecològica, serveis ecosistèmics i relació entre natura i ciutat.
Temporització del disseny i producció	Gener-març
Temporització de la difusió	Un mes abans de cada itinerari, amb reforç a l'inici de primavera i tardor
Temporització de la implementació	Tot l'any, adaptant cada itinerari a l'estació i als elements naturals més visibles
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental o naturalista Materials d'identificació i suport visual Suport municipal per inscripcions i difusió
Estimació pressupostària	250-450 € per itinerari; cicle de 4 itineraris entre 1.000 i 1.800 €

Observacions

Activitat de nova creació com a cicle estructurat, però coherent amb diverses activitats naturalistes ja realitzades al municipi. Es proposa per donar continuïtat a la descoberta de la natura urbana i per evitar que les sortides quedin desconnectades entre elles.

El seu valor és que pot funcionar com una programació estable i flexible, amb itineraris adaptables a diferents espais, èpoques de l'any i públics.

CODI A1.11.	EL PARC EN JOC: GIMCANA FAMILIAR SOBRE FAUNA I FLORA URBANA
Destinatari recomanat	Públic familiar Infants de 6 a 12 anys acompanyats d'adults Casals, esplais i activitats de cap de setmana
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Ús social, salut i benestar als espais verds
Format i durada	Gimcana familiar dinamitzada 1 sessió d'1 hora i 30 minuts
Lloc de realització	Parc de Lourdes, Parc Països Catalans, Parc Fèlix Cucurull o altres parcs amb espais de joc i biodiversitat visible
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula Descoberta i vinculació amb l'entorn Participació i responsabilitat ciutadana
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 13 i 15
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Descobrir la fauna i flora urbana a través del joc i la cooperació familiar. • Fomentar l'observació de plantes, arbres, insectes, ocells i altres elements naturals del parc. • Afavorir el vincle emocional amb els espais verds de proximitat. • Promoure actituds de respecte cap a la biodiversitat i els usos compartits del parc. • Oferir una activitat accessible per a famílies que no participen habitualment en propostes naturalistes.
Descripció	Gimcana familiar pensada per convertir el parc en un espai de joc, descoberta i aprenentatge. Les famílies participen en un circuit de proves senzilles relacionades amb la fauna i flora urbana: trobar fulles de formes diferents, identificar arbres o flors, escoltar ocells, buscar rastres, reconèixer insectes beneficiosos, comparar ombres o imaginar què necessita un animal per viure al parc. La metodologia combina joc cooperatiu, reptes d'observació i petits moments

CODI A1.11.	EL PARC EN JOC: GIMCANA FAMILIAR SOBRE FAUNA I FLORA URBANA
	d'explicació guiada. Les proves estan dissenyades perquè infants i adults hagin de col·laborar, de manera que l'activitat reforça també la relació familiar i l'ús saludable de l'espai verd. Al final es pot lliurar un petit diploma, segell del Passaport Verd o recordatori amb bones pràctiques per cuidar els parcs del municipi.
Ancoratge curricular	Competències vinculades a l'observació, la cooperació, el joc, la comunicació i la responsabilitat ambiental. Àrees: Coneixement del medi natural, Educació física, Educació en valors i Educació artística. Sabers bàsics: fauna i flora propera, necessitats dels éssers vius, hàbitats urbans, convivència als espais verds i cura dels espais comuns.
Temporització del disseny i producció	Febrer-març o setembre
Temporització de la difusió	Abril-maig i setembre-octubre
Temporització de la implementació	Primavera i tardor, preferentment caps de setmana o dies de programació familiar
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental 1 persona de suport per dinamització si hi ha molts participants Materials de joc, targetes de proves, segells o petit material de retorn
Estimació pressupostària	400-700 € per sessió, segons materials i nombre de dinamitzadores

Observacions

Activitat de nova creació, tot i que es relaciona amb la "Gimcana de rastres naturals". La diferència és que aquesta proposta té un enfocament més ampli i familiar, centrat en la fauna i flora urbana en general i no només en rastres.

Cobreix el buit d'activitats lúdiques per a famílies no necessàriament naturalistes i pot servir com a porta d'entrada al programa per a públics menys sensibilitzats.

CODI A1.12.	HOTELS D'INSECTES I PETITS REFUGIS DE BIODIVERSITAT
Destinatari recomanat	Públic familiar Centres educatius (primària i ESO) Persones usuàries dels horts urbans Entitats veïnals i voluntariat ambiental
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Horticultura urbana, alimentació i coneixement tradicional Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària
Format i durada	Taller pràctic de construcció de refugis 1 sessió de 2 hores
Lloc de realització	Horts urbans del Bareu, escoles, parcs amb espais naturalitzats o equipaments municipals amb jardí
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula La gestió ambiental del municipi La transformació del municipi Participació i corresponsabilitat ciutadana
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 12, 13 i 15
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Donar a conèixer la importància dels insectes i altres petits animals en els ecosistemes urbans. • Construir refugis per a abelles solitàries, marietes, crisopes, petits invertebrats o rèptils, segons el context. • Promoure l'ús de materials naturals, reutilitzats i adequats. • Afavorir la biodiversitat funcional als horts, parcs i jardins. • Impulsar una acció participativa amb resultats visibles i seguiment posterior.
Descripció	Taller pràctic dedicat a la construcció d'hotels d'insectes i petits refugis de biodiversitat. L'activitat comença amb una explicació sobre els invertebrats urbans, el seu paper en la pol·linització, el control biològic, la descomposició de matèria orgànica i l'alimentació d'altres animals. A continuació, les persones participants construeixen petits refugis amb canyes, fustes perforades, pinyes, fullaraca, troncs, pedres i altres materials adequats. Es treballa especialment la idea que no tots els refugis són útils si no estan ben dissenyats o ben ubicats.

CODI A1.12.	HOTELS D'INSECTES I PETITS REFUGIS DE BIODIVERSITAT
	La proposta pot finalitzar amb la instal·lació dels refugis en horts, escoles o zones naturalitzades, acompanyada d'una fitxa de seguiment per observar si hi ha ocupació o activitat. També es pot vincular a plantacions de flors i aromàtiques per augmentar l'efectivitat dels refugis.
Ancoratge curricular	Competències vinculades a la construcció, l'observació científica, la cooperació, la creativitat i la responsabilitat ambiental. Àrees: Coneixement del medi natural, Tecnologia, Educació artística, Educació en valors i, en context d'hort, Educació per a la sostenibilitat. Sabers bàsics: invertebrats, pol·linització, control biològic, hàbitats, materials naturals i funcions ecològiques.
Temporització del disseny i producció	Gener-febrer o setembre
Temporització de la difusió	Febrer-març i setembre-octubre
Temporització de la implementació	Primavera o tardor, preferentment vinculada a plantacions de flors, aromàtiques o millores d'espais verds
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental 1 persona de suport per taller manual Materials naturals, eines senzilles, estructura base dels hotels o refugis i fitxes de seguiment
Estimació pressupostària	500-1.000 € per sessió, segons mida dels refugis, materials i instal·lació final

Observacions

Activitat de nova creació dins de l'àmbit 1, però molt coherent amb altres propostes del programa com les caixes niu, els punts d'aigua i el seguiment de pol·linitzadors. Es proposa perquè permet passar de la sensibilització a una acció concreta de millora de l'hàbitat.

És important que el taller incorpori criteris tècnics per evitar instal·lacions simbòliques però poc útils. Per això es recomana vincular-lo a la gestió dels horts, escoles o espais naturalitzats, on es pugui fer manteniment i seguiment.

ODI A1.13	GUIA DIGITAL “DESCOBREIX LA NATURA URBANA D’ARENYS DE MAR” C
Destinatari recomanat	Públic general Famílies Comunitat educativa Visitants ocasionals Persones que prefereixen activitats autònomes
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària Ús social, salut i benestar als espais verds
Format i durada	Recurs digital autònom amb fitxes, mapes, itineraris i codis QR Ús lliure durant tot l’any
Lloc de realització	Conjunt d’espais verds urbans i periurbans d’Arenys de Mar Accessible des de web municipal, QR als espais verds o materials de difusió
Visions d’Educació Ambiental	El municipi com a aula El municipi com a ecosistema La gestió ambiental del municipi Descoberta i vinculació amb l’entorn
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 13 i 15
Objectius específics de l’activitat o recurs	• Crear un recurs estable per descobrir la biodiversitat urbana d’Arenys de manera autònoma. • Facilitar informació rigorosa i accessible sobre espècies, espais verds i bones pràctiques. • Complementar les activitats guiades del programa amb materials reutilitzables. • Arribar a públics que no poden assistir a activitats programades. • Reforçar la identitat del municipi com a espai de natura urbana.
Descripció	Disseny d’una guia digital de natura urbana que reculli informació sobre els principals espais verds d’Arenys, les espècies més representatives i les accions municipals vinculades a biodiversitat i naturalització. La guia pot incloure fitxes d’ocells, ratpenats, pol·linitzadors, arbres, plantes espontànies, rastres, punts d’aigua, horts i altres elements d’interès. El recurs hauria de ser visual, consultable des del mòbil i vinculat a codis QR situats en punts estratègics o incorporats en materials de difusió. També pot

ODI A1.13	GUIA DIGITAL “DESCOBREIX LA NATURA URBANA D’ARENYS DE MAR” C
	incloure itineraris autoguiats, reptes d’observació, propostes per a famílies i enllaços a plataformes de ciència ciutadana. La guia funcionaria com a recurs transversal del programa, útil per a activitats escolars, sortides familiars, itineraris naturalistes i accions de descoberta autònoma.
Ancoratge curricular	Competències vinculades a la competència digital, la recerca d’informació, l’observació científica i la comunicació ambiental. Àrees: Coneixement del medi natural, Biologia i Geologia, Tecnologia i digitalització, Llengua, Educació visual i plàstica i Educació en valors. Sabers bàsics: biodiversitat urbana, interpretació de l’entorn, ús de recursos digitals, identificació d’espècies i sostenibilitat local.
Temporització del disseny i producció	Gener-juny, amb fases de selecció de continguts, redacció, disseny i validació
Temporització de la difusió	Setembre-octubre, coincidint amb inici de curs i programació d’activitats; també reforç a primavera
Temporització de la implementació	Recurs permanent disponible durant tot l’any, amb actualitzacions anuals
Recursos humans necessaris	1 coordinador/a de continguts 1 redactor/a divulgatiu/va o educador/a ambiental 1 dissenyador/a gràfic o web Validació per persones expertes locals o tècniques municipals
Estimació pressupostària	3.000-6.000 € de producció inicial, segons abast, disseny, fotografies, mapes i funcionalitats digitals 500-1.000 € anuals per actualització i manteniment

Observacions

Activitat/recurs de nova creació pensat per cobrir la necessitat d’eines autònomes i permanents dins del programa. Respon a la directriu de generar activitats menys dependents de monitoratge i que puguin ser utilitzades en qualsevol moment per ciutadania, escoles i visitants.

Pot integrar continguts d’altres activitats de l’àmbit 1 i actuar com a fil conductor de la descoberta de la biodiversitat urbana del municipi.

CODI A1.14	PROJECTE PARTICIPATIU DE SEGUIMENT DE PAPALLONES I POL·LINITZADORS URBANS
Destinatari recomanat	Públic general Centres educatius (ESO i batxillerat) Famílies Persones usuàries dels horts urbans Naturalistes locals i voluntariat ambiental
Àmbit temàtic a més del principal	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura Horticultura urbana, alimentació i coneixement tradicional Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària
Format i durada	Projecte de ciència ciutadana amb formació inicial i seguiments periòdics Sessió inicial de 2 hores i seguiments mensuals o estacionals
Lloc de realització	Horts urbans, parcs amb floració, jardins, marges naturalitzats i altres espais verds d'Arenys de Mar
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula El municipi com a ecosistema La gestió ambiental del municipi Participació i corresponsabilitat ciutadana
Relació amb ODS	ODS 3, 4, 11, 13 i 15
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Donar a conèixer la diversitat de papallones i altres pol·linitzadors urbans. • Fer seguiment participatiu de la presència de pol·linitzadors en parcs, horts i espais naturalitzats. • Sensibilitzar sobre la importància de la floració, les plantes autòctones i la reducció de pesticides. • Generar dades útils per valorar la qualitat ecològica dels espais verds. • Impulsar accions de millora, com plantacions favorables a pol·linitzadors.
Descripció	Projecte participatiu de seguiment de papallones i pol·linitzadors urbans que combina formació, observació i recollida de dades. La primera sessió introdueix les principals espècies de papallones i pol·linitzadors que es poden observar a Arenys, la seva funció ecològica i les condicions que necessiten per viure als espais verds urbans.

CODI A1.14	PROJECTE PARTICIPATIU DE SEGUIMENT DE PAPALLONES I POL·LINITZADORS URBANS
	A partir d'aquesta formació, es proposen recorreguts o punts fixos de seguiment en horts, parcs i marges naturalitzats. Les persones participants aprenen a observar, fotografiar i registrar espècies amb fitxes senzilles o aplicacions de ciència ciutadana. El projecte pot completar-se amb accions de millora de l'hàbitat, com plantació d'aromàtiques i flors autòctones, reducció de zones segades en determinats períodes o instal·lació de petits refugis. Es recomana fer un retorn anual amb els resultats i recomanacions de gestió.
Ancoratge curricular	Competències vinculades a la ciència ciutadana, l'observació, la recollida i interpretació de dades, el pensament sistèmic i la responsabilitat ambiental. Àrees: Biologia i Geologia, Coneixement del medi natural, Matemàtiques aplicades a dades, Tecnologia i Educació en valors. Sabers bàsics: pol·linització, insectes, cicles vitals, flora mel·lífera, biodiversitat urbana, gestió de l'hàbitat i indicadors ecològics.
Temporització del disseny i producció	Gener-març
Temporització de la difusió	Març-abril
Temporització de la implementació	Abril-juliol i setembre-octubre, coincidint amb períodes de floració i activitat de pol·linitzadors
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental o especialista en pol·linitzadors Materials d'identificació i registre Suport de persones voluntàries o centres educatius si es planteja seguiment regular
Estimació pressupostària	800-1.800 € anuals, segons nombre de sessions, seguiments i retorn de dades

Observacions

Activitat de nova creació, tot i que connecta amb les activitats d'horts, aromàtiques, hotels d'insectes i biodiversitat útil. Es proposa perquè els pol·linitzadors són un grup molt adequat per treballar biodiversitat urbana, canvi global, gestió del verd i participació ciutadana.

El projecte té potencial per generar dades i millores concretes als espais verds, especialment si es vincula amb plantacions favorables a pol·linitzadors i amb criteris de sega o manteniment més compatibles amb la biodiversitat.

ÀMBIT 2. HORTICULTURA URBANA, ALIMENTACIÓ I CONEIXEMENT TRADICIONAL

COMPOSTEM ALS HORTS DEL BAREU*		CODI A2.1
Destinataris recomanats	Persones usuàries dels horts municipals Públic general interessat en horticultura urbana Centres educatius, especialment cicle superior de primària i ESO	
Àmbits temàtics a més del principal	Horticultura urbana, alimentació i coneixement tradicional Canvi climàtic, refugis climàtics i adaptació urbana Participació ciutadana i acció comunitària	
Format i durada	Taller pràctic de compostatge 1 sessió de 2 hores, amb possibilitat de seguiment posterior	
Lloc de realització	Horts municipals del Bareu	
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula El municipi com a ecosistema La gestió ambiental del municipi	
Relació amb ODS	4, 11, 12, 13 i 15	
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Comprendre el cicle de la matèria orgànica i el valor del compostatge • Reduir residus orgànics i fomentar l'economia circular • Millorar la qualitat del sòl dels horts urbans • Capacitar les persones usuàries dels horts en bones pràctiques de compostatge • Connectar alimentació, sòl viu i sostenibilitat local	
Descripció	Taller pràctic per introduir el compostatge com a eina de gestió sostenible dels residus orgànics i de millora del sòl als horts municipals. L'activitat combina una breu explicació sobre què és el compost, quins materials s'hi poden afegir, quins cal evitar i com equilibrar fracció verda i fracció seca, amb una demostració pràctica a l'espai d'horta. Les persones participants aprendran a reconèixer les fases del compostatge, la importància dels organismes descomponedors i les condicions bàsiques perquè el procés funcioni correctament. També es pot treballar la relació entre compostatge, salut del sòl, retenció d'aigua i adaptació a episodis de sequera. En el cas dels centres educatius, l'activitat es pot adaptar amb una dinàmica d'observació de petits organismes del compost i una reflexió sobre el cicle dels aliments: de l'hort al plat i del residu al sòl.	
Ancoratge curricular	Competència científica, ecosocial i ciutadana	

	Àrees: Coneixement del medi natural, Biologia i Geologia, Tecnologia, Educació en valors Sabers bàsics: cicle de la matèria, sòl, descomposició, residus, agricultura urbana i consum responsable
Temporització del disseny i producció	Gener-febrer
Temporització de la difusió	Febrer-març i setembre, coincidint amb l'inici de temporada d'horta
Temporització de la implementació	Març-abril o octubre-novembre, evitant els períodes de més calor
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental amb coneixements d'horticultura i compostatge Suport de personal municipal o referent dels horts Material demostratiu i compostador, si escau
Estimació pressupostària	300-500 € per sessió Cost addicional si cal adquirir compostadors o material específic

Observacions

Aquesta activitat amplia la línia de treball vinculada als horts municipals del Bareu, identificats al document com a espai amb potencial educatiu i comunitari. També dona continuïtat a activitats prèvies relacionades amb els horts, però afegeix un component clau que no sempre queda prou treballat: el sòl viu i el cicle de la matèria orgànica.

Es proposa perquè és una activitat pràctica, repetible i útil per a les persones usuàries dels horts, però també adaptable a centres educatius i ciutadania general.

PEDRA SECA ALS HORTS: CONSTRUIR PAISATGE AMB LES MANS*		CODI A2.3
Destinataris recomanats	Públic general Persones usuàries dels horts Joves i centres educatius a partir d'ESO Entitats locals interessades en patrimoni i paisatge	
Àmbits temàtics a més del principal	Horticultura urbana, alimentació i coneixement tradicional Participació ciutadana i acció comunitària	
Format i durada	Taller pràctic de construcció i restauració de pedra seca 1 sessió de 3 hores o cicle de 2 sessions	
Lloc de realització	Horts municipals del Bareu, marges agrícoles o espais municipals on hi hagi elements de pedra seca recuperables	
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula La gestió ambiental del municipi La transformació del municipi	
Relació amb ODS	4, 11, 12, 13 i 15	
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Donar a conèixer la tècnica tradicional de la pedra seca • Explicar el valor ecològic i patrimonial dels marges i murs • Recuperar coneixements vinculats al paisatge agrari local • Fomentar la participació pràctica en la millora d'espais municipals • Relacionar pedra seca, biodiversitat, drenatge i adaptació climàtica	
Descripció	Taller pràctic per aprendre els principis bàsics de la construcció amb pedra seca i comprendre el seu paper en la configuració del paisatge tradicional d'Arenys. L'activitat combina una introducció sobre la història i funcions dels marges, barraques, murs i altres elements de pedra seca amb una part pràctica de construcció, reparació o demostració. Durant la sessió s'explica com la pedra seca contribueix a estabilitzar el terreny, afavorir el drenatge, reduir l'erosió i crear microhàbitats per a rèptils, invertebrats i plantes. També es poden vincular els continguts amb el patrimoni agrari, els antics sistemes de cultiu i els elements recollits al Pla d'Infraestructura Verda. La proposta es pot plantejar com a taller puntual o com a petit cicle anual de recuperació d'un element concret, sempre sota supervisió de persones expertes.	
Ancoratge curricular	Competència ciutadana, ecosocial, cultural i tècnica Àrees: Ciències socials, Tecnologia, Coneixement del medi,	

	Educació en valors Sabers bàsics: patrimoni cultural, paisatge agrari, gestió del sòl, erosió, biodiversitat i tècniques tradicionals
Temporització del disseny i producció	Gener-març
Temporització de la difusió	Març-abril o setembre, amb inscripció prèvia pel caràcter pràctic de l'activitat
Temporització de la implementació	Primavera o tardor, evitant èpoques de molta calor
Recursos humans necessaris	1 mestre/a mager/a o especialista en pedra seca 1 educador/a ambiental o dinamitzador/a Suport municipal per logística, eines i seguretat
Estimació pressupostària	800-1.500 € per taller o cicle curt El cost dependrà de la durada, eines necessàries i complexitat de l'actuació

Observacions

Aquesta activitat parteix del taller de construcció amb pedra seca als horts municipals del Bareu identificat a la diagnosi. Es proposa mantenir-la i ampliar-la perquè connecta coneixement tradicional, patrimoni, biodiversitat i participació ciutadana.

La millora consisteix a integrar-la dins del Programa com una acció recurrent vinculada als horts i al paisatge agrari, amb una lectura ambiental clara i no només patrimonial o tècnica.

PLANTES AROMÀTIQUES I MEMÒRIA: DEL JARDÍ A LA BOSSETA D'OLOR*		CODI A2.4
Destinataris recomanats	Gent gran Públic familiar Persones usuàries dels horts Entitats veïnals o socials	
Àmbits temàtics a més del principal	Horticultura urbana, alimentació i coneixement tradicional Ús social, salut i benestar als espais verds	
Format i durada	Taller participatiu amb plantació i activitat manual posterior 1 sessió de plantació de 2 hores i possible sessió complementària d'1,5 hores	
Lloc de realització	Jardineres municipals, horts urbans, casal de gent gran o equipament municipal proper	
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula La transformació del municipi Descoberta i vinculació amb l'entorn	
Relació amb ODS	3, 4, 11, 12 i 15	
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Recuperar coneixements tradicionals sobre plantes aromàtiques, medicinals i culinàries • Fomentar la participació de la gent gran en la millora dels espais verds • Posar en valor les plantes mediterrànies i els seus usos • Crear vincles emocionals i socials a través del verd urbà • Generar petites millores visibles en jardineres o espais municipals	
Descripció	Activitat pensada per connectar memòria, salut, plantes i comunitat. La primera sessió consisteix en una plantació participativa de plantes aromàtiques i mediterrànies en jardineres municipals, horts urbans o altres espais verds de proximitat. Durant la plantació es comparteixen records, usos tradicionals i experiències personals vinculades a plantes com la lavanda, el romaní, la farigola, la sàlvia, la menta o el llorer. La proposta pot complementar-se amb un esmorzar popular o una petita trobada comunitària per reforçar el component social de l'activitat. Més endavant, en una segona sessió, es pot fer un taller de bossetes de lavanda, infusions o altres usos no alimentaris senzills, sempre amb criteris de seguretat i sense substituir recomanacions sanitàries. L'activitat permet treballar biodiversitat, coneixement tradicional i salut, alhora que deixa una millora física en l'espai públic.	

Ancoratge curricular	Per a centres educatius: competència social, ciutadana, científica i cultural Àrees: Coneixement del medi, Educació en valors, Llengua, Educació artística Sabers bàsics: plantes aromàtiques, usos tradicionals, biodiversitat mediterrània, memòria oral i comunitat
Temporització del disseny i producció	Febrer-març
Temporització de la difusió	Març-abril o setembre, a través de casals, centres cívics, horts i canals municipals
Temporització de la implementació	Primavera o tardor, moment adequat per a plantació i treball comunitari
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental 1 dinamitzador/a comunitari/ària o persona vinculada a gent gran Plantes, substrat, eines senzilles i material pel taller manual
Estimació pressupostària	500-900 € per activitat completa Inclou plantes, materials, dinamització i possible esmorzar popular

Observacions

Aquesta activitat amplia la línia de plantació d'aromàtiques vinculada als horts municipals i connecta amb activitats prèvies sobre plantes remeieres i coneixement tradicional. Es proposa perquè permet donar protagonisme a la gent gran i al saber acumulat de la comunitat.

La millora és que no es limita a una plantació puntual, sinó que incorpora memòria, benestar, participació i una possible continuïtat amb tallers posteriors.

ÀMBIT 3. CANVI CLIMÀTIC, REFUGIS CLIMÀTICS I ADAPTACIÓ URBANA

A L'OMBRA DELS ARBRES: REFUGIS CLIMÀTICS D'ARENYS		CODI A3.1
Destinataris recomanats	Públic general Famílies Gent gran Centres educatius a partir de cicle superior de primària	
Àmbits temàtics a més del principal	Canvi climàtic, refugis climàtics i adaptació urbana Ús social, salut i benestar als espais verds	
Format i durada	Ruta urbana interpretativa i taller breu de mesura 1 sessió de 2 hores	
Lloc de realització	Carrers arbrats, places i parcs amb diferent grau d'ombra i vegetació Possible punt central: plataneda de la riera, entorn del Xifré, Parc Països Catalans o Parc de Lourdes	
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a ecosistema Els problemes ambientals del municipi La gestió ambiental del municipi	
Relació amb ODS	3, 4, 11, 13 i 15	
Objectius específics de l'activitat o recurs	- Comprendre el paper dels arbres i espais verds com a refugis climàtics - Relacionar ombra, temperatura i salut urbana - Donar a conèixer la importància de la infraestructura verda en l'adaptació al canvi climàtic - Introduir la regla 3-30-300 de manera divulgativa - Fomentar una mirada crítica sobre la distribució del verd i l'ombra al municipi	
Descripció	Activitat de descoberta urbana centrada en el paper dels arbres, els parcs i les zones verdes com a elements de mitigació climàtica. Durant la ruta es comparen espais amb ombra i vegetació amb zones més dures o exposades al sol, observant com canvien la temperatura, la percepció de confort i l'ús social de l'espai. Es poden utilitzar termòmetres senzills, termòmetres d'infrarojos o càmeres tèrmiques si se'n disposa, així com mapes o fitxes de comparació. La persona dinamitzadora introdueix conceptes com illa de calor, refugis climàtics, evapotranspiració, coberta arbòria i serveis ecosistèmics. L'activitat també pot incorporar la regla 3-30-300, explicant de	

	manera senzilla la importància de veure arbres des de casa, disposar de coberta vegetal al barri i tenir un espai verd proper. La sessió acaba amb una reflexió sobre quins espais del municipi funcionen millor com a refugi climàtic i quins podrien millorar.
Ancoratge curricular	Competència científica, ecosocial i ciutadana Àrees: Coneixement del medi, Biologia i Geologia, Geografia, Educació en valors Sabers bàsics: canvi climàtic, salut urbana, temperatura, vegetació, serveis ecosistèmics i adaptació
Temporització del disseny i producció	Març-abril
Temporització de la difusió	Maig-juny, abans dels mesos de més calor
Temporització de la implementació	Juny-juliol o setembre, evitant hores de calor extrema
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental Termòmetres o material de mesura senzill Suport municipal per tria d'itinerari i informació sobre arbrat
Estimació pressupostària	400-700 € per sessió El cost pot augmentar si s'incorpora instrumentació específica

Observacions

Activitat nova pensada per cobrir l'àmbit de canvi climàtic i adaptació urbana, que havia quedat menys desenvolupat en activitats anteriors. Respon a la necessitat de fer visible que el verd urbà no és només decoratiu, sinó una infraestructura de salut i resiliència.

Té especial interès per a gent gran i famílies, perquè connecta directament amb el confort quotidià i l'ús real dels espais públics.

MAPA DE LA CALOR: CIÈNCIA CIUTADANA CONTRA L'ILLA DE CALOR		CODI A3.2
Destinataris recomanats	Alumnat d'ESO i batxillerat Públic general Joves Entitats veïnals	
Àmbits temàtics a més del principal	Canvi climàtic, refugis climàtics i adaptació urbana Participació ciutadana i acció comunitària	
Format i durada	Projecte de ciència ciutadana i cartografia participativa 2 sessions de 2 hores o projecte de curta durada	
Lloc de realització	Diversos punts del municipi: places dures, carrers arbrats, parcs, horts, rials urbans i zones amb poca ombra	
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a ecosistema Els problemes ambientals del municipi La transformació del municipi	
Relació amb ODS	3, 4, 11, 13 i 15	
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Mesurar i comparar temperatures en diferents espais urbans • Comprendre l'efecte d'illa de calor i el paper del verd urbà • Generar dades senzilles però útils sobre confort climàtic • Fomentar la participació ciutadana en la diagnosi ambiental del municipi • Promoure propostes de millora basades en evidències	
Descripció	Activitat de ciència ciutadana en què els participants mesuren la temperatura amb termòmetres d'infrarojos o altres eines i la percepció de confort en diferents punts d'Arenys de Mar. Es poden comparar zones amb arbrat, parcs, places pavimentades, carrers estrets, espais amb aigua, zones amb gespa o àrees amb poca ombra. La primera sessió introdueix el canvi climàtic urbà, les onades de calor i el concepte d'illa de calor. Després es defineixen punts de mostreig i es fan mesures amb termòmetres o sensors senzills. En una segona sessió, les dades es representen en un mapa i es reflexiona sobre quins espais són més confortables, quins són més vulnerables i quines accions de verd urbà podrien millorar-los. El resultat pot ser un mapa de calor ciutadà, una exposició o una presentació de propostes a l'Ajuntament.	
Ancoratge curricular	Competència científica, digital, matemàtica i ciutadana	

	Àrees: Biologia i Geologia, Física i Química, Matemàtiques, Geografia, Tecnologia Sabers bàsics: mesura de dades, clima urbà, representació gràfica, canvi climàtic, adaptació i presa de decisions
Temporització del disseny i producció	Abril-maig
Temporització de la difusió	Maig-juny, abans dels episodis de calor estival
Temporització de la implementació	Juny-juliol o setembre, en dies amb diferència tèrmica apreciable
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental o tècnic/a en canvi climàtic Material de mesura: termòmetres, fitxes, mapes, formularis digitals Suport docent o municipal per coordinació
Estimació pressupostària	600-1.200 € per projecte curt El cost dependrà del material de mesura i del nombre de sessions

Observacions

Aquesta activitat és nova i es proposa per incorporar ciència ciutadana a l'àmbit del canvi climàtic urbà. Cobreix un buit important perquè permet passar del discurs general sobre emergència climàtica a dades concretes del municipi.

És especialment adequada per a alumnat d'ESO i batxillerat, però també pot obrir-se a entitats veïnals o públic general com a eina de diagnosi participativa.

REPLANTEM L'ALOC: RESTAURACIÓ PROGRESSIVA DELS RIALS URBANS*		CODI A3.3
Destinataris recomanats	Públic general Famílies Centres educatius Entitats ambientals i veïnals	
Àmbits temàtics a més del principal	Canvi climàtic, refugis climàtics i adaptació urbana Participació ciutadana i acció comunitària Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	
Format i durada	Acció participativa de restauració ecològica 1 jornada anual de 2-3 hores, amb seguiment posterior	
Lloc de realització	Trams urbans o periurbans de rials amb potencial de restauració, especialment zones on es vulgui recuperar vegetació autòctona de ribera	
Visions d'Educació Ambiental	La gestió ambiental del municipi La transformació del municipi El municipi com a ecosistema	
Relació amb ODS	4, 6, 11, 13 i 15	
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Restaurar progressivament trams de rials urbans amb vegetació autòctona • Donar a conèixer el valor ecològic de l'aloc (<i>Vitex agnus-castus</i>) i la vegetació de ribera mediterrània • Connectar el PEA de zones verdes amb els programes de rials i rieres • Fomentar la participació ciutadana en accions de millora real del municipi • Promoure actuacions de llarg termini, repetibles i amb seguiment	
Descripció	Projecte de restauració progressiva dels rials urbans i periurbans a través de la plantació d'aloc (<i>Vitex agnus-castus</i>) i altres espècies autòctones adequades a l'espai. La proposta es planteja com una activitat anual: cada any es treballa un tram diferent o es reforça el seguiment d'un tram ja plantat. La jornada inclou una explicació inicial sobre el paper dels rials com a corredors ecològics, la importància de la vegetació de ribera, els efectes de la sequera i les pluges torrencials, i la funció de les plantes en la estabilització del sòl i la biodiversitat. Posteriorment es realitza la plantació amb suport tècnic, explicant com s'ha de plantar i com es farà el manteniment. El projecte pot incorporar apadrinament de trams, seguiment de	

	supervivència de plantes, jornades de reg de suport o revisió anual amb centres educatius o entitats.
Ancoratge curricular	Competència científica, ciutadana i ecosocial Àrees: Coneixement del medi, Biologia i Geologia, Geografia, Educació en valors Sabers bàsics: vegetació de ribera, rials, restauració ecològica, canvi climàtic, biodiversitat i gestió de l'aigua
Temporització del disseny i producció	Octubre-desembre
Temporització de la difusió	Gener-febrer, abans de la campanya de plantació
Temporització de la implementació	Finals d'hivern i inici de primavera, moment adequat per a plantacions de vegetació de ribera
Recursos humans necessaris	1 tècnic/a de medi ambient o restauració ecològica 1 educador/a ambiental Suport de brigada municipal o jardineria Planta autòctona, eines i material de protecció
Estimació pressupostària	1.000-2.500 € per jornada i tram Segons nombre de plantes, necessitats de preparació del terreny i suport tècnic

Observacions

Aquesta proposta connecta directament amb la voluntat municipal de vincular els tres programes d'educació ambiental: litoral, rials i zones verdes urbanes. També respon a la necessitat de plantejar accions amb continuïtat en el temps, no només activitats puntuals.

Es considera una acció especialment estratègica perquè permet intervenir sobre espais reals, reforçar la infraestructura verda i generar una narrativa de recuperació progressiva dels rials urbans.

ÀMBIT 4. ÚS SOCIAL, SALUT I BENESTAR ALS ESPAIS VERDS

PASSEJADES VERDES PER LA SALUT		CODI A4.1
Destinatari recomanat	Gent gran Persones adultes Públic general Col·lectius vinculats a salut comunitària o benestar emocional	
Àmbits temàtics a més del principal	Ús social, salut i benestar als espais verds Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	
Format i durada	Passejada suau amb interpretació ambiental i exercicis de benestar 1 sessió d'1,5 hores	
Lloc de realització	Parc de Lourdes, Parc Països Catalans, entorn del Xifré, plataneda de la riera o altres espais verds accessibles	
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula Descoberta i vinculació amb l'entorn La transformació del municipi	
Relació amb ODS	3, 4, 10, 11 i 15	
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Relacionar espais verds, salut física i benestar emocional • Promoure l'ús dels parcs com a espais de passeig, descans i trobada • Afavorir la participació de la gent gran en activitats de natura urbana • Donar a conèixer la biodiversitat i els elements patrimonials dels espais recorreguts • Fomentar hàbits saludables i respectuosos amb el verd urbà	
Descripció	Passejada tranquil·la per un espai verd del municipi, pensada especialment per a gent gran i públic adult. L'activitat combina petites explicacions sobre arbres, ocells, ombra, plantes i història de l'espai amb moments de pausa, observació i respiració. No es tracta d'una ruta esportiva, sinó d'una activitat de contacte amable amb la natura urbana, accessible i adaptada a ritmes diversos. Durant el recorregut es poden fer parades per observar un arbre singular, escoltar ocells, comentar la sensació tèrmica sota l'ombra o compartir records vinculats al parc. La proposta pot coordinar-se amb el casal de gent gran, el CAP, serveis socials o programes de salut comunitària, i pot repetir-se periòdicament en diferents espais verds del municipi. També es	

	pot combinar amb pràctiques de mindfulness (atenció plena).
Ancoratge curricular	No formal, però connectable amb educació per a la salut, educació ambiental i aprenentatge al llarg de la vida Competències: consciència d'un mateix, benestar, participació comunitària i cura de l'entorn
Temporització del disseny i producció	Gener-febrer
Temporització de la difusió	Febrer-març i setembre, a través de CAP, casal de gent gran, equipaments municipals i ràdio local
Temporització de la implementació	Primavera i tardor, evitant hores de calor i condicions meteorològiques adverses
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental amb sensibilitat per treballar amb gent gran Possibilitat de suport d'un/a professional de salut comunitària o dinamització social
Estimació pressupostària	250-450 € per sessió Possibilitat de cicle de 4 passejades per 900-1.500 €

Observacions

Activitat nova proposada per reforçar l'àmbit d'ús social, salut i benestar, que sovint queda menys representat que les activitats estrictament naturalistes. Respon a la necessitat de fer arribar el Programa també a persones adultes i gent gran.

És una activitat de baix cost, fàcilment repetible i adaptable a diferents espais verds, amb un gran potencial per connectar educació ambiental i salut comunitària.

PARCS AMB HISTÒRIA: MEMÒRIA, NATURA I VIDA QUOTIDIANA		CODI A4.2
Destinataris recomanats	Gent gran Públic general Centres educatius si es planteja com a activitat intergeneracional Entitats culturals o veïnals	
Àmbits temàtics a més del principal	Ús social, salut i benestar als espais verds Horticultura urbana, alimentació i coneixement tradicional Participació ciutadana i acció comunitària	
Format i durada	Taller de memòria oral i passejada interpretativa 1 sessió de 2 hores, amb possibilitat de projecte intergeneracional	
Lloc de realització	Casal de gent gran, biblioteca o equipament municipal Parcs i jardins vinculats a records locals, com Parc de Lourdes, Xifré, cementiri o altres espais significatius	
Visions d'Educació Ambiental	El municipi com a aula Descoberta i vinculació amb l'entorn La transformació del municipi	
Relació amb ODS	3, 4, 10, 11 i 15	
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Recollir memòria oral sobre els parcs, jardins i espais verds del municipi • Reconèixer el valor social, cultural i emocional del verd urbà • Fomentar la participació de la gent gran com a transmissora de coneixement • Crear vincles intergeneracionals al voltant de la natura urbana • Generar materials divulgatius o una petita exposició de memòria verda	
Descripció	Activitat centrada en la memòria dels espais verds d'Arenys. En una primera part, les persones participants comparteixen records sobre com eren els parcs, jardins, rieres, horts o camins del municipi: a què hi jugaven, quins arbres recorden, com han canviat els usos, quins espais han desaparegut o quins continuen sent importants. La sessió es pot dinamitzar amb fotografies antigues, mapes, imatges actuals o objectes vinculats a la natura urbana. Després, es pot fer una passejada curta per algun espai significatiu per connectar els records amb el lloc real. El resultat pot ser un petit mapa de memòria verda, una	

	exposició amb frases i imatges o un recull digital. Si es vincula amb un centre educatiu, l'alumnat pot entrevistar persones grans i elaborar materials de retorn.
Ancoratge curricular	Per a projectes escolars: competència comunicativa, ciutadana, cultural i ecosocial Àrees: Ciències socials, Llengua, Coneixement del medi, Educació en valors Sabers bàsics: memòria oral, paisatge urbà, canvis en el municipi, patrimoni natural i cultural
Temporització del disseny i producció	Setembre-octubre
Temporització de la difusió	Octubre-novembre, a través de casals, biblioteca, arxiu municipal i ràdio local
Temporització de la implementació	Tardor o primavera, amb possibilitat de projecte intergeneracional durant el curs escolar
Recursos humans necessaris	1 dinamitzador/a ambiental o cultural Suport de biblioteca, arxiu o casal de gent gran Material gràfic, gravadora o formularis per recollir testimonis
Estimació pressupostària	500-900 € per activitat Projecte ampliat amb exposició o recull digital: 1.200-2.000 €

Observacions

Activitat nova pensada per donar pes a l'àmbit social, cultural i emocional dels espais verds. Cobreix un públic que pot quedar poc representat en activitats més físiques o naturalistes: la gent gran.

La proposta és especialment valuosa perquè entén el verd urbà com a patrimoni viscut i no només com a infraestructura ecològica. També pot generar materials de retorn útils per al municipi.

ÀMBIT 5. PARTICIPACIÓ CIUTADANA, CORRESPONSABILITAT I ACCIÓ COMUNITÀRIA

RECUPEREM EL PARC DE LOURDES: ACCIÓ COMUNITÀRIA I CULTURA AL VERD*		CODI A5.1
Destinataris recomanats	Públic general Famílies Joves Entitats locals Persones usuàries habituals del Parc de Lourdes	
Àmbits temàtics a més del principal	Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària Ús social, salut i benestar als espais verds Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	
Format i durada	Jornada comunitària d'acció ambiental i activitat lúdica posterior 1 matí o tarda de 3 hores	
Lloc de realització	Parc de Lourdes i marges o zones degradades del seu entorn	
Visions d'Educació Ambiental	Els problemes ambientals del municipi La gestió ambiental del municipi La transformació del municipi	
Relació amb ODS	3, 4, 11, 13 i 15	
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Implicar la ciutadania en la millora d'un espai verd concret • Recuperar zones degradades o poc cuidades del parc • Relacionar acció ambiental i ús social positiu dels espais verds • Atraure públic no necessàriament sensibilitzat mitjançant una activitat cultural o lúdica • Reforçar el sentiment de corresponsabilitat envers el parc	
Descripció	Jornada participativa per recuperar i posar en valor el Parc de Lourdes o algun dels seus marges. La primera part de l'activitat se centra en una acció ambiental concreta: neteja de residus, retirada de restes, eliminació d'invasores si és viable, plantació de vegetació autòctona, millora de camins o identificació de punts problemàtics. La segona part incorpora una activitat cultural o lúdica al mateix espai, com un petit espectacle de circ, música, contacontes o activitat familiar relacionada amb natura. La idea és que l'acció ambiental no es percebi només com una obligació, sinó com una experiència comunitària positiva i atractiva. La jornada pot tancar-se amb una explicació dels resultats: quant	

	residu s'ha retirat, quines actuacions s'han fet i com es farà el seguiment. També pot servir per detectar necessitats de millora futures. Es podria vincular, també, amb un procés participatiu de consulta vinculat al projecte de recuperació o reforma per part de l'ajuntament. Es podria enviar un qüestionari als veïns/es del poble, per respondre individualment o en família. Això serviria per recollir les necessitats, possibles usos i com s'imaginen que podria ser.
Ancoratge curricular	Competència ciutadana, ecosocial i de participació Àrees: Coneixement del medi, Educació en valors, Educació artística, Ciències socials Sabers bàsics: espai públic, biodiversitat urbana, residus, convivència i acció comunitària
Temporització del disseny i producció	Gener-març
Temporització de la difusió	Un mes abans de la jornada, reforçant la difusió amb entitats locals, xarxes i cartelleria al barri
Temporització de la implementació	Primavera o tardor, evitant èpoques de calor i aprofitant caps de setmana
Recursos humans necessaris	1 coordinador/a ambiental 1 o 2 dinamitzadors/es Brigada municipal o suport de jardineria Companyia o agent cultural per l'activitat lúdica
Estimació pressupostària	1.500-3.000 € per jornada Segons acció ambiental, materials i activitat cultural associada

Observacions

Aquesta fitxa parteix de l'activitat "Ajuda'ns a recuperar el Parc de Lourdes", identificada en la diagnosi del Programa. Es proposa mantenir-la perquè ja respon a una necessitat concreta de millora d'un espai verd i té un component clar de participació ciutadana.

La millora consisteix a reforçar-ne el potencial d'atracció incorporant una acció lúdica o cultural posterior, de manera que pugui arribar a públics menys sensibilitzats i convertir-se en una jornada comunitària amb més impacte social.

LET'S CLEAN UP VERD: NETEGEM I ENTENEM ELS ESPAIS VERDS*		CODI A5.2
Destinataris recomanats	Públic general Famílies Centres educatius Entitats veïnals i ambientals	
Àmbits temàtics a més del principal	Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària Ús social, salut i benestar als espais verds Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	
Format i durada	Jornada de neteja i interpretació ambiental 1 sessió de 2-3 hores	
Lloc de realització	Parcs, rials urbans, marges, camins verds o espais periurbans del municipi	
Visions d'Educació Ambiental	Els problemes ambientals del municipi La gestió ambiental del municipi La transformació del municipi	
Relació amb ODS	3, 4, 11, 12, 13 i 15	
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Participar en la millora directa d'espais verds urbans i periurbans • Conscienciar sobre la presència i origen dels residus en entorns verds • Classificar i registrar els residus trobats per generar dades útils • Fomentar hàbits de respecte i cura dels espais públics • Donar continuïtat local a campanyes de neteja com Let's Clean Up Europe	
Descripció	Activitat de neteja participativa d'espais verds que amplia el format clàssic de recollida de residus incorporant una mirada educativa i de seguiment. Abans de començar, es fa una breu contextualització sobre l'espai escollit, els seus valors ambientals i els problemes detectats. Durant la jornada, els participants recullen residus per equips i els classifiquen per tipologies: plàstics, burilles, envasos, restes de menjar, materials voluminosos o altres. Les dades es poden registrar en una fitxa o formulari i compartir posteriorment amb la ciutadania. La sessió acaba amb una posada en comú per reflexionar sobre l'origen dels residus, els hàbits que els generen i les possibles mesures de prevenció. El retorn de resultats pot publicar-se a la web municipal o xarxes per donar visibilitat a l'impacte de la	

	jornada.
Ancoratge curricular	Competència ciutadana, científica i ecosocial Àrees: Coneixement del medi, Educació en valors, Matemàtiques, Biologia i Geologia Sabers bàsics: residus, impacte humà, classificació de dades, biodiversitat urbana i responsabilitat comunitària
Temporització del disseny i producció	Gener-febrer o dos mesos abans de la jornada
Temporització de la difusió	Abril-maig, coincidint amb la campanya Let's Clean Up Europe o la Setmana de la Natura
Temporització de la implementació	Primavera o tardor, amb possibilitat de repetir anualment
Recursos humans necessaris	1 educador/a ambiental 1 coordinador/a logístic/a Material de recollida: guants, sacs, pinces i contenidors diferenciats Suport de brigada municipal
Estimació pressupostària	500-1.200 € per jornada Segons nombre de participants, materials i logística de retirada de residus

Observacions

Aquesta activitat amplia la “Jornada de neteja popular Let's Clean Up Arenys”, identificada a la diagnosi. Es proposa mantenir-la perquè ja té reconeixement i encaixa amb campanyes europees de participació ambiental.

La millora consisteix a incorporar més contingut educatiu, classificació de residus, registre de dades i retorn públic dels resultats, perquè no sigui només una acció puntual de neteja sinó una eina de sensibilització i seguiment.

PLANTEM FUTUR: PLANTADES POPULARS AMB SEGUIMENT*		CODI A5.3
Destinataris recomanats	Públic general Famílies Centres educatius Entitats locals Gent gran si es fa en espais accessibles	
Àmbits temàtics a més del principal	Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària Canvi climàtic, refugis climàtics i adaptació urbana Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	
Format i durada	Plantada participativa amb seguiment anual 1 jornada de 2-3 hores i accions breus de revisió posterior	
Lloc de realització	Espais verds municipals, horts urbans, marges, parcs o zones de naturalització definides per l'Ajuntament	
Visions d'Educació Ambiental	La gestió ambiental del municipi La transformació del municipi El municipi com a ecosistema	
Relació amb ODS	3, 4, 11, 13 i 15	
Objectius específics de l'activitat o recurs	• Implicar la ciutadania en la millora i naturalització dels espais verds • Augmentar la presència de vegetació autòctona i adaptada • Relacionar plantacions amb biodiversitat, ombra i adaptació climàtica • Fer seguiment de la supervivència de les plantes • Crear un vincle emocional amb els espais plantats	
Descripció	Activitat de plantació popular d'arbres, arbustos o plantes autòctones, pensada no com una acció puntual sinó com un procés amb seguiment. La jornada comença amb una explicació sobre l'espai escollit, les espècies que es plantaran i el motiu de la intervenció: crear ombra, millorar biodiversitat, estabilitzar sòl, connectar espais verds o naturalitzar un punt concret. Les persones participants planten amb suport tècnic i aprenen criteris bàsics: profunditat de plantació, reg inicial, protecció, distància entre plantes i necessitats de manteniment. Cada grup o família pot apadrinar simbòlicament una planta o sector. Al cap d'uns mesos es pot fer una sessió de retorn o revisió per veure quines plantes han prosperat, quines no i per què. Això permet treballar la idea que restaurar un espai no és només plantar, sinó cuidar i fer seguiment.	

Ancoratge curricular	Competència científica, ciutadana i ecosocial Àrees: Coneixement del medi, Biologia i Geologia, Educació en valors Sabers bàsics: vegetació autòctona, adaptació climàtica, serveis ecosistèmics, biodiversitat i participació comunitària
Temporització del disseny i producció	Octubre-desembre
Temporització de la difusió	Gener-febrer, abans de l'època de plantació
Temporització de la implementació	Finals d'hivern i inici de primavera, o tardor segons espècies i disponibilitat d'aigua
Recursos humans necessaris	1 tècnic/a de jardineria o medi ambient 1 educador/a ambiental Suport de brigada municipal Plantes, eines, tutors, protectors i reg inicial
Estimació pressupostària	1.000-3.000 € per jornada Segons nombre de plantes, preparació del terreny i necessitats de manteniment

Observacions

Aquesta fitxa consolida activitats de plantació popular ja identificades al municipi, com les plantades d'arbres i arbustos en espais verds. Es proposa mantenir-les perquè tenen un gran valor simbòlic i comunitari.

La millora principal és incorporar seguiment, apadrinament i retorn de resultats, evitant que la plantació sigui una acció aïllada i reforçant-ne el valor educatiu a llarg termini.

TAULA RESUM DE LES ACTIVITATS DEL PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL DE ZONES VERDES

La taula resumeix les 20 activitats i recursos proposats, indicant l'àmbit temàtic principal, el públic objectiu, l'origen de la proposta i la periodicitat recomanada. Les activitats marcades amb asterisc (*) recuperen, amplien o consoliden activitats prèvies o línies municipals ja identificades.

Codi	Activitat / recurs	Àmbit temàtic principal	Públic objectiu	Origen	Justificació	Periodicitat recomanada
A1.1	ESCOLTEM ELS OCELLS DEL PARC DE LOURDES*	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Públic familiar, persones adultes, gent gran i comunitat educativa	Activitat existent millorada	Recupera una proposta ja desenvolupada al municipi i la reformula amb més pes de descoberta, identificació d'espècies, eines digitals i possibilitat de repetir-la en altres espais verds.	Anual o semestral
A1.2	ALIADES I VEÏNES*	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Públic familiar, centres educatius i públic general	Activitat existent millorada	Parteix d'una activitat prèvia sobre fauna urbana propera i espècies beneficioses. Es manté perquè ajuda a canviar la mirada sobre animals sovint ignorats o mal valorats i reforça la convivència amb la biodiversitat urbana.	Anual, primavera
A1.3	GIMCANA DE RASTRES NATURALS*	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Famílies, infants i centres educatius	Activitat existent millorada	Recupera una proposta de descoberta lúdica basada en rastres, indicis i senyals de fauna. Es millora per fer-la més autònoma, replicable i adaptada a diferents parcs.	Anual, primavera o tardor
A1.4	TALLER DE CONSTRUCCIÓ DE CAIXES NIU PER A OCELLS INSECTÍVORS*	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Famílies, centres educatius, entitats i públic general	Activitat existent millorada	Parteix d'una activitat prèvia de suport a fauna urbana. Es proposa mantenir-la perquè té una part pràctica clara i pot generar seguiment anual de caixes niu i biodiversitat associada.	Anual, tardor-hivern
A1.5	TALLER I SORTIDA GUIADA D'ORENETES: ANEM A COMPTAR NIUS DE FANG!*	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Centres educatius, famílies i públic general	Activitat existent consolidada	Parteix del comptatge de nius d'oreneta i es proposa donar-li continuïtat anual com a projecte de ciència ciutadana i seguiment de fauna urbana.	Anual, primavera
A1.6	PUNTS D'AIGUA PER LA BIODIVERSITAT: CONSTRUCCIÓ D'ABEURADORS I BASSES NATURALITZADES*	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Públic familiar, entitats, horts urbans i centres educatius	Activitat existent millorada	Recupera una proposta vinculada a la millora d'hàbitats i es reforça amb criteris de biodiversitat, adaptació a la sequera i manteniment responsable dels punts d'aigua.	Anual, final d'hivern o primavera
A1.7	BIOBLITZ URBÀ D'ARENYS DE MAR	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Públic general, naturalistes, centres educatius i famílies	Nova activitat	Cobreix la necessitat de generar dades locals sobre biodiversitat i d'implicar perfils diversos en una acció intensiva de ciència ciutadana.	Anual o biennal

Codi	Activitat / recurs	Àmbit temàtic principal	Públic objectiu	Origen	Justificació	Periodicitat recomanada
A1.8	OCELLS URBANS: SEGUIMENT PARTICIPATIU DE BIODIVERSITAT ALS ESPAIS VERDS	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Públic general, naturalistes, centres educatius i gent gran	Nova activitat amb continuïtat	Complementa les sortides d'observació amb un seguiment periòdic d'ocells urbans, útil per detectar canvis i donar continuïtat al coneixement de la fauna dels parcs.	Trimestral o semestral
A1.9	NIT DE RATPENATS ALS PARCS URBANS	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Públic familiar, joves i públic general	Nova activitat	Cobreix un buit sobre fauna nocturna i permet treballar biodiversitat urbana amb un format atractiu, experiencial i diferent de les sortides diürnes habituals.	Anual, primavera-estiu
A1.10	EXPLORA LA BIODIVERSITAT URBANA: ITINERARIS NATURALISTES PELS ESPAIS VERDS D'ARENYS	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Públic general, famílies, visitants i centres educatius	Nova activitat	Permet estructurar itineraris de descoberta per diferents parcs i zones verdes, fent visible la biodiversitat urbana com a patrimoni proper i quotidià.	Anual, diverses edicions
A1.11	EL PARC EN JOC: GIMCANA FAMILIAR SOBRE FAUNA I FLORA URBANA	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Públic familiar i infants	Nova activitat	Aporta un format lúdic i participatiu per arribar a famílies que potser no assistirien a una sortida naturalista convencional.	Anual, primavera o tardor
A1.12	HOTELS D'INSECTES I PETITS REFUGIS DE BIODIVERSITAT	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Famílies, escoles, entitats i públic general	Nova activitat pràctica	Cobreix el treball sobre invertebrats i microhàbitats urbans, amb una acció tangible que pot deixar elements de millora als espais verds.	Anual, tardor o hivern
A1.13	GUIA DIGITAL "DESCOBREIX LA NATURA URBANA D'ARENYS DE MAR"	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Públic general, famílies, centres educatius i visitants	Nou recurs autònom	Respon a la necessitat de disposar de recursos autònoms i permanents per descobrir la natura urbana sense dependre sempre d'activitats guiades.	Permanent, amb revisió anual
A1.14	PROJECTE PARTICIPATIU DE SEGUIMENT DE PAPALLONES I POL-LINITZADORS URBANS	Biodiversitat urbana i descoberta de la natura	Naturalistes, centres educatius, famílies i públic general	Nova activitat de ciència ciutadana	Cobreix el seguiment de pol·linitzadors urbans, un grup clau per explicar biodiversitat, horts, flora i qualitat ecològica dels espais verds.	Anual, primavera-estiu
A2.1	COMPOSTEM ALS HORTS DEL BAREU	Horticultura urbana, alimentació i coneixement tradicional	Persones usuàries dels horts, centres educatius i públic general	Ampliació d'activitat vinculada als horts	Amplia el treball educatiu dels horts municipals incorporant compostatge, sòl viu, residus orgànics i economia circular.	Anual o semestral
A2.2	PEDRA SECA ALS HORTS: CONSTRUIR PAISATGE AMB LES MANS	Horticultura urbana, alimentació i coneixement tradicional	Públic general, entitats, persones usuàries dels horts i joves	Activitat existent ampliada	Dona continuïtat al taller de pedra seca i reforça el vincle entre patrimoni agrari, biodiversitat, paisatge i coneixement tradicional.	Anual, tardor-hivern
A2.3	PLANTES AROMÀTIQUES I MEMÒRIA: DEL JARDÍ A LA BOSSETA D'OLOR	Horticultura urbana, alimentació i coneixement tradicional	Gent gran, famílies i públic general	Nova activitat amb base comunitària	Cobreix el públic de gent gran i vincula plantes aromàtiques, memòria, usos tradicionals, salut i participació comunitària.	Anual, primavera
A3.1	A L'OMBRA DELS ARBRES: REFUGIS CLIMÀTICS D'ARENYS	Canvi climàtic, refugis climàtics i adaptació urbana	Públic general, centres educatius, famílies i gent gran	Nova activitat	Explica de manera propera el paper dels arbres, l'ombra i els espais verds en l'adaptació a la calor urbana i al canvi climàtic.	Anual, abans de l'estiu

Codi	Activitat / recurs	Àmbit temàtic principal	Públic objectiu	Origen	Justificació	Periodicitat recomanada
A3.2	MAPA DE LA CALOR: CIÈNCIA CIUTADANA CONTRA L'ILLA DE CALOR	Canvi climàtic, refugis climàtics i adaptació urbana	ESO, batxillerat, joves i públic general	Nova activitat de ciència ciutadana	Aporta dades locals sobre temperatura i confort climàtic i permet comparar espais asfaltats, carrers arbrats, parcs i refugis climàtics.	Anual, primavera-estiu
A3.3	REPLANTEM L'ALOC: RESTAURACIÓ PROGRESSIVA DELS RIALS URBANS	Canvi climàtic, refugis climàtics i adaptació urbana	Públic general, entitats, escoles i voluntariat ambiental	Continuïtat d'estratègia municipal	Connecta el PEA de zones verdes amb els programes de rials i litoral i planteja accions progressives de restauració de vegetació de ribera.	Anual, finals d'hivern o tardor
A4.1	PASSEJADES VERDES PER LA SALUT	Ús social, salut i benestar als espais verds	Gent gran, públic adult i persones amb necessitats de benestar o activitat suau	Nova activitat	Cobreix el vincle entre natura urbana, salut, benestar, passeig i socialització, especialment per a col·lectius que poden quedar menys presents en activitats naturalistes.	Mensual o trimestral
A4.2	PARCS AMB HISTÒRIA: MEMÒRIA, NATURA I VIDA QUOTIDIANA	Ús social, salut i benestar als espais verds	Gent gran, públic adult, famílies i comunitat educativa	Nova activitat intergeneracional	Recull memòria local sobre els parcs i jardins, connectant natura urbana, història quotidiana, identitat i canvis en els usos socials del verd.	Anual
A5.1	RECUPEREM EL PARC DE LOURDES: ACCIÓ COMUNITÀRIA I CULTURA AL VERD	Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària	Públic general, famílies, entitats i veïnat	Activitat existent ampliada	Amplia una acció prèvia de recuperació del parc incorporant dimensió educativa, acció comunitària i una part cultural o lúdica per atraure més públic.	Anual
A5.2	LET'S CLEAN UP VERD: NETEGEM I ENTENEM ELS ESPAIS VERDS	Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària	Públic general, famílies, escoles i entitats	Activitat existent millorada	Reformula les neteges populars perquè no siguin només recollida de residus, sinó també classificació, interpretació, dades i retorn públic.	Anual, primavera
A5.3	PLANTEM FUTUR: PLANTADES POPULARS AMB SEGUIMENT	Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària	Públic general, escoles, entitats, famílies i voluntariat	Activitat existent ampliada	Dona continuïtat a les plantades populars incorporant seguiment de supervivència, apadrinament i retorn de resultats a la ciutadania.	Anual, tardor o finals d'hivern

4. IMPLEMENTACIÓ: COM HO FAREM?

La implementació del Programa d'educació ambiental dels parcs i les zones verdes urbanes d'Arenys de Mar es planteja de manera progressiva, flexible i adaptada als recursos municipals disponibles. El conjunt d'activitats i recursos proposats no s'ha d'entendre com una programació tancada que s'hagi d'executar simultàniament, sinó com una cartera d'accions prioritzades que permeti desplegar el programa de forma ordenada al llarg dels propers anys.

El desplegament del programa haurà de tenir en compte tres criteris principals: la viabilitat tècnica i econòmica de cada acció, la coherència amb els objectius ambientals i educatius del municipi, i l'adequació temporal de les activitats al cicle natural dels espais verds urbans. Així, les accions vinculades a fauna urbana s'hauran de programar en els períodes de major activitat biològica; les activitats d'orenetes, ocells, papallones i pol·linitzadors tindran més sentit a la primavera i l'inici d'estiu; les activitats de ratpenats s'hauran de concentrar en períodes càlids i en horari de vespre; les plantacions, restauracions vegetals i accions vinculades a punts d'aigua o vegetació de ribera s'hauran de concentrar preferentment entre finals d'hivern i primavera o a la tardor; les activitats relacionades amb refugis climàtics tindran més sentit durant els mesos previs a l'estiu o en plena temporada de calor; i les activitats d'horts urbans s'hauran d'adaptar al calendari agrícola.

La implementació també haurà de distingir entre activitats de baixa complexitat, que poden iniciar-se amb poca preparació prèvia, i accions que requereixen un procés més llarg de disseny, contractació, producció de materials o coordinació amb altres agents. En aquest sentit, activitats com passejades guiades, tallers puntuals o jornades de participació comunitària poden activar-se en una primera fase, mentre que recursos permanents com guies digitals, passaports verds, materials interpretatius, rutes autoguiades o projectes de ciència ciutadana estable requereixen una fase prèvia de conceptualització, validació, producció i manteniment.

El programa ha de prioritzar la consolidació d'activitats que ja han tingut recorregut al municipi o que parteixen d'experiències prèvies identificades en la diagnosi. Aquest és especialment el cas de diverses accions de l'àmbit de biodiversitat urbana i descoberta de la natura, com les activitats d'observació d'ocells, el seguiment d'orenetes, les gimcanes de rastres naturals, la construcció de caixes niu, les accions per afavorir punts d'aigua per a la biodiversitat o altres propostes vinculades a la fauna urbana. També es proposa donar continuïtat a accions relacionades amb els horts municipals, la pedra seca, les plantades populars o les jornades de neteja i millora d'espais verds. Aquestes accions tenen l'avantatge de disposar d'un cert grau de reconeixement ciutadà i permeten avançar cap a una programació estable sense partir completament de zero.

Alhora, el pla incorpora activitats de nova creació pensades per cobrir buits detectats en l'oferta existent, especialment en relació amb la salut i el benestar, l'adaptació climàtica, la ciència

ciutadana, els recursos autònoms i la implicació de públics diversos. Aquestes activitats permeten ampliar l'abast del programa i fer-lo més accessible a col·lectius que sovint no participen en les activitats ambientals tradicionals. També permeten diversificar formats, combinant sortides guiades, tallers pràctics, activitats familiars, projectes participatius, recursos digitals i accions de seguiment ambiental.

La planificació temporal es proposa a tres anys, amb una primera fase d'arrencada orientada a activar les accions més viables i visibles; una segona fase de consolidació, centrada en repetir, ajustar i ampliar les activitats iniciades; i una tercera fase d'estabilització, en què el programa pugui disposar d'una oferta anual estructurada, recursos permanents i mecanismes de seguiment i avaluació. Aquesta planificació haurà de ser revisable, de manera que les activitats amb millor acollida i major impacte educatiu puguin consolidar-se com a part de la programació anual, mentre que les accions amb menor participació o major dificultat d'execució puguin adaptar-se, fusionar-se amb altres propostes o reformular-se.

4.1. PLA D'ACCIÓ

El Pla d'Acció és l'eina que ha de permetre ordenar el desplegament del programa i facilitar-ne la gestió municipal. Ha de servir per prioritzar les activitats, planificar-ne la implementació al llarg del temps, preveure els recursos necessaris i assegurar que les accions no quedin com a iniciatives puntuals sense continuïtat.

La priorització de les activitats s'haurà de basar en els criteris següents:

1. Impacte educatiu i ambiental de l'activitat.
2. Viabilitat econòmica i tècnica.
3. Capacitat de donar continuïtat a activitats ja existents o ja conegudes per la ciutadania.
4. Adequació al calendari ecològic, climàtic i agrícola.
5. Capacitat d'arribar a públics diversos.
6. Connexió amb els plans locals ambientals i amb les estratègies municipals de naturalització, infraestructura verda i adaptació climàtica.
7. Potencial de consolidació anual o de generar recursos permanents.
8. Capacitat de generar dades, seguiment o retorn públic mitjançant ciència ciutadana, observació naturalista o accions comunitàries.

A partir d'aquests criteris, es proposa estructurar el desplegament del programa en tres fases.

Any 1. Posada en marxa i consolidació d'accions existents

Durant el primer any es recomana prioritzar les activitats que parteixen d'experiències prèvies o que requereixen poca producció inicial. Aquesta fase hauria de permetre donar visibilitat ràpida al programa i demostrar-ne la utilitat amb activitats properes, comprensibles i fàcilment executables.

En aquesta fase tindrien especial sentit les activitats ja vinculades a propostes prèvies o fàcilment activables, com **Escoltem els ocells del Parc de Lourdes, Aliades i veïnes, Gimcana de rastres**

naturals, Taller i sortida guiada d'orenetes, Taller de construcció de caixes niu, Compostem als horts del Bareu, Pedra seca als horts, Plantes aromàtiques i memòria, Plantem futur i Let's Clean Up Verd.

També es podrien iniciar algunes accions relacionades amb refugis climàtics abans de l'estiu, com **A l'ombra dels arbres**, per aprofitar el moment en què la ciutadania percep de manera més directa la importància de l'ombra, l'arbrat i els espais verds en la reducció de la calor urbana.

Any 2. Ampliació de públics i desenvolupament de recursos

El segon any es podria dedicar a ampliar l'abast del programa amb activitats que requereixen més coordinació, disseny previ o producció de materials. Aquí hi entrarien accions com **Punts d'aigua per la biodiversitat, Hotels d'insectes i petits refugis de biodiversitat, Bioblitz urbà d'Arenys de Mar, Ocells urbans: seguiment participatiu de biodiversitat als espais verds, Projecte participatiu de seguiment de papallones i pol·linitzadors urbans, Mapa de la calor i Parcs amb història.**

Aquesta fase permetria reforçar la dimensió participativa i científica del programa, incorporant accions de seguiment, recollida de dades, observació de biodiversitat i implicació de públics diversos. També seria un bon moment per començar a produir recursos que puguin tenir continuïtat més enllà d'una activitat puntual.

Any 3. Estabilització, recursos permanents i seguiment

El tercer any hauria de servir per consolidar les activitats amb més bona acollida, repetir les accions anuals i reforçar el sistema de seguiment. En aquest moment, el programa ja hauria de disposar d'una oferta estable d'activitats estacionals, recursos autònoms i accions comunitàries recurrents.

En aquesta fase tindrien especial importància les accions amb vocació de continuïtat, com **Guia digital "Descobreix la natura urbana d'Arenys de Mar", Explora la biodiversitat urbana, Nit de ratpenats als parcs urbans, El parc en joc, Replantem l'alloc, Recuperem el Parc de Lourdes** i les activitats que, després dels dos primers anys, hagin demostrat més interès ciutadà, viabilitat tècnica i impacte educatiu.

També seria el moment adequat per revisar indicadors, valorar la participació, detectar quines activitats han funcionat millor i ajustar el programa segons els resultats obtinguts. Aquesta revisió permetria decidir quines accions passen a formar part d'una programació anual estable, quines es poden oferir de manera biennal i quines convé reformular o fusionar amb altres propostes.

A les pàgines següents es presenta un cronograma orientatiu a tres anys. Les caselles ombrejades indiquen els trimestres recomanats per al disseny, la difusió, la implementació i el seguiment de cada acció. La temporització s'ha ajustat al calendari ecològic, climàtic i agrícola de cada activitat, tenint en compte els períodes més adequats per a l'observació de fauna, la floració, la presència de pol·linitzadors, les plantacions, les activitats d'horts, les accions de restauració i les activitats relacionades amb calor i refugis climàtics.

S'han fet servir els següents criteris de prioritat:

Alta: accions especialment recomanables per iniciar el programa, donar continuïtat a activitats existents, respondre a necessitats municipals prioritàries o generar una alta visibilitat pública.

Mitjana: accions a desplegar un cop iniciada la programació, especialment si requereixen més coordinació, producció de materials, participació d'agents externs o una fase prèvia de disseny.

Baixa: no s'ha assignat cap acció com a baixa en aquesta proposta perquè totes les activitats seleccionades tenen encaix dins del programa, però algunes poden posposar-se segons pressupost, disponibilitat tècnica o calendari municipal.

Nota important: el cronograma s'ha d'entendre com una proposta orientativa i adaptable. Les activitats podran avançar-se, posposar-se o agrupar-se segons els recursos disponibles, les oportunitats de finançament, la disponibilitat dels agents implicats i l'evolució de les prioritats municipals.

[illegible]

D'ORENETES: ANEM A COMPTAR NIUS DE FANG!*		Difusió a centres i famílies												
		Sortida i registre de nius												
		Retorn anual de resultats												
A1.6 PUNTS D'AIGUA PER LA BIODIVERSITAT: CONSTRUCCIÓ D'ABEURADORS I BASSES NATURALITZADES*	Alta	Selecció d'espais i disseny												
		Coordinació tècnica municipal												
		Taller i instal·lació												
		Seguiment i manteniment												
A1.7 BIOBLITZ URBÀ D'ARENYS DE MAR	Mitjana	Definició d'espais i experts												
		Difusió i inscripcions												
		Jornada Bioblitz												
		Retorn de dades												
A1.8 OCELLS URBANS: SEGUIMENT PARTICIPATIU DE BIODIVERSITAT ALS ESPAIS VERDS	Mitjana	Protocol de seguiment												
		Formació de participants												
		Sortides de seguiment												
		Anàlisi i retorn												
A1.9 NIT DE RATPENATS ALS PARCS URBANS	Mitjana	Contacte amb experts												
		Difusió de tarda-vespre												
		Sortida nocturna												
		Seguiment de refugis												
A1.10 EXPLORA LA BIODIVERSITAT	Mitjana	Disseny d'itineraris												

URBANA: ITINERARIS NATURALISTES PELS ESPAIS VERDS D'ARENYS		Materials de suport												
		Sortides guiades												
		Avaluació i noves rutes												
A1.11 EL PARC EN JOC: GIMCANA FAMILIAR SOBRE FAUNA I FLORA URBANA	Mitjana	Disseny de proves												
		Difusió familiar												
		Gimcana dinamitzada												
		Adaptació autònoma												
A1.12 HOTELS D'INSECTES I PETITS REFUGIS DE BIODIVERSITAT	Mitjana	Disseny i materials												
		Taller de construcció												
		Instal·lació en espais verds												
		Seguiment i manteniment												
A1.13 GUIA DIGITAL "DESCOBREIX LA NATURA URBANA D'ARENYS DE MAR"	Mitjana	Guió i selecció d'espècies												
		Disseny digital i validació												
		Publicació i difusió												
		Actualització anual												
A1.14 PROJECTE PARTICIPATIU DE SEGUIMENT DE PAPALLONES I POL·LINITZADORS URBANS	Mitjana	Definició de transectes												
		Formació de voluntariat												
		Seguiment de primavera-estiu												
		Retorn de dades												

2. Horticultura urbana, alimentació i coneixement tradicional

ÀMBIT TEMÀTIC: 2. Horticultura urbana, alimentació i coneixement tradicional			ANY 1				ANY 2				ANY 3			
ACCIÓ	PRIORITAT	TASCA RELACIONADA	TRIM. 1	TRIM. 2	TRIM. 3	TRIM. 4	TRIM. 1	TRIM. 2	TRIM. 3	TRIM. 4	TRIM. 1	TRIM. 2	TRIM. 3	TRIM. 4
A2.1 COMPOSTEM ALS HORTS DEL BAREU	Alta	Coordinació amb horts												
		Preparació de materials												
		Taller de compostatge												
		Seguiment del compost												
A2.2 PEDRA SECA ALS HORTS: CONSTRUIR PAISATGE AMB LES MANS	Alta	Identificació de marges												
		Contractació/formació experta												
		Taller pràctic												
		Seguiment d'estructures												
A2.3 PLANTES AROMÀTIQUES I MEMÒRIA: DEL JARDÍ A LA BOSSETA D'OLOR	Mitjana	Coordinació amb gent gran												
		Plantació d'aromàtiques												
		Taller de memòria i usos												
		Activitat de continuïtat												

3. Canvi climàtic, refugis climàtics i adaptació urbana

ÀMBIT TEMÀTIC: 3. Canvi climàtic, refugis climàtics i adaptació urbana			ANY 1				ANY 2				ANY 3			
ACCIÓ	PRIORITAT	TASCA RELACIONADA	TRIM. 1	TRIM. 2	TRIM. 3	TRIM. 4	TRIM. 1	TRIM. 2	TRIM. 3	TRIM. 4	TRIM. 1	TRIM. 2	TRIM. 3	TRIM. 4
A3.1 A L'OMBRA DELS ARBRES: REFUGIS CLIMÀTICS D'ARENYS	Alta	Disseny de ruta i materials												
		Difusió abans de l'estiu												
		Activitat de descoberta												
		Retorn i recomanacions												
A3.2 MAPA DE LA CALOR: CIÈNCIA CIUTADANA CONTRA L'ILLA DE CALOR	Mitjana	Protocol i punts de mesura												
		Formació participants												
		Mesures en època de calor												
		Mapa i retorn públic												
A3.3 REPLANTEM L'ALOC: RESTAURACIÓ PROGRESSIVA DELS RIALS URBANS	Alta	Selecció del tram anual												
		Preparació i compra de planta												
		Plantació participativa												
		Seguiment de supervivència												

4. Ús social, salut i benestar als espais verds

ÀMBIT TEMÀTIC: 4. Ús social, salut i benestar als espais verds			ANY 1				ANY 2				ANY 3			
ACCIÓ	PRIORITAT	TASCA RELACIONADA	TRIM. 1	TRIM. 2	TRIM. 3	TRIM. 4	TRIM. 1	TRIM. 2	TRIM. 3	TRIM. 4	TRIM. 1	TRIM. 2	TRIM. 3	TRIM. 4
A4.1 PASSEJADES VERDES PER LA SALUT	Alta	Coordinació salut i gent gran												
		Disseny de recorreguts												
		Passejades guiades												
		Valoració participants												
A4.2 PARCS AMB HISTÒRIA: MEMÒRIA, NATURA I VIDA QUOTIDIANA	Mitjana	Recollida de testimonis												
		Sessions amb gent gran												
		Ruta o exposició de retorn												
		Actualització del recull												

5. Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària

ÀMBIT TEMÀTIC: 5. Participació ciutadana, corresponsabilitat i acció comunitària			ANY 1				ANY 2				ANY 3			
ACCIÓ	PRIORITAT	TASCA RELACIONADA	TRIM. 1	TRIM. 2	TRIM. 3	TRIM. 4	TRIM. 1	TRIM. 2	TRIM. 3	TRIM. 4	TRIM. 1	TRIM. 2	TRIM. 3	TRIM. 4
A5.1 RECUPEREM EL PARC DE LOURDES: ACCIÓ COMUNITÀRIA I CULTURA AL VERD	Alta	Diagnosi de l'espai												
		Coordinació amb entitats												
		Jornada d'acció comunitària												
		Retorn i continuïtat cultural												
A5.2 LET'S CLEAN UP VERD: NETEGEM I ENTENEM ELS ESPAIS VERDS	Alta	Selecció d'espais i materials												
		Difusió campanya europea												
		Neteja i classificació												
		Retorn de resultats												
A5.3 PLANTEM FUTUR: PLANTADES POPULARS AMB SEGUIMENT	Alta	Selecció d'espai i espècies												
		Difusió i inscripcions												
		Plantada popular												
		Seguiment de supervivència												

Nota: el cronograma és orientatiu i pot ajustar-se segons pressupost, disponibilitat tècnica, condicions meteorològiques i calendari municipal.

4.2. GOVERNANÇA

La governança del Programa d'Educació Ambiental dels parcs i les zones verdes urbanes d'Arenys de Mar ha de garantir una implementació coordinada, realista i sostinguda en el temps. Perquè el programa no quedi reduït a un conjunt d'activitats puntuals, cal definir una estructura mínima de coordinació que permeti planificar, executar, fer seguiment i revisar les accions proposades.

El lideratge del programa hauria de recaure principalment en l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament d'Arenys de Mar, atès que és l'àrea responsable de la gestió ambiental, la biodiversitat, el verd urbà i les estratègies de naturalització municipal. Tot i això, per la naturalesa transversal del programa, la seva implementació requereix la col·laboració d'altres àrees municipals i agents del territori.

Es proposa que l'Àrea de Medi Ambient actuï com a coordinadora tècnica del programa, assumint la planificació anual de les activitats, la priorització de les accions, la coordinació amb professionals externs i entitats, i el seguiment dels resultats. Aquesta coordinació hauria de mantenir una relació fluida amb els serveis municipals responsables del manteniment de parcs i jardins, ja que moltes accions educatives tenen relació directa amb la gestió quotidiana dels espais verds: plantacions, actuacions de naturalització, reg, poda, manteniment de vegetació, millora de marges, instal·lació de caixes niu, punts d'aigua, refugis per a fauna o altres elements de suport a la biodiversitat.

Aquesta coordinació amb els serveis de manteniment és especialment important en aquelles activitats que impliquin intervencions físiques sobre l'espai públic, com la construcció d'abeuradors i basses naturalitzades, la instal·lació d'hotels d'insectes o caixes niu, les plantacions populars, la replantació d'alog, la recuperació del Parc de Lourdes o altres accions de millora dels espais verds. En aquests casos, caldrà garantir que les actuacions siguin viables, segures i compatibles amb els criteris municipals de gestió del verd urbà.

També és important la implicació de l'Àrea d'Educació, especialment en les activitats adreçades als centres escolars, les accions de continuïtat anual i les propostes que puguin vincular-se al currículum educatiu. Aquesta àrea pot facilitar el contacte amb escoles i instituts, ajudar a encaixar les activitats dins el calendari escolar i reforçar la coordinació amb les AFA i altres agents de la comunitat educativa.

L'Àrea de Cultura i els equipaments municipals, com la biblioteca, el Centre Cultural Calisay, la Sala Lloveras o altres espais de programació pública, poden tenir un paper rellevant en activitats de divulgació, exposicions, xerrades, tallers, presentacions de resultats o accions vinculades a la memòria i el patrimoni verd. Aquest suport permetria ampliar l'abast del programa i arribar també a públics que no participen habitualment en activitats ambientals a l'aire lliure.

Pel que fa a la participació ciutadana, el programa hauria d'implicar progressivament entitats locals, associacions veïnals, persones usuàries dels horts urbans, naturalistes locals, centres educatius, gent gran, famílies i altres col·lectius del municipi. Aquesta implicació no ha de limitar-se a la participació com a públic assistent, sinó que hauria d'obrir espais de corresponsabilitat, especialment en accions de seguiment de biodiversitat, plantacions, millora d'espais verds, ciència ciutadana i activitats comunitàries.

El model de gestió recomanat és un model mixt: coordinació interna municipal, amb suport extern per al disseny i execució de determinades activitats especialitzades. Algunes accions poden ser assumides directament per l'Ajuntament amb recursos propis, especialment les relacionades amb comunicació, convocatòria, cessió d'espais, suport logístic o coordinació interna. En canvi, les activitats que requereixen coneixement tècnic específic —com biodiversitat urbana, ornitologia, ratpenats, pol·linitzadors, rastres naturals, punts d'aigua, compostatge, pedra seca, ciència ciutadana o educació ambiental especialitzada— haurien de comptar amb professionals externs o entitats expertes.

Aquest model permet aprofitar el coneixement i l'estructura municipal existent, però també garantir la qualitat pedagògica i científica de les activitats. A més, facilita que el programa pugui créixer progressivament sense sobrecarregar el personal municipal.

En les activitats de ciència ciutadana i seguiment participatiu, com el comptatge d'orenetes, el seguiment d'ocells urbans, el Bioblitz, el seguiment de papallones i pol·linitzadors o les activitats vinculades a ratpenats, caldrà definir prèviament com es recolliran les dades, qui les validarà i quin retorn es farà a la ciutadania. Sempre que sigui possible, es recomana vincular aquestes accions a plataformes o programes existents, per tal que les observacions tinguin valor més enllà de l'activitat puntual.

Per facilitar la coordinació, es proposa crear una petita comissió de seguiment del Programa d'Educació Ambiental dels parcs i zones verdes urbanes. Aquesta comissió podria reunir-se un o dos cops l'any i estar formada, com a mínim, per representants de l'Àrea de Medi Ambient, Educació, Serveis Municipals/Brigada o manteniment del verd, Comunicació i, quan sigui necessari, Cultura o Participació Ciutadana. També es podria convidar puntualment altres agents segons les activitats previstes, com centres educatius, entitats naturalistes, persones usuàries dels horts, associacions veïnals, persones expertes en biodiversitat urbana o col·lectius vinculats a salut comunitària i gent gran.

Les funcions principals d'aquesta comissió serien revisar el calendari anual d'activitats, valorar quines accions es prioritzen cada any, detectar necessitats logístiques o pressupostàries, coordinar la comunicació, fer seguiment de la participació i valorar possibles millores. També hauria de servir per revisar els resultats de les activitats de seguiment i ciència ciutadana, decidir quines accions es repeteixen, quines es reformulen i quines poden consolidar-se com a part estable de la programació municipal.

La comunicació també forma part de la governança del programa. Per això, caldrà definir un circuit intern perquè les activitats arribin amb temps suficient als canals municipals, als centres educatius, a les entitats i a la ciutadania. La difusió haurà de tenir en compte l'estacionalitat de les activitats: per exemple, les accions d'orenetes, ocells, rastres naturals, papallones i pol·linitzadors s'hauran de comunicar abans de la primavera; les activitats de ratpenats abans de l'estiu; les activitats sobre refugis climàtics abans dels mesos de més calor; les plantacions a la tardor o finals d'hivern; i les activitats d'hortos en moments clau del calendari agrícola.

Pel que fa als recursos econòmics, el programa pot desplegar-se de manera progressiva segons la disponibilitat pressupostària anual. Algunes activitats tenen un cost baix i poden activar-se ràpidament, mentre que altres requereixen una inversió inicial més elevada, com els recursos digitals i interpretatius, la producció de materials, la instal·lació d'elements per afavorir la biodiversitat, les accions de restauració o les activitats que necessiten suport tècnic especialitzat. També es recomana explorar vies de finançament complementàries, com subvencions de la Diputació de Barcelona, ajuts

vinculats a educació ambiental, canvi climàtic, biodiversitat urbana, salut comunitària, infraestructura verda o participació ciutadana.

En síntesi, la governança del programa hauria de basar-se en una coordinació municipal clara, una execució flexible, la col·laboració amb professionals i entitats especialitzades, i la participació activa de la ciutadania. Aquesta estructura permetria convertir el programa en una eina viva, capaç d'adaptar-se als recursos disponibles i a les necessitats del municipi, però mantenint una continuïtat mínima, una coherència educativa al llarg del temps i un retorn útil per a la gestió i millora dels espais verds urbans.

4.3. PLA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

El seguiment i l'avaluació del Programa d'Educació Ambiental dels parcs i les zones verdes urbanes d'Arenys de Mar són imprescindibles per garantir-ne el bon funcionament, la continuïtat i la millora progressiva. L'avaluació no s'ha d'entendre com una acció puntual al final del període d'implementació, sinó com una part inherent de la planificació i de la gestió del programa.

Aquest seguiment ha de permetre obtenir informació sobre el desenvolupament de les accions, identificar quines activitats tenen una millor acollida, detectar dificultats organitzatives o metodològiques, valorar si s'estan assolint els objectius previstos i introduir ajustos de manera àgil. També ha de facilitar un contacte continuat amb les persones participants, els centres educatius, les entitats i els diferents agents implicats, per tal d'incorporar els seus comentaris, interessos i necessitats en futures edicions.

El sistema d'avaluació haurà de combinar indicadors quantitatius i qualitatius. Els indicadors quantitatius permetran mesurar dades comparables al llarg del temps, com el nombre d'activitats realitzades, el nombre de persones participants o la diversitat de públics assolits. Els indicadors qualitatius, en canvi, permetran valorar aspectes com el grau de satisfacció, la qualitat percebuda, l'interès generat, la implicació de les persones participants o la utilitat educativa de les activitats.

Els indicadors hauran de complir tres requisits bàsics: ser comparables al llarg del temps, estar vinculats als objectius del programa i ser fàcils de recollir amb els recursos disponibles. Per aquest motiu, es recomana establir un sistema senzill però constant, que no suposi una càrrega excessiva per al personal municipal o per les persones dinamitzadores de les activitats.

Objectius del seguiment i l'avaluació

El pla de seguiment i avaluació tindrà com a objectius principals:

1. Conèixer el grau d'execució de les activitats previstes en el pla d'acció.
2. Valorar la participació ciutadana i educativa en les diferents accions.
3. Identificar els perfils de públic que participen més i aquells als quals caldria arribar millor.
4. Avaluar la satisfacció de les persones participants i dels agents implicats.
5. Detectar dificultats logístiques, pressupostàries o de comunicació.
6. Valorar la continuïtat de les activitats i la seva capacitat de consolidar-se en el temps.
7. Mesurar, sempre que sigui possible, els resultats ambientals o comunitaris de les accions realitzades.
8. Introduir millores en la programació anual del programa.

Tipus d'indicadors

Per facilitar el seguiment del programa, es proposa organitzar els indicadors en quatre blocs: indicadors d'execució, indicadors de participació, indicadors de qualitat i indicadors d'impacte educatiu i ambiental.

Indicadors d'execució

Aquests indicadors permeten saber si el programa s'està desplegant segons el calendari previst i si les accions proposades s'estan implementant.

1. Nombre d'activitats realitzades anualment.
2. Nombre d'activitats realitzades per cada àmbit temàtic.
3. Percentatge d'activitats executades respecte a les previstes al pla d'acció anual.
4. Nombre d'activitats que es repeteixen en més d'una edició.
5. Nombre d'activitats de nova creació implementades.
6. Nombre d'activitats basades en accions ja existents que s'han consolidat o millorat.
7. Nombre de recursos educatius produïts: materials, fitxes, guies digitals, recursos interpretatius, codis QR, materials de suport a activitats i altres eines educatives.
8. Nombre d'espais verds municipals on s'han desenvolupat activitats.

Indicadors de participació

Aquests indicadors permeten analitzar l'abast del programa i la diversitat de públics implicats.

1. Nombre total de persones participants.
2. Nombre de participants per activitat.
3. Nombre de participants per perfil: infants, joves, famílies, persones adultes, gent gran, centres educatius, entitats, persones usuàries dels horts, etc.
4. Nombre de centres educatius participants.
5. Nombre de grups classe participants.
6. Nombre d'entitats, associacions o col·lectius implicats.
7. Nombre de persones participants en activitats de voluntariat ambiental o acció comunitària.
8. Nombre de persones que utilitzen recursos autònoms, si és possible registrar-ho mitjançant formularis, codis QR o sistemes digitals.
9. Grau de repetició de participants en diferents activitats del programa.

Indicadors de qualitat i satisfacció

Aquests indicadors permeten valorar com han funcionat les activitats i quina percepció n'han tingut les persones participants.

1. Valoració mitjana de les activitats per part de les persones participants.

2. Valoració de la qualitat de la dinamització.
3. Valoració de l'adequació dels continguts al públic destinatari.
4. Valoració de la durada i el format de l'activitat.
5. Valoració de l'accessibilitat i adequació de l'espai.
6. Comentaris i suggeriments recollits mitjançant enquestes breus, formularis o espais de retorn.
7. Valoració del professorat en el cas d'activitats escolars.
8. Valoració de les entitats o agents col·laboradors.

Indicadors d'impacte educatiu, ambiental i comunitari

Aquests indicadors permeten valorar si les activitats contribueixen als objectius generals del programa: millorar el coneixement del verd urbà, fomentar la corresponsabilitat, afavorir la participació i promoure una relació més respectuosa amb els espais verds.

1. Nombre d'accions de millora ambiental realitzades: plantacions, neteges, recuperació de marges, instal·lació de caixes niu, millores als horts, etc.
2. Nombre d'espècies observades o registrades en activitats de ciència ciutadana.
3. Nombre de dades incorporades a plataformes de ciència ciutadana, quan sigui aplicable.
4. Nombre de plantes o arbres plantats i percentatge de supervivència en el seguiment posterior.
5. Nombre d'elements instal·lats per afavorir la biodiversitat: caixes niu, refugis de ratpenats, hotels d'insectes, punts d'aigua, basses naturalitzades, senyalització, etc.
6. Nombre de trams o espais verds recuperats o millorats.
7. Nombre d'accions vinculades a adaptació climàtica: ombra, refugis climàtics, gestió de l'aigua, punts d'aigua per a la biodiversitat, vegetació de ribera i restauració d'espais verds.
8. Canvis observats en el coneixement o percepció de les persones participants, recollits mitjançant preguntes abans/després o enquestes senzilles.
9. Nombre de propostes ciutadanes recollides i incorporades a futures edicions del programa.

Eines de recollida d'informació

Per tal que el seguiment sigui viable, es recomana utilitzar eines senzilles i fàcils d'aplicar. Cada activitat hauria d'incorporar, com a mínim, un registre bàsic de participació i una breu valoració final. No cal que totes les activitats tinguin el mateix nivell d'avaluació, però sí que caldria garantir una informació mínima comuna que permeti comparar resultats al llarg del temps.

Les principals eines de seguiment poden ser:

1. Full de registre de participants.
2. Formulari breu de valoració al final de l'activitat, en paper o digital.
3. Enquesta específica per a professorat en activitats escolars.
4. Fitxa interna d'avaluació per a la persona dinamitzadora.
5. Registre fotogràfic de les activitats i actuacions realitzades.

6. Recull de dades de ciència ciutadana, quan l'activitat ho permeti.
7. Seguiment anual d'accions de plantació, restauració o instal·lació d'elements per a fauna.
8. Reunió anual de revisió amb les àrees municipals implicades.

Fitxa interna d'avaluació de cada activitat

Es recomana que, després de cada activitat, la persona responsable ompli una fitxa breu d'avaluació interna. Aquesta fitxa pot incloure:

1. Nom de l'activitat.
2. Data i lloc de realització.
3. Nombre de persones participants.
4. Perfil del públic participant.
5. Incidències o dificultats detectades.
6. Aspectes que han funcionat especialment bé.
7. Aspectes a millorar.
8. Valoració general de la dinamització.
9. Propostes de canvi per a futures edicions.
10. Materials utilitzats i possibles necessitats futures.

Aquesta informació serà especialment útil per a les activitats que es vulguin repetir anualment, com el seguiment d'orenetes, el seguiment d'ocells urbans, les activitats sobre papallones i pol·linitzadors, les plantades populars, les jornades de neteja, les activitats als horts, les passejades de salut o altres accions de ciència ciutadana i participació comunitària. **Avaluació anual del programa**

A més del seguiment de cada activitat, es proposa fer una revisió anual del conjunt del programa. Aquesta revisió hauria de permetre valorar el grau d'execució del pla d'acció, detectar quins àmbits temàtics han quedat menys coberts i planificar les accions de l'any següent.

L'avaluació anual podria recollir:

1. Nombre total d'activitats realitzades.
2. Activitats executades per àmbit temàtic.
3. Activitats no executades i motiu.
4. Nombre total de participants.
5. Públics assolits i públics poc representats.
6. Valoració mitjana de les activitats.
7. Principals punts forts detectats.
8. Principals dificultats.
9. Propostes de millora.
10. Prioritats per a l'any següent.

Aquesta revisió anual pot ser elaborada per l'Àrea de Medi Ambient, amb el suport de les altres àrees municipals implicades, i compartida amb la comissió de seguiment del programa. També es podria preparar una versió breu de retorn ciutadà, amb un format visual i accessible, per comunicar els resultats principals i reforçar la transparència del programa.

Seguiment a mitjà termini

Atès que el pla d'acció es planteja a tres anys, es recomana fer una avaluació global al final d'aquest període. Aquesta avaluació hauria de permetre revisar el conjunt del programa i decidir quines activitats s'han de mantenir, quines cal modificar, quines es poden ampliar i quines no han tingut prou impacte o viabilitat.

Aquesta avaluació a tres anys hauria d'analitzar especialment:

1. La consolidació de les activitats recurrents.
2. La diversitat de públics assolits.
3. La incorporació de nous recursos educatius permanents.
4. La connexió del programa amb les estratègies municipals de verd urbà i naturalització.
5. La participació de centres educatius i entitats.
6. L'evolució dels espais verds on s'han fet accions de millora.
7. El grau de coneixement ciutadà sobre la infraestructura verda urbana.

A partir d'aquesta avaluació, es podrà actualitzar el pla d'acció i definir una nova programació per al període següent, mantenint el caràcter viu, flexible i adaptatiu del programa.

4.4. PLA DE COMUNICACIÓ

El Pla de Comunicació del Programa d'Educació Ambiental dels parcs i les zones verdes urbanes d'Arenys de Mar té com a objectiu donar a conèixer el programa, facilitar la participació ciutadana i reforçar el valor dels espais verds com a infraestructura essencial per al benestar, la biodiversitat i l'adaptació climàtica del municipi.

La comunicació no s'ha d'entendre únicament com una eina de difusió d'activitats puntuals, sinó com una part estratègica del programa. Ha de contribuir a construir relat, fer visible la feina municipal en matèria de verd urbà i naturalització, explicar per què són importants els parcs, jardins, horts, rials i espais periurbans, i fomentar una actitud de corresponsabilitat ciutadana envers aquests espais.

El programa ha de comunicar-se de manera clara, propera i continuada, evitant que les activitats apareguin com a accions aïllades. Per això, es recomana crear una identitat comunicativa comuna per a totes les accions del programa, que permeti reconèixer-les com a part d'una mateixa estratègia municipal d'educació ambiental vinculada al verd urbà. Aquesta identitat pot estar relacionada amb l'estratègia Naturalitza't Arenys o amb una marca pròpia del programa, sempre mantenint la coherència visual amb la comunicació municipal.

Els missatges principals del pla de comunicació haurien de posar l'accent en les idees següents:

Els espais verds urbans són natura propera i formen part de la vida quotidiana del municipi.

Els parcs, jardins, horts i rials són espais de biodiversitat, salut, convivència i adaptació climàtica.

El verd urbà no és només decoratiu, sinó una infraestructura essencial per fer front a la calor, millorar la qualitat ambiental i afavorir el benestar.

La ciutadania pot tenir un paper actiu en la cura, millora i coneixement dels espais verds.

Les activitats del programa formen part d'una estratègia municipal més àmplia que connecta el verd urbà amb els rials, el litoral i la infraestructura verda del municipi.

Objectius del pla de comunicació

El pla de comunicació tindrà com a objectius principals:

1. Donar a conèixer el Programa d'Educació Ambiental dels parcs i les zones verdes urbanes.
2. Difondre les activitats, recursos i accions participatives previstes.
3. Explicar el valor ecològic, social, cultural i climàtic dels espais verds urbans.
4. Visibilitzar les actuacions municipals vinculades a la naturalització i la infraestructura verda.
5. Incrementar la participació de la ciutadania, centres educatius i entitats locals.
6. Arribar a públics diversos, inclosos aquells que no participen habitualment en activitats ambientals.
7. Donar retorn públic dels resultats de les activitats i accions comunitàries.

8. Reforçar la cultura ambiental compartida i el sentiment de pertinença al territori.

Públics destinataris de la comunicació

La comunicació del programa haurà d'adaptar-se als diferents públics destinataris. No tots els canals ni missatges funcionen igual per a tots els col·lectius, de manera que caldrà diversificar els formats.

Els principals públics són:

1. Ciutadania general.
2. Famílies amb infants.
3. Centres educatius i comunitat educativa.
4. Gent gran.
5. Persones usuàries dels horts urbans.
6. Entitats veïnals, socials, culturals i ambientals.
7. Naturalistes locals i persones interessades en biodiversitat.
8. Joves i adolescents.
9. Persones usuàries habituals dels parcs i zones verdes.
10. Visitants ocasionals o persones amb segona residència.

Canals de comunicació

Per garantir una bona difusió, es recomana combinar canals digitals, canals físics i comunicació directa amb agents clau.

Els canals digitals poden incloure:

1. Web municipal, amb una pàgina específica del programa o una secció estable dins l'apartat de medi ambient.
2. Agenda municipal, per publicar totes les activitats programades.
3. Xarxes socials municipals, especialment per fer difusió prèvia i retorn visual de les activitats.
4. Butlletí o newsletter municipal, si n'hi ha.
5. Codis QR vinculats a la guia digital, fitxes d'espècies, mapes, recursos interpretatius o materials educatius del programa. Formularis digitals d'inscripció i valoració.

Els canals físics poden incloure:

1. Cartelleria en equipaments municipals.
2. Cartells als parcs, horts urbans i espais on es fan les activitats.
3. Punts d'informació en biblioteca, Centre Cultural Calisay, escoles, casal de gent gran i altres equipaments.
4. Materials impresos senzills, com mapes, passaports verds, fitxes d'espècies o fulletons.

Senyalització interpretativa vinculada a espais naturalitzats, punts d'interès ambiental, horts urbans, refugis de biodiversitat o actuacions de millora del verd urbà.

Els canals de comunicació directa poden incloure:

1. Contacte amb centres educatius a través de l'Àrea d'Educació.
2. Contacte amb AFA i comunitat educativa.
3. Comunicació amb entitats veïnals i associacions locals.
4. Coordinació amb persones usuàries dels horts urbans.
5. Difusió a través de casals, equipaments de gent gran i serveis comunitaris.
6. Contacte amb naturalistes, experts locals i persones referents del municipi.

Calendari de comunicació

La difusió de les activitats haurà d'adaptar-se al calendari ecològic i social del municipi. Es recomana evitar una comunicació improvisada i preveure les campanyes amb antelació suficient, especialment en activitats que requereixin inscripció, participació escolar o coordinació amb entitats.

Com a criteri general, les activitats obertes al públic haurien de difondre's entre tres i quatre setmanes abans de la seva realització. En el cas d'activitats escolars, la comunicació hauria de fer-se preferentment a l'inici del curs o amb prou antelació perquè els centres puguin incorporar-les a la seva programació.

La comunicació també haurà de tenir en compte l'estacionalitat de les activitats:

- Les activitats d'orenetes, ocells, pol·linitzadors i biodiversitat urbana s'haurien de comunicar abans i durant la primavera.
- Les activitats de ratpenats haurien de difondre's a finals de primavera i estiu, quan les condicions d'observació són més adequades.
- Les activitats d'hortos, compostatge i plantes aromàtiques poden comunicar-se en moments clau del calendari agrícola, especialment primavera i tardor.
- Les accions de plantació i restauració vegetal s'haurien de comunicar a la tardor o a finals d'hivern.
- Les activitats sobre refugis climàtics, ombra i calor urbana s'haurien de comunicar abans de l'estiu i durant els mesos de més calor.
- Les activitats de memòria, salut i benestar es poden distribuir al llarg de l'any, amb especial interès en primavera i tardor.
- Els recursos digitals, la guia de natura urbana, els materials interpretatius i altres recursos permanents es poden comunicar de manera recurrent durant tot l'any.

Comunicació abans, durant i després de les activitats

Per millorar l'impacte del programa, cada activitat hauria de tenir tres moments comunicatius: difusió prèvia, comunicació durant l'activitat i retorn posterior.

Abans de l'activitat, la comunicació ha de servir per explicar què es farà, a qui va adreçada, per què és important i com inscriure-s'hi. Hauria d'evitar-se una comunicació només informativa i incorporar missatges que despertin curiositat, proximitat i vinculació amb el municipi.

Durant l'activitat, es recomana recollir fotografies, dades bàsiques de participació, testimonis o petites observacions que permetin documentar l'acció, sempre respectant la normativa de protecció de dades i drets d'imatge.

Després de l'activitat, és important fer un retorn públic dels resultats: nombre de persones participants, espècies observades, residus recollits, arbres o plantes plantades, dades registrades, propostes sorgides o pròximes accions. Aquest retorn és clau per donar valor a la participació i fer visible que les activitats tenen continuïtat i impacte real.

Missatges i to comunicatiu

El to de la comunicació hauria de ser proper, positiu i pedagògic. Cal evitar missatges excessivament tècnics o catastrofistes, i prioritzar una comunicació que combini rigor, claredat i capacitat de motivació.

Els missatges haurien de transmetre que el verd urbà és útil, viu i proper. No només cal explicar què es farà, sinó per què importa: perquè dona ombra, redueix la calor, afavoreix la biodiversitat, millora la salut, crea espais de convivència i connecta el municipi amb el seu entorn natural.

També és recomanable utilitzar un llenguatge incliusiu i accessible, adaptat a diferents nivells de coneixement. En activitats escolars o familiars, es poden fer servir recursos visuals, preguntes, reptes o missatges breus. En activitats per a públic adult o especialitzat, es pot incorporar més context tècnic, sempre amb un enfocament comprensible.

Materials comunicatius recomanats

Per facilitar la difusió i donar coherència al programa, es recomana elaborar alguns materials base reutilitzables:

1. Cartell genèric del programa.
2. Plantilla de cartell per a activitats concretes.
3. Calendari anual o semestral d'activitats.
4. Mapa dels espais verds participants.

5. Fitxes breus d'activitats per a centres educatius.
6. Materials per xarxes socials.
7. Guia digital "Descobreix la natura urbana d'Arenys de Mar".
8. Codis QR vinculats a espècies, espais verds, punts d'aigua, refugis de biodiversitat, horts urbans o explicacions de gestió del verd urbà.
9. Recull visual anual amb resultats del programa.

Retorn i visibilització dels resultats

Un dels elements més importants del pla de comunicació és el retorn a la ciutadania. Les persones que participen en activitats comunitàries, de ciència ciutadana, plantacions o accions de millora han de poder veure que la seva implicació té sentit.

Per això, es proposa elaborar un retorn anual senzill i visual del programa, que pugui publicar-se al web municipal i difondre's per xarxes socials. Aquest retorn podria incloure:

1. Nombre d'activitats realitzades.
2. Nombre de participants.
3. Espais verds on s'ha actuat.
4. Espècies observades, nius comptabilitzats, dades de seguiment de fauna urbana o dades de ciència ciutadana recollides. Accions de millora realitzades.
5. Fotografies de les activitats.
6. Principals aprenentatges o resultats.
7. Activitats previstes per a l'any següent.

Aquest retorn ajuda a reforçar la transparència, dona valor a la participació i consolida el programa com una iniciativa viva i compartida.

Coordinació amb altres programes municipals

El pla de comunicació també hauria de mostrar la relació del Programa de zones verdes urbanes amb els altres programes municipals d'educació ambiental ja existents: el Programa d'Educació Ambiental de les Platges i el Litoral i el Programa d'Educació Ambiental de Rials i Rieres. El document de zones verdes ja planteja aquesta connexió com a part d'una mateixa infraestructura ecològica municipal, de manera que la comunicació hauria de reforçar aquesta idea de continuïtat territorial.

Així, quan es comuniquin activitats sobre rials, aloc, horts, parcs o biodiversitat urbana, es pot aprofitar per explicar que tots aquests espais formen part d'una xarxa verda més àmplia, connectada amb el litoral, els cursos d'aigua, els espais periurbans i els parcs urbans.

Avaluació de la comunicació

Finalment, el pla de comunicació també haurà de ser avaluat. No n'hi ha prou amb comunicar les activitats; caldrà saber quins canals funcionen millor i quins públics s'estan assolint.

Es poden utilitzar indicadors senzills com:

1. Nombre d'activitats difoses.
2. Nombre d'inscripcions procedents de cada canal, si és possible registrar-ho.
3. Abast de les publicacions digitals.
4. Nombre de visites a la pàgina web del programa.
5. Nombre de descàrregues o usos de recursos digitals.
6. Participació en activitats després de campanyes específiques.
7. Valoració de les persones participants sobre com s'han assabentat de l'activitat.

Aquesta informació permetrà ajustar la comunicació en futures edicions i millorar l'eficàcia del programa.

**Diputació
Barcelona**

**Àrea d'Acció Climàtica
i Transició Energètica**

Gerència de Serveis d'Acció Climàtica

*Comte d'Urgell, 187
Recinte de l'Escola Industrial
08036 Barcelona*

*www.diba.cat/mediambient
[@AccioClimaDiba](https://twitter.com/AccioClimaDiba)*